ÖLÜM VE ÖLÜME HAZIRLIK

Yazan: Mehmet Ali DEMİRBAŞ

Dünya nedir

Sual: Dünya nedir?

CEVAP

Ölümden önce olan herşeye dünya denir. Bunlardan, ölümden sonra faydası olanlar, dünyadan sayılmaz, ahıretten sayılır. Çünkü dünya, ahıret için tarladır. Ahırete yaramıyan dünyalıklar, zararlıdır. Dünya, dine uygun kullanılırsa, ahırette faydalı olurlar. Hem dünya lezzetine, hem de ahıret nimetlerine kavuşulur. İyilik, kötülük, malda değildir. Malı kullanandadır. O hâlde, kötü olan dünya, Allahü teâlânın razı olmadığı, ahıreti yıkıcı yerlerde kullanılan şeyler demektir.

Rabbini unutup, nefsine düşkün olan, yolda hayvanın, palanı ile, yemi ile uğraşıp, arkadaşlarından geri kalan yolcuya benzer. Çölde yalnız kalıp, helak olur. İnsan da ne için yaratılmış olduğunu unutup, dünya zinetlerine aldanır, ahıret hazırlığı yapmazsa, ebedi felakete sürüklenir. Dünyaya düşkünlük ahırete hazırlanmaya mani olur.

Dünya ile ahıret, doğu ile batı gibidir ki, birine yaklaşan, ötekinden uzak olur. Bir kimse ibâdetini yapmaz ve geçiminde Allahü teâlânın emrini gözetmezse, dünyaya düşkün olmuş olur. Allahü teâlâ herkesin kalbini bu kimseden soğutur.

Dünya, ahıretin tarlasıdır. Burada tohum ekmiyen, böylece bir tohumdan kat kat meyve kazanmaktan mahrum kalan, ne kadar zavallıdır. Kardeşin kardeşten, ananın evladından kaçacağı o gün için, hazırlanmıyan, dünyada da, ahırette de aldanmış, zarar etmiş olacaktır. Akıllı kimse, bu dünyayı fırsat bilir. Bu kısa zamanda, tohum ekerek, yani Allahü teâlânın beğendiği işi yaparak, kat kat fazla meyveleri toplar. Cenab-ı Hak, bu kısa zamanda yapılacak, hayırlı işlere ve ibâdetlere sonsuz nimetler ihsan edecektir.

Marifetnamedeki hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Dünya iki gündür: Biri sevinç, biri üzüntü günüdür. Bunlar geçicidir. Öyle ise geçici olanı bırakın da daimi olan nimetlerine kavuşmak için çalışın.)

(Dünya için, dünyada kalacağın kadar, ahıret için, orada sonsuz kalacağına göre çalış! Allaha, muhtaç olduğun kadar itaat et! Cehennem ateşine dayanacağın kadar günah işle!)

(Dünya bir köprüdür hemen geçin, yalnız tamiri ile uğraşmayın, yolunuza devam edin!)

(Arzusu ahıret olup, ahıret için çalışana, Allahü teâlâ dünyayı hizmetçi yapar.)

(Yalnız dünya için çalışana, yalnız nasibi gelir, işleri karışık, üzüntüsü çok olur.)

(Ahıretin sonsuz olduğuna inananın, yalnız bu dünyaya sarılması, çok şaşılacak şeydir.)

(Dünya sizin için yaratıldı. Siz de ahıret için yaratıldınız! Ahırette ise, Cennet ve Cehennemden başka yer yoktur.)

(Dünyaya düşkün olmak, insanın ahıretine zarar verir. Ahıretini seven dünyada haramlardan sakınır. Bu böyle olunca, siz bakiyi fânî üzerine tercih ediniz!)

Dünyanın tatlı şeyleri ve geçici nimetleri ancak, dinimize uymaya yardımcı oldukları zaman, faydalı ve helal olurlar. Dünya kazancı, ahıret kazancı ile birlikte olduğu zaman işe yarar. Ahıreti kazanmaya yardımcı olmayan dünya zevkleri, şekerle kaplanmış zehir gibidirler. Dünya zevkleri, bedene, nefse tatlı gelen şeylerdir. Hâlbuki insan yalnız bunun için yaratılmadı.

Gerçek Zevk Yeri

Ahıret ise ruha mahsus olan hakiki zevk ve lezzetlerin de yeridir. Dünya ile ahıret, birbirinin zıttı, tersidir. Birini sevindirmek, ötekinin gücenmesine sebep olur. Yani birinde zevk aramak, ötekinde elem çekmeğe sebep olur. O hâlde, dünyada nimetleri, lezzetleri çok olanlar, bunlara gereken şükrü yapmazlarsa, ahırette çok korkacak, çok acı çekecektir. Dünyada tehlikelerden sakındığı, çalıştığı hâlde çok acı çeken mümin, ahırette çok lezzete kavuşacaktır.

Dünyanın ömrü, ahıretin sonsuzluğu yanında, denize nisbetle bir damla kadar bile değildir. Buna rağmen Allahü teâlâ, merhamet ederek, sevdiklerine sonsuz nimetlere kavuşmaları için, dünyada birkaç gün sıkıntı çektiriyor. Akıllı kimse; kendi işinde ve dünyasında hiç üzülmeyen, emellerini kısa tutup, sabaha bile çıkamayacağını düşünen, ibâdetine kuvvet verecek ve doğru yolda yürüyecek miktardan fazla geçim derdi olmayandır. Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki:

(Dünya hayatı, ancak oyun ve boş şeyle meşgul olmaktır. Ahıret ve nimetleri daimi olduğundan daha hayırlıdır. Bunların farkını anlamaz mısınız?) [Enam 32]

(Yanınızdaki dünyalıklar geçici, Allah katındaki hazine ve rahmetler ise daimidir.) [Nahl 96]

(Dünyayı ahırete tercih edersiniz, Hâlbuki ahıret hayırlı olup nimetleri daimidir.) [Ala 16, 17]

İbni Mesud hazretleri buyuruyor ki: **Dünyada herkes misafirdir. Yanındaki şeyler emanettir. Misafirin gitmekten, emanetin ise geri alınmaktan başka çaresi yoktur.**

Bu dünya, haramları terkeden için nimet, ibâdet eden için ganimet, ibretle bakan için hikmet, manasını anlayan için selamet yeridir.

Dünya için çalışmak

Sual: Bir hadis-i şerifte, **"Dünyaya, burada kalacağınız kadar, ahırete de, orada kalacağınız kadar çalışınız!"** buyuruluyor. Ne kadar büyük olursa olsun, bir sayının sonsuzun yanındaki değeri sıfır kabul edildiğine göre, dünya için hiç çalışmamak gerekmez mi?

CEVAP

Dinimiz, dünyaya da, ahırete de çalışmayı emretmektedir. Kur'an-ı kerimde mealen **(Dünyadan da nasibini unutma!)** buyuruluyor. [Kasas 77]

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(Dünyanızı ıslaha, düzeltmeye çalışınız! Yarın ölecekmiş gibi de ahıret için amel ediniz!) [Deylemî]

(Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, yarın ölecekmiş gibi de ahıret için çalışınız!) [İbni Asakir]

(Sizin hayırlınız, ahıreti için dünyasını, dünyası için ahıretini terk etmiyen ve insanlara yük olmıyandır.) [Deylemî]

Dünya Binektir

İmam-ı Maverdi hazretleri buyuruyor ki:

Dünya çalışma yeridir. Hadis-i şerifte, **(Dünya ne güzel binektir. Ona binin ki, sizi ahırete kavuştursun!)** buyuruluyor. Dünya mutlak manada kötü değildir. Ahıret azığını hazırlıyanlar için servet yurdudur. İbrahim aleyhisselam, **(Ya Rabbi ne zamana kadar daha dünyayı takip edeceğim.)** dediği zaman Allahü teâlâ buyurdu ki:

(Ya İbrahim, böyle konuşma! Çoluk çocuğunun nafakası için çalışmak dünya talebi değil ki ondan şikayet edilsin!) [Edeb-üd-dünya]

Dünya bir alet, bir vasıtadır. Bu vasıtayı iyi yolda kullanan kazanır, kötü yolda kullanan kaybeder. Mesela size yeni, güzel bir araba veriyorlar. (Bu araba ile, şu kadar zamanda şu karşıdaki köprüyü geçerseniz, kurtuluşa ereceksiniz.) deniyor. Siz de, arabaya bakıp (Ne kadar da güzelmiş.) diyerek onu sevmekle meşgul olur, verilen zaman içinde karşıya geçmezseniz, düşman gelir, sizi kıskıvrak yakalar, köprüyü geçemezsiniz. Bu vasıta, yolcuları sahile çıkaran bir gemi de olabilir. Bu vasıtaya zamanında binip gitmiyen kurtulamaz. Dinimiz bu vasıtayı, kötülememiştir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Dünya, ahıretin tarlasıdır.) [Deylemî]

(Dünya, ahıretin köprüsüdür.) [Deylemî]

(Allah rızasını kazanmak, ahıret azığını temin etmek için, dünya ne güzel yerdir. Allah rızasını kazanmıyan, ahıret azığını temin etmiyen için de, dünya ne kötü yerdir. Bir kimse, "Allah dünyayı rezil etsin!" derse, dünya da ona, "Hangimiz Rabbimize asi oluyorsa, Allah onu rezil etsin!" der.) [Hakim, İbni Lal]

(Dünyaya sövmeyin; çünkü mümin için ne güzel bir binektir. Hayra onunla erişilir, şerden onunla kurtulunur.) [Deylemî, İbni Neccar]

Dünya Sevgisi

Dinimiz, bu bineğin sevgisini kötülemiştir. Yani "Binek ne güzelmiş." diyerek, onunla meşgul olup hedefe varmamak kötülenmiştir. Nitekim, hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Dünya sevgisi bütün günahların başıdır.) [Beyhekî, İbni Ebiddünya]

Demek ki, bineği sevmekle meşgul olmayıp, binip bir an önce saadet diyarına gitmeye çalışmalıdır!

Bizi maksadımıza ulaştıran bineğin iyi, sağlam olması istenir. Onun için Allahın bize verdiği akıl, sağlık, mal gibi nimetleri yerinde kullanmalıdır! Cenab-ı Hak, dünya saadetini de istememizi emrediyor. **(Ey Rabbimiz, bize dünyada da ahırette de iyilik, güzellik ver!)** diye duâ etmemizi istiyor. (Bekara 201)

Hadis-i kudside de buyuruldu ki:

(Hak teâlâ buyurdu ki, "Ey dünya, bana hizmet edene hizmetçi ol! Sana hizmet eden de senin hizmetçin olsun.") [Ebu Nuaym]

Dünyanın faydasız işlerinden uzak durmak, ahirete yarıyacak işler yapmak gerekir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Dünyaya meyledenin emeli uzun olur, sonunu getiremez, bitmez tükenmez ihtiyaca düşer; öyle bir meşgale kaplar ki mihnetinden kendini kurtaramaz) [Deylemî]

(Ahireti isteyip onun için çalışan, geçim sıkıntısı çekmez, zengin olarak sabahlar, zengin olarak akşamlar. Dünyayı taleb edip onun için koşan geçim darlığı çeker, fakir olarak sabahlar, fakir olarak akşamlar.) [İbni Neccar]

Felek Ne Demek?

Sual: Felek ne demektir?

CEVAP

Felek, gök demektir. Çoğulu eflaktır. Dünyaya da felek denir. Şarkı ve türkülerde geçen Kahpe felek deyimi, dünya değil de, ilah kastediliyorsa küfür olur. Bazı sözlüklerde felek, doğa üstü güç olarak tarif edilmektedir. Bu da çok yanlıştır.

Felek hakkında birçok deyim vardır. Bazıları şöyle:

Feleğin çemberinden geçmek, başından çeşitli olaylar geçip çok tecrübe sahibi olmak, bu yüzden zorlukların üstesinden gelmek.

Felek, kimine kavun yedirir, kimine kelek, kimi rahat, kimi sıkıntı içinde yaşar.

Feleğin sillesini yemek, kötü durumlara düşmek, perişan olmak, felakete uğramak.

Feleğini şaşırmak, ummadığı bir durumda kalmak, şaşkına dönmek.

Felekten bir gece çalmak, güzel bir gece geçirmek.

Felek yâr olsa, şartlar uygun giderse.

Feleğe baş eğmez, hiç kimseye müdarası yok.

Felek dönektir, dünyaya güven olmaz.

Ecelim gelmeden öldürdün felek, dünyanın kahrı beni zamansız öldürdü anlamında kullanılıyorsa da yanlıştır. Kimse eceli gelmeden ölmez.

Feleğin her işi aksinedir deyimini **İmam-ı Rabbanî** hazretlerinin şu sözü güzel açıklamaktadır: **Dünya, insanın gölgesine benzer. Kovalarsan kaçar, kaçarsan kovalar**.

Acı olaylara maruz kalmıyan, her istediğini yapacağını zanneder anlamında denir ki:

Feleğin sillesini yemiyen bir baş, Elini demir sanır, yumruğunu taş.

Çok yaşama arzusu

Sual: Çok yaşamayı arzu etmekte mahzur var mıdır?

CEVAP

Allahü teâlâya ibâdet ve Onun dinine hizmet için çok yaşamayı istemekte mahzur yoktur. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(İnsanların en iyisi, ömrü uzun ve ameli güzel olandır, en kötüsü de, ömrü uzun ameli kötü olandır.)[Hakim, Tirmizî]

(Ömrü uzun olup İslâmiyete uymak, büyük saadettir.) [Beyhekî]

(Saçını, sakalını müslüman olarak ağartan affolur.) [Müj. Mek.88]

(Cenneti istiyen, uzun emelli olmasın, dünya işleri ile uğraşması, ona ölümü unutturmasın, haram işlemekte Allahtan hayâ etsin!) [Berika]

Tul-i emel sahipleri, yani çok yaşamayı isteyenler, dünyanın faidesiz şeylerine, zevklerine düşkün olur, ölümü unutur, kalbi katılaşır, vaaz nasihat tesir etmez, sıhhatine ve gençliğine aldanır. Tul-i emelden kurtulmak için bu sebepleri yok etmek gerekir. Ölümün her an geleceğini düşünmelidir! Sıhhatin, gençliğin ölüme mani olmadığını unutmamalıdır! Mal, mevki hırsı ile ömrü tüketmemelidir! Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Allahtan utanın! Başkalarına kalacak şeyleri toplamakla vaktinizi kaybetmeyin! Kavuşmıyacağınız şeyleri ele geçirmek için uğraşmayın; ihtiyacınızdan fazla bina yapmakla hayatınızı harcamayın!) [Beyhekî]

Dünya melundur

Sual: Hadis-i şerifte **(Dünya melundur)** buyuruluyor. Dünya nedir?

CEVAP

Dünya, dinimizin yasakladığı haram ve mekruhlardır. Bunlara dalıp da ahireti unutan aldanmıştır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Sonunu düşünmeyip dünyaya aldanan insan, ipek böceği gibidir. İpek böceği kendine yuva örer ve sonunu bilmez. Sonra oradan çıkmak ister, çıkacak yer bulamaz, ördüğü yuvasında ölür ve çalışması başkalarına yarar.) [Risale-i Münire]

O hâlde haramlardan, mekruhlardan ve lüzumsuz mubahlardan sakınmak gerekir!

Harâmlardan ve şüpheli şeylerden kaçarak helâl kazanmalıdır. Âhır zamanda bunlara dikkat eden az bulunur. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Âhır zamanda, helâl para ile kendisine i'timâd edilen arkadaş az bulunur.) [İ. Asâkir]

Gafletten kurtuluş

Sual: Gaflet nedir? Gafletten kurtulmak nasıl olur?

CEVAP

Dini kelimelerin sözlük manasına değil, ıstılah manasına bakmak gerekir. Gaflet, Allahü teâlâyı unutmak demektir. Her ne şekilde olursa olsun, Allahü teâlâyı hatırlamak ise gafletten kurtulmak olur. Dinin emirlerini gözeterek yapılan bütün işler, alış verişler, yiyip içmeler, gafletten kurtulmak ve Allahü teâlâyı hatırlamak demektir.

Evine, camiye rastgele sağ ayakla giren kimse, gafletle girdiği için sevab alamaz. Sünnet olduğunu düşünerek sağ ayakla girerse sevab alır. Bunun için gafleti yenmeye çalışmalıdır! Kur'an-ı kerimde **(Gafillerden olma)** buyuruluyor. (Araf 205)

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(Gaflet üzere uyuyan, Kıyamette öyle dirilir. O hâlde kendinizi Allahı anarak uyumaya alıştırın!) [Deylemî]

(Gafiller arasında Allahı anan, kuru çalılar arasındaki yeşil ağaç gibidir.) [Ebu Nuaym]

(Gafil olduğu hâlde, gafletinden habersiz kimseye şaşılır. Şu kişiye de şaşılır ki ölüm onun peşinde iken, o dünyanın peşinde koşar. Rabbi kendinden hoşnut olup olmadığını bilmeden kahkaha ile gülene de şaşılır.) [Ebu Nuaym]

Gafletin sonu pişmanlıktır. Gaflet, nimeti yok eder, hizmetleri engeller. Gaflet uykusunun sonu, sonsuz pişmanlık olabilir. Salihlerden biri, hocasını rüyada görüp suâl eder:

- Kıyamette en büyük pişmanlık nedir?

Hocası buyurur ki:

- Gafletin neticesi olan pişmanlık...

Zünnun-i Mısri hazretlerini rüyada görüp suâl ederler:

- Vefatından sonra sana ne yaptılar?

Allahü teâlâ bana buyurdu ki:

- Beni sevdiğini söylerdin; fakat benden gafil olurdun. Bu ise yalancılıktır.

Zünnun-i Mısri hazretlerine böyle denirse, bizlere ne söylenmez? Yine rüyada görülen birçok kimse, dünyada gaflet içinde yaşadığını söyler. Bunun için hadis-i şerifte **(İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar)** buyurulmaktadır. Ölmeden önce uyanmak gerekir. İş işten geçtikten sonra uyanmak faydasızdır.

Azrail aleyhisselamla kardeş gibi görüşen Yakub aleyhisselam dedi ki:

- Senden bir ricada bulunacağım. Ecelim yaklaşınca bana önceden haber ver!

- Sana iki-üç haberci gönderirim.

Bir müddet sonra Azrail aleyhisselam yine gelir. Yakub aleyhisselam suâl eder:

- Ziyaretime mi geldin?

- Hayır, canını almaya geldim.

- Nasıl olur, hani bana iki-üç haberci gönderecektin?

- Sana üç haberci gelmedi mi? Saçların siyahken ağarmadı mı? Vücudun kuvvetli iken zayıflamadı mı? Dimdik dururken şimdi belin bükülmedi mi?

Haberci istiyorsak çoktur. Her gün çeşitli sebeplerle ölenlere veya mezarlara bakmak kâfidir. Muhakkak olacak şeyi oldu bilmek gerekir! Ölüm muhakkaktır. Azrail aleyhisselam geldiği zaman, (Hazırım) diyebilmelidir. Şakik-i Belhi hazretleri buyuruyor ki:

(İnsanlar üç şey söylerler. Fiilleriyle ona muhalefet ederler:

1- Biz kuluz derler, fakat şef gibi yaşarlar.

2- Allah bizim rızkımıza kefildir derler. Fakat kalblerini rızık kazanmakla meşgul ederler.

3- Elbet biz de öleceğiz derler. Fakat hiç ölmiyecekmiş gibi dünyaya sarılırlar.)

Adamın biri çuvalı kaybeder, arar bulamaz. Namaza durunca hatırlar. Kölesi adama, (Sen namaz kılmıyor, çuval mı arıyordun?) der. Adam köleyi ikazından dolayı azad eder. Her işi gafletten uzak yapmaya çalışmalıdır!

Gafletten Uzaklaşmak

İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki: Bu zamanınız fırsattır. Fırsat da, büyük ni'mettir. Sıhhat ile ve üzüntüsüz geçen vakitler, bulunmaz ganîmettir. Her saati Allahü teâlâyı zikretmek ile geçirmelidir. Resûlullahın bildirdiğine uygun olan her iş, hattâ alış-veriş bile zikir olur. O hâlde, her hareketin, her duruşun, Resûlullahın bildirdiğine uygun olması lâzımdır. Böylece, hepsi zikir olur. Zikir demek, gafletten uzaklaşmak, yanî, Allahü teâlâyı hatırlamaktır. İnsan her hareketinde, her işinde, Allahü teâlânın emrini ve yasağını gözetince, emir ve yasakların sâhibini unutmaktan kurtulur ve dâimâ zikretmiş olur. Hadîs-i şerîfte de buyuruldu ki: **(Yemeği Allahın zikri ile** [İbâdet ederek ve Allah yolunda çalışarak] **eritin. Yer yemez yatmayın; kalbiniz katılaşır.)** [Ebû Nuaym]

Boşuna vakit öldürmek

Sual: Boş vakitlerimi tavla ve satranç gibi oyunlarla geçiriyorum. Bazan onlardan çay içiyor, bazan da onlara içiriyorum. Mahzûru var mıdır?

CEVAP

İnsan, dünyaya oyun ve eğlence için gelmemiştir. Dünya iş ve kazanç yeridir. Peygamber efendimiz, **(Dünya âhıretin tarlasıdır)** buyurmaktadır. (Deylemî)

Burada ne ekilirse, âhırette o biçilecektir. Boş vakit fırsat ve ganîmettir. Faydalı iş yapmadan vakit geçirmek, vakti öldürmek olur. Dünyada yapılan her işin, her nefesin hesâbı kıyâmette muhakkak sorulacaktır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: **(Kıyâmette, herkes ömrünü ve gençliğini nerede geçirdiğinden, malını nereden kazanıp nereye harcadığından ve ilmi ile amel edip etmediğinden sorguya çekilecektir.)** [Tirmizî]

Ömür, ilim, mal ve beden, Allahü teâlânın kullarına verdiği bir sermayedir. Bu sermayeyi Allahü teâlânın bildirdiği yerlerde harcamalıdır. Vakit geçtikten sonra pişmanlığın faydası olmaz. Onun için gençliğin, malın, sağlığın kıymetini bilmeli, dünyada âhıreti kazanacak işler yapmalıdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Beş şeyden önce beş şeyin kıymetini bil! İhtiyârlıktan önce gençliğin, hastalıktan önce sağlığın, meşgûliyetten önce boş vaktin, fakîrlikten önce zenginliğin ve ölümden önce hayatın kıymetini bil!) [Ebû Nuaym]

Peygamber efendimiz, tavla oynıyan bir grup insana buyurdu ki: **(Oyunla meşgûl olan el ve kalblere, boş ve bâtıl sözlere yazıklar olsun!)** [Beyhekî]

Böyle oyunları parasız oynamak da uygun değildir. Çünkü hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: **(Satranç ve dama oynıyan, ellerini domuz kanına bulaştırmış gibi olur.)** [Müslim]

(Tavla oynadıktan sonra kalkıp namaz kılan, irin ve domuz kanı ile abdest alıp namaz kılana benzer.) [İ. Ahmed]

(Satranç, tavla ve benzeri haram olan oyunları oynıyanlara rastladığınız zaman, selam vermeyin! Selamlarını da almayın!) [Deylemî]

Yukarıdaki hadis-i şeriflerin açıklaması olan fıkhi hüküm ise şöyledir: (Tavla, satranç,14 taş gibi oyunları oynamak tahrîmen mekrûhtur. Devamlı oynanırsa harâm olur. Eğer bir farzı yapmıya mâni olursa yahut para için oynanırsa yine harâm olur.) [R.Muhtâr c.5, s.253]

Parasız olarak ara sıra oynamak harâma yakın mekrûh, devamlı oynanırsa harâmdır. Çayına da oynamak kumar olduğu için yine harâmdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: **(Bir kimsenin boş şeylerle vakit geçirmesi, Allahü teâlânın onu sevmediğinin alâmetidir.)** [Mektûbât-ı Rabbânî]

İmâm-ı Mâlik hazretleri buyurdu ki: (Satranç ve dama oynıyan Allah ve Resûlüne âsî olmuş sayılır.) [U. Kübrâ]

İmâm-ı Gazâlî hazretleri ve İmâm-ı Şâfiî hazretleri, ara sıra satranç oynamanın mubâh, devamlı oynamanın ise tenzîhi mekrûh olduğunu bildirdi. İmâm-ı Şâfiî hazretleri, (Satranç oynamak, din ve mürüvvet sahiplerinin âdeti değildir) buyurdu. (İhyâ)

Bu yazılardan anlaşıldığına göre, Hanefîlerin satranç dâhil bütün oyunları oynamaları doğru değildir. Şâfiîlerin ise, ara sıra yalnız satranç oynamaları câizdir.

Dine uymak

Muhammed Masum hazretleri buyurdu ki:

(Allahü teâlâ, insanları başıboş bırakmadı. Her istediklerini yapmaya izin vermedi. Nefslerinin arzularına tabi olmalarını, böylece felaketlere sürüklenmelerini dilemedi. Rahat ve huzur içinde yaşamaları ve sonsuz saadete kavuşmaları için gereken faideli şeyleri yapmalarını emretti. Zararlı şeyleri yapmalarını yasak etti.

Saadete kavuşmak istiyen, dine uymaya macburdur. Nefsinin ve tabiatinin, dine uymayan arzularını terk etmesi gerekir. Dine uymazsa, sahibinin, yaradının gadabına, azabına düçar olur.

Dine uyan kul, mesud, rahat olur. Sahibi onu sever. Dünya zıraat yeridir. Tarlayı ekmeyip, tohumları yiyerek zevk ve safa süren, mahsul almaktan mahrum kalacağı gibi, dünya hayatını, geçici zevklerle, nefsin arzularını yapmakla geçiren de, ebedi nimetlerden, sonsuz zevklerden mahrum olur. Bu hâl, aklı başında olanın kabul edeceği birşey değildir. Sonsuz lezzeleri kaçırmaya sebep olan geçici ve zararlı lezzetleri tercih etmez.

Dine uymak için, önce (Ehl-i sünnet) âlimlerinin, Kur'an-ı kerimden ve hadis-i şeriflerden anlayıp bildirdikleri (Akaid)e uygun iman etmek, sonra haram, yasak edilmiş olanları öğrenip bunlardan sakınmak, daha sonra, yapması emr olunan farzları öğrenip yapmak gerekir. Bunları yapmaya (İbadet) etmek denir. Haramlardan sakınmaya (Takva) denir.) [c.2,m.11]

Gençliğin kıymetini bilmek

Sual: Gençlerin ibâdeti daha sevab mıdır?

CEVAP

Gençlik çağı, nefsin kaynadığı, şehvetlerin oynadığı, insan ve cin şeytanlarının saldırdığı bir zamandır. Gençlikte, nefsin arzuları, insanı kapladığı gibi, ilim öğrenilecek ibâdet yapılacak en karlı zaman da gençliktir.

Gençlikte, şehvetin kapladığı anlarda, dinin bir emrini yerine getirmek, ihtiyarlıkta yapılan aynı ibâdetten çok kıymetli olur. Hele başka maniler de araya katılırsa, bunları dinlemeyip, yapılan ibâdetin sevabı pek çoktur. Çünkü maniler karşısında, ibâdeti yapmak güçlüğü, sıkıntısı, o ibâdetlerin, şanını, şerefini göklere çıkarır. Mani olmayarak, kolay yapılan ibâdetler, aşağıda kalır. Bunun için insanların yüksekleri, meleklerin yükseklerinden daha üstün olmuştur. Çünkü insan, maniler arasında ibâdet eder. Melekler ise, mani olmadan emre uyar. Harb zamanında, askerin kıymeti artar ve muharebede ufak bir hizmet, sulh zamanındaki büyük gayretlerden daha kıymetli olur.

Gençlik arzuları, Allahü teâlânın düşmanı olan nefsin ve şeytanın sevdiği şeylerdir. Allahü teâlânın bu düşmanlarını sevindirip, bütün nimetleri veren, hakiki sahibi gazaba getirmek, akıllı kimsenin yapacağı şey değildir.

Bu kazanç çağında, mert olan, bu vaktin kıymetini bilip elden kaçırmaz. İhtiyarlık herkese nasib olmaz. Nasib olsa da rahat, elverişli vakit ele geçmez. Vakit de bulunsa, dünya zevkleri azalıp, güç kuvvet gidip, arzulara kavuşmak imkanı ve ümitleri kalmadığı zamanda faydalı iş yapılamaz. Güç kuvvet yerinde iken, hangi mazeretle, hangi sebeple, bugünün işi yarına bırakılabilir? Hadis-i şerifte **(Yarın yaparım diyen, helak oldu, ziyan etti.)** buyuruldu. (Mektubat-ı Rabbanî)

Dünya işleri yarına bırakılır, bugün ahıret işleri yapılırsa, güzel olur. Fakat bunun aksi yapmak, çok çirkin olur. Gençlikte insanı, üç din düşmanı olan, nefs, şeytan ve kötü arkadaş aldatmaya çalışır. Bunlar karşısında, az bir ibâdet pek kıymetli olur.

Gençlik, ömrün en kıymetli zamanıdır

Muhammed Masum hazretleri buyuruyor ki:

(Gençlik, ömrün en kıymetli zamanıdır. İnsanın sıhhatli, kuvvetli olduğu zamandır. Bu zaman, her gün geçiyor, azalıyor, ihtiyarlık yaklaşıyor. Yazıklar olsun ki, en şerefli, en lüzumlu iş olan, marifetullahı kazanmağı, hayâl olan ömrün sonuna bırakıyoruz. En şerefli olan zamanlarını, en zararlı, en kötü şey olan nefsin arzularına kavuşmak için sarf ediyoruz. Peygamber efendimiz, **(Yarın yaparım diyenler, aldandı)** buyurdu. Allahü teâlâ, insanları ve cinleri (Marifetullah)a ve Allahü teâlânın rızasına, sevgisine kavuşmak için yarattı.

Nefslerimizin arzuları peşinde koşan biz ahmaklar, ne zaman aklımızı başımıza toplayacağız? Ne zamana kadar bu nimetten mahrum kalacağız? Nefsi ve şeytanı sevindirmeğe ve Allahü teâlânın rızasından mahrum kalmaya daha ne kadar devam edeceğiz?

Dünya lezzetleri nefsin arzularıdır. İnsanın, Allahü teâlânın marifetine kavuşmasına mani olan en kuvvetli düşman da nefsin arzularıdır. Bu arzular bitmez ve tükenmez. Hepsi de çok zararlıdır. **(Maksudun, mabudundur)** sözü meşhurdur. **(Nefslerinin arzularını ilah edinenleri görmedin mi?)** ayet-i kerimesi, bu sözümün vesikasıdır.) [C.1,M.65]

[**Marifetullah**, Allahın zatını ve sıfatlarını tanımak demektir. **Zatını tanımak**, anlaşılmıyacağını anlamaktır. **Sıfatlarını tanımak**, mahlukların sıfatlarına benzemediklerini anlamaktır.]

Ölümden korkmak ve ölümü istemek

Sual: Akıllı kimdir, Cennete girmek isteyen ne yapmalıdır?

CEVAP

Her müslüman, cennet ve cehenneme inanır. Cehennemden kurtulmak, cennete girmek isteyen akıllı kimsenin ölüme hazır beklemesi gerekir. Çünkü Peygamber efendimiz, **(Akıllı kimse, kendisini hesaba çekip ölüm için hazırlanan kimsedir)** buyuruyor. Bir şey için hazırlanmak, onu sık sık hatırlamakla olur. Hatırlamak ise, hatırlatıcı şeylere bakmakla, onları yapmakla mümkündür. Genel olarak bütün insanlar ölümden gafildir. Bir âyet-i kerimede, (**Hesap görme zamanı yaklaşmasına rağmen, insanlar gaflet içinde, bundan yüz çeviriyorlar)** buyuruluyor. (Enbiya 1)

Dünyanın faydasız zevklerine aldanan, ölümden habersiz yaşar. Ölümden bahsedilince, nefret eder. Peygamber efendimiz, **(Kim ölümden nefret ederse, Allah da ondan nefret eder)** buyuruyor. Allahü teâlâ da, (**Kendisinden kaçtığınız ölüme mutlaka yakalanacaksınız**) buyuruyor. (Cuma 8)

Günahlardan kaçıp ibadetlerini yapan, ölümü istemese, ölümden nefret etmiş sayılmaz. Çünkü, o kusurlarını telafi peşindedir. Birine sevgilisi hemen gel dese, o kimse de, yıkansa, traş olsa, yeni elbiseler giymekle, sevgilisine hediyeler almakla meşgul olsa, geciktiği için sevgilisine kavuşmaktan nefret etmiş sayılmaz. Yani ölümden hoşlanmamasında mazurdur. Çünkü ölüme hazırlanmaktadır.

Ebu Süleyman Darani hazretlerine salih bir zat dedi ki: (Ben ölümü sevmem. Çünkü birisine karşı bir kabahat işlesem, onun yüzüne bakmaya utanırım. Onu görmek istemem. Bu kadar günah içinde iken, günahlardan kurtulmadan, nasıl olur da Allahın huzuruna çıkmayı isterim?)

Arifler ise, ölümü devamlı hatırlar. Çünkü onlar ölüme her zaman hazırdır. Ayrıca onlar bilir ki, ölüm sevgili ile buluşma zamanıdır. Ölüm, dostu dosta kavuşturan bir köprüdür. Bu köprüden geçmeyen sevgiliye kavuşamaz. Arifler bunun için ölümü severler. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Ölümü çok hatırlayanın kalbi ihya olur, ölümü de kolaylaşır.) [Deylemî]

(Demir paslandığı gibi, kalbler de günahla paslanır. Kalblerin cilası ölümü çok hatırlamak ve Kur'an-ı kerim okumaktır.) [Beyhekî]

(Ölümü çok anmak, insanı dünyadan çeker, günahlardan sıyırır.) [İbni Lal]

Ölümü çok anıp günahlardan kaçanın kabri, Cennet bahçesi olur. Ölümü unutup günahlara dalan kimse kabri de Cehennem çukuru olur." **(Süfyan-ı Sevri)**

Hz. Mevlana da, Hz. Azraile, (Tez gel, haydi canımı çabuk al, beni Rabbime hemen kavuştur) dedi. Öyle ya, seven sevgilisi ile buluşacağı günü hiç hatırından çıkarır mı, o günün bir an gelmesini arzu etmez mi? Hatta ölümün gecikmesine canı sıkılır. Bir an önce ona kavuşmaya can atar.

Hz. Huzeyfe, ölüm döşeğinde, (Dost âni bir baskınla geldi, pişmanlık faydasızdır. Ya rabbi, yaşamak hakkımda hayırlı ise yaşamamı nasip eyle, ölüm, hakkımda hayırlı ise, ölümü bana kolaylaştır) diye dua etti. İşte ölümü de, yaşamayı da değil, hangisi hakkında hayırlı ise onu tercih eden, yani işi Allaha havale eden, Allahın takdirine rıza gösteren, en üstün rütbeye kavuşmuş olur.

Dünyanın faydasız zevklerine sımsıkı sarılan kimse bile, ölümü anmakla dünyanın kirli işlerinden uzaklaşmaya başlar. Zamanla dünya, ona ağır gelir, zevklerinden hoşlanmaz. Böylece dünyanın faydasız işlerinden soğutan her şey, bir kurtuluş sebebidir. Bir zat, bir kimseden bahsederek onu çok övdü. Orada bulunan Peygamber efendimiz, (**O kimse ölümü hatırlar mı?)** buyurdu. O zat da, (Ölümü hatırladığını duymadık) dedi. (**Ölümü anmayanın değeri olmaz)** buyurdu. Demek ki değerli olmak, ölümü hatırlamakla da anlaşılıyor. Ölümü hatırlamak, ölüme hazırlanmakla olur.

Hesaba çekilme riski

Hesaba çekilen herkes sıkıntı görür. Sorgusuz sualsiz cennete girmeye çalışmalı! Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Kıyamette hesaba çekilen, helak olmuştur.) [Buharî]

(Hesaba çekilen azap görmüş olur.) [Bezzar]

(Kıyamette herkes, şu dört suale cevap vermedikçe hesaptan kurtulamaz:

1- Ömrünü nasıl geçirdi?

2- İlmi ile nasıl amel etti?

3- Malını nereden, nasıl kazandı, nereye harcadı?

4- Bedenini nerede yordu?) [Tirmizî]

Ancak hesabı çok kolay geçenler de olacaktır. Mesela (Sen falanca mısın?) diye sorulacak, sonra bekletmeden Cennete konacaktır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Osman'ın şefaati ile hepsi Cehennemlik olan yetmiş bin kişi, sorgusuz suâlsiz Cennete girecektir.) [İbni Asakir]

(Allahü teâlâ buyuruyor ki: Kulumla anlaşmamız vardır. Namazlarını vaktinde, eksiksiz kılarsa, ona azap etmem ve onu sorgusuz sualsiz Cennete koyarım.) [Hakim]

(Kıyamette insanlar hesaba çekilirken, üç defa "Allahtan alacağı olanlar, kalksın ve Cennete girsin" **diye ses duyulur. Oradakiler, "Allahtan alacaklı olan da olur mu ki?" derler**. "İnsanları affedenlerdir" **denir. Bunlar, kalkıp hemen sorgusuz sualsiz Cennete girerler.)** [Taberânî]

Belaların geliş sebebi

Sual: Başımı beladan dertten kurtaramıyorum. Acaba sebebi nedir?

CEVAP

İmam-ı Rabbanî hazretleri buyuruyor ki:

Dertlerin, belâların gelmesine sebep günah işlemektir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Size gelen musibet, kendi ellerinizle işlediğiniz [günahlar] **yüzündendir.)** [Şura 30]

(**Sana gelen her iyilik, Allahü teâlânın** [bir ihsanı olarak] **gelmekte, her kötülük de** [işlediğin günahlara karşılık olarak] **kendinden gelmektedir.)** [Nisa 79]

Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

(Ümmetim şu on beş kötü hasleti işlediği zaman çeşitli belalara maruz kalır:

1- Ganimet, çarçur edilir, yerinde harcanmaz.

2- Emanet, emanete hıyanet edilir, ganimet kabul edilir.

3- Zekât cereme telakki edilir. [Vermek istenmez, hile yolları aranır.]

4- Erkek karısının sözünden çıkmaz. [Kılıbık olur.]

5- Ana babaya isyan edilir., sözlerine itibar edilmez. [Geri kafalı, bunak falan denir.]

6- Ana babaya sıkıntı verilir.

7- Kötü arkadaşlara uyulur. [Ayıp olur diye çeşitli günah işlenir.]

8- Camilerde yüksek sesle konuşulur. [Hutbeyi nutuk çeker gibi okumak da buna dahildir.]

9- Kötüler, ehli olmayanlar idareci olur.

10- Şerrinden, zararından korkulanlara ikram edilir.

11- İçki içenler çoğalır.

12- Erkekler haram olan ipeği giyer.

13- Şarkıcı kadınlar çoğalır.

14- Çalgı aletleri, müzik her yere yayılır.

15- Önceki âlimler kötülenir. (Tirmizî)

Çoğunluğa uymak doğru mu?

Sual: Çoğunluğu uymak doğru mudur?

CEVAP

Bize gelen mektuplarda da zaten hep çoğunluk örnek gösteriliyor. Mesela bir erkek, dekolte kıyafetli eşine, (Bu ne?) dese, (Herkes benden daha açık geziyor, beni mi görüyorsun?) diye cevap alıyor. Bir anne, gençlerle dolaşan, eve geç gelen kızına (Bu ne?) diyor, (Anne şimdi hangi devirdeyiz, herkesin birkaç yavuklusu var. Gece eve bile gelmiyenler var. Sen öp de beni başına koy) diyor. Buna benzer olaylara çoğumuz şahit olmuşuzdur.

Her zaman namaza gittiğim camide, müezzin imama yakın durur. Farz ile sünnet arasında üç İhlas okumaz. Daha başka bid'atleri de yapmaz. Cemaatten birkaç cahil, (Bütün camilerde müezzin, en arkada yalnız durur. Birçok camide üç ihlas okunurken bu camide okunmaması yanlıştır) gibi dedikodu ediyorlar. (Dinimizde yapılması gerekenler kitaplarda yazılıdır. Eğer kitaplarda böyle bir şey varsa, hemen müezzine, imama söyliyelim) diyoruz. Fakat onlar, başka camileri örnek alıyorlar.

Diğer dini konularda da durum böyledir. Mesela (Farz borcu olanın nafile namazı kabul olmaz) fıkhi hükmü ve bu husustaki hadis-i şerifleri yayınladığımız zaman, (Hocalara, müftülere sorduk, böyle bir şey yokmuş) diyorlar. (Buyurun, Arabi aslını gösterelim) diyoruz. (Biz Arapçadan anlamayız, çoğunluk ne yapıyorsa, biz ona uyarız) demek gafletinde bulunuyorlar. Okuyucularımıza diyoruz ki, şuna buna, bize veya çoğunluğa gözü kapalı uymayın! Ancak kitaptan yerini gösterebilenlere uymak gerekir.

İyilik, doğruluk, güzellik, hak gibi hususlar, her zaman çoğunluğun bulunduğu yerde olmaz. Mesela Çinin, Japonyanın nüfusu çoktur. Dinleri budizmdir. İnsanların çoğu budist diye, budizmin doğru olduğu söylenemez. Dünyada müslüman olmıyanlar, müslümanlardan daha fazladır. Buradan müslümanlığın hak din olmadığı söylenemez. Kur'an-ı kerimde mealen buyuluyor ki:

(Yeryüzündeki insanların çoğuna uyarsan, seni Allahın yolundan saptırırlar.) [Enam 116]

(Doğru olan din budur, fakat çoğu bunu bilmez) buyuruluyor. (Rum 30, Yusüf 40) [Bilselerdi herkes müslüman olurdu.]

Putlara tapan bir kimse ile Allaha inanan kimsenin eşit olmadığı bildirildikten sonra, **(fakat çoğu bunu bilmez)** buyuruluyor. **(Zümer 29)** [Bilselerdi, herkes Allaha inanırdı.]

Ölüler dirilerle konuşsa, fakat yine de inanmıyanların çıkacağı bildirildikten sonra **(fakat çoğu bunu bilmez)** buyuruluyor. **(Enam 111)**

Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allahın bildiği bildirildikten sonra, **(fakat** [Allahın bildiğini] **çoğu bilmez)** buyuruluyor. **(Araf 187)**

Allahın, diriltip öldüreceği, sonra Kıyamette toplıyacağı bildirildikten sonra, **(fakat çoğu bunu bilmez)** buyuruluyor. **(Casiye 26)**

Doğru olanın çoğuna uymak elbette gerekir. Mesela âlimlerin çoğuna uyan kurtulur.

Genel olarak kıymetli olan şeyler azdır. Mesela şükretmek çok faziletlidir, fakat şükredenler azdır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuluyor ki:

(Şükreden azdır.) [Sebe 13]

[Şükür, islâmiyete uymak demektir. (Mektubat-ı Rabbanî)]

İman edip iyi işler yapanların da az olduğu bildiriliyor. (Sad 24)

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(İyilik çoktur; fakat yapan azdır.) [Hatib]

(Susmak, hikmettir; fakat susan azdır.) [Deylemî]

(Zenginler helak olur. Ancak malını hayırlı yerlere harcayan kurtulur. Böyle zenginler ise azdır.) [İbni Mace]

(Allah, yeryüzünde akıldan daha az bir şey yaratmadı. Akıl, yeryüzünde kibrit-i ahmerden daha azdır.) [Hakim]

[Kibrit-i ahmer, altın veya onun gibi az bulunan bir maddedir.]

Hikmet ehli buyuruyor ki:

1- Halk, çok amelle meşgul olurken sen az da olsa iyi, güzel amelle meşgul ol!

2- Halk, nafile ibâdetlerle vakit geçirirken sen farzları tam yapmaya çalış!

3- Herkes, dışını süslerken sen, içini, kalbini süsle!

4- Herkes, başkasının aybını araştırırken, sen kendi ayıplarınla meşgul ol!

5- Herkes, dünyadaki faydasız şeyleri imar ederken, sen ahiretini imar et!

6- Herkes, insanlara yaranmaya çalışırken, sen Allahın rızasını kazanmaya çalış!

7- Herkes, fânîlerle dost olurken, sen baki olan Allah ile dost olmaya çalış!

8- Herkes, birine güvenirken, sen yalnız Allaha güven!

9- Herkes, nefsini beğenirken sen kötülemeye çalış!

10- Herkes, mal toplamakla meşgul iken sen cömert olmaya çalış!

Faydalı Nasihat

İmam-ı Rabbani hazretleri (kuddise sirruh) buyuruyor ki:

(Fırsat ganimettir. Ömrü faydasız işlerle geçirmemeli, Hak teâlânın rızasına uygun şeylere sarf etmelidir! Beş vakit namazı, tadil-i erkan ile ve cemaat ile eda etmelidir! Teheccüd namazlarını elden çıkarmamalı, seher vakitlerini istiğfarsız geçirmemeli, gaflet uykusuna dalmamalı, ölümü ve ahireti düşünmeli, haram olan dünya işlerinden yüz çevirip, ahiret işlerine yönetmelidir! Zaruri olan, dünya kazancı ile meşgul olup, diğer vakitleri, ahireti imar etmekle meşgul olmalıdır! Sözün kısası, masiva sevgisinden korunmalı ve dinin emrine uymakla meşgul olmalıdır! İş budur, bundan gayrisi hiçtir.)

Dîne hizmet çok sevâbdır. Bunu herkes gücü nisbetinde yapar. Sâlihlerin çıkardığı bir gazetedeki güzel bir sözü başkasına duyurmak bile sevâbdır. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Duyduğu hak sözü, bir müslüman kardeşine söylemek ne güzel hediyedir.) [Taberânî]

(Allah indinde en iyi kul, insanlara en çok nasîhat edendir.) [İ. Ahmed]

Görünüş bozukluğu

Sual: Görünüşüm çok bozuk, aşağılık duygusuna kapılıyorum. Ne yapmalıyım?

CEVAP

Sıhhat, afiyet, zenginlik, asalet, güzellik gibi nimetlere sahip olmak ve bunları yaratılış gayesine uygun kullanmak çok iyidir. Fakat bunlar maksatları dışında kullanılırsa çok kötü olur. Bunlar bir bıçak gibidir. İyi iş de yapılır, kötü iş de yapılır. İnsana verilen nimet çok olunca şükrü o nisbette zorlaşır. Rabbimiz size iki göz vermiştir. Sağır ve dilsiz değilsiniz. Eliniz kolunuz sağlam. En mühimi deli değilsiniz, aklınız vardır. Hepsinden daha mühimi de imanlısınız. Daha bizim bilmediğimiz ne nimetlere sahipsinizdir. Kur'an-ı kerimde buyuruldu ki: **(Allahın nimetlerini saymaya kalksanız, bitiremezsiniz.)** [Nahl 18]

Bunca nimetlere acaba hakkıyla şükrediyor muyuz? Sizin durumunuzda olmıyan çok insan vardır. Acaba bu hallerine şükrediyorlar mı? Sizde ise, başkalarında bulunan sakatlık yoktur. Bunun için şükrediyor musunuz? İnsanlar şükür yönünden gafildir. O nimet gitmeyince kıymetini bilemez. Nimet içinde yüzen şükrü kolay hatırlayamaz. Kur'an-ı kerimde buyuruldu ki: **(Kullarım içinde hakkıyla şükreden azdır.)** [Sebe 13]

İnsanlar zayıf, aciz yaratıldığı için sabrı da şükrü de azdır. Binlerce nimete şükretmez, fakat bir belâ gelince feryat ve figan eder. Hasta olup gece uyuyamazsa, hep Allahı anarız. Fakat sağlam iken hiç Onu hatırlamaz. Müslüman Allahın dostudur. Dostluğun alameti, dostun belâlarına sabretmektir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Kimi çeşitli nimete kavuşunca, Allahı anmaktan yüz çevirir, [hastalık, fakirlik gibi] **bir şer dokununca da** [Allahın rahmetinden] **ümidini keser.)** [İsra 83]

(Sabredenlere, mükâfatlar hesapsız verilir.) [Zümer 10]

(Sabredenlerle beraberim.) [Bekara 153]

(Sabredenlerin mükâfatını, yaptıklarının daha güzeliyle vereceğiz.) [Nahl 96]

(Andolsun sizi biraz korku, biraz açlık, mal, can ve mahsulün eksilmesiyle imtihan edeceğiz. Ey Habibim, sabredenlere [lutfumu, ihsanımı] **müjdele!)** [Bekara 155]

Bu ayet-i kerimedeki **(korku)** Allah korkusu, gazada düşman korkusu; **(açlık)** ramazan orucu, kıtlık **(malın eksilmesi)** zekât ve malın zararı **(canın eksilmesi)** hastalık, **(mahsulün eksilmesi)** ise, çeşitli afetler yüzünden mahsulün azalması veya mahsul denilen evlatların ölmesi olarak açıklanmıştır. İmtihanı kazanmak için sabretmek gerekir. Sabreden büyük nimetlere kavuşacaktır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Allah sabredeni sever.) [Taberânî]

(Haline sabredeni çok severim.) [İ.Gazali]

(Sabır, Cennet hazinesidir.) [İ.Gazali]

(Sabır imanın yarısıdır.) [Beyhekî]

(Hoşlanılmıyan şeye sabretmekte büyük hayır vardır.) [Tirmizî]

İnsan arzusunun sonu yoktur

İnsan arzusunun sonu yoktur. Her istediğine kavuşmak ister. Her istenilene kavuşmak, muhakkak insana mutluluk getirmez. Onun için hakkımızda hayırlı olanı istemek gerekir.

Zenginlik çok iyi olmasına rağmen bazılarının felaketine sebep olmaktadır. Sırf parası için öldürülebilir.

En lüks bir arabaya sahip olan, çoluk-çocuğuyla bir uçurumdan aşağı yuvarlanabilir. Çok zeki olan bir kimse zekasının kurbanı olabilir. Vücudumuzdaki bütün organlar bize emanettir. Yaratılış gayesine uygun kullanmak gerekir. Mesela harama bakan kimse, gözünün şükrünü yerine getirmediği gibi, üstelik günah da işlemiş olur. Güzel sohbet edenin maksadı, dinleyicilerin teveccühünü kazanmak ise dilini hayra değil, şerre kullanmış, kendini dili ile felakete sürüklemiş olur. Her uzvu hayra kullanmak büyük saadet olur. Hz. Ebu Bekir, boş bir şey konuşmamak için mübarek ağzına taş koymuştur. Onun için **(Ya hayır konuş, ya sus)** buyurulmuştur. Hep şer konuşan için dili bir afettir.

Her erkek yakışıklı, her kız da güzel olmak ister. Herkes için güzellik faydalı olmayabilir. Mesela güzelliğine güvenip artist olmak için İstanbula gelen birçok kızın ne felaketlere maruz kaldığını gazetelerde okuyoruz. Güzellik muhakkak nimet değildir. Kimini mutlu ettiği gibi, kimini de felakete sürüklemektedir.

Bir müminin ayağına bir diken batsa

Sual: Geçim darlığı ve huzursuzluk gibi maddi ve manevî sıkıntılar, günahların çokluğundan mı ileri gelir?

CEVAP

Günahlardan tevbe etmeli ve her zaman iyilik etmeye çalışmalıdır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Nerede ve ne hâlde olursan ol, Allahtan kork ve her kötülüğün akabinde bir iyilik et ki, onu yok etsin!)** [Tirmizî]

Günahların yok etmek için tevbe etmek ve her zaman iyilik etmek gerekir. Kur'an-ı kerimde mealen, **(Şüphesiz iyilikler, kötülükleri yok eder)** buyurulmaktadır. (Hud:114)

Her hastalık zıttı ile tedavi edilir. Günah sebebi ile kararan kalb, iyilik nuru ile temizlenir. Dünyalıktan gelen her sıkıntı, müslümanın kalbini dünyadan soğutur ve nefret ettirir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Öyle günahlar vardır ki, onları ancak geçim hususunda çekilen sıkıntılar yok eder.)** [Hatib]

Gerek geçim sıkıntısı, gerekse başka sıkıntılar için güzelce sabretmelidir. Sabretmemek bir şeyi halletmediği gibi, kızıp sağı solu kırıp geçirmek daha büyük zararlara sebep olur. Bir müminin ayağına bir diken batsa veya bir çay bardağı kırılsa, günahlarına kefaret olur. Onun için bütün sıkıntılara, üzüntülere katlanmak büyük nimet olur. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Kulun günahı çoğalır da, onu yok edecek güzel ameli bulunmazsa , ona sıkıntılar gelir ve günahlarına kefaret olur.) [İ. Ahmed]

Malımızın kaybolması, evladınıza bir zarar gelmesi de günahlarınıza kefaret olur.

Yusüf aleyhisselam, zindanda iken, kendisini ziyarete gelen Cebrail aleyhisselama, babasının halini sordu. Cebrail aleyhisselam, **(Baban senin hasretinden, yüz çocuk kaybeden annenin üzüntüsü gibi acı çekmektedir)** dedi. Babasının bu acıya katlanmasının mükâfatını sordu. **(Baban yüz şehid sevabı almıştır)** dedi.

İnsanlar huzura niçin kavuşamıyor

Sual: Niçin insanlar tam bir huzura kavuşamıyor?

CEVAP

Dünyada, dertsiz, sıkıntısız insan yoktur. Dünya, mümin için huzur yeri değildir. Azab yeri de değildir. Esas huzur ve azab yeri, ahirettir. Dünya, ahiretin tarlasıdır. Yani dünya kazanç yeridir. Dünyada ne ekilirse, ahirette o biçilecektir. Her nimet, bir külfet karşılığıdır. Külfet de sıkıntısız ollmaz. Fakire göre, zenginin sıkıntısı daha çok olur. Zengin, arabası ile giderken, benzini biter, arızalanır, tekeri patlar. Yedek parça ve tamirci arar. Bütün bunlar birer sıkıntıdır. Zenginin borçları, alacakları da olur. Alacaklarını toplamak, borçlarını ödemek için devamlı sıkıntı içindedir. Malı çok olanın, sıkıntısı da çok olur.

Mümin, diğer insanlara göre daha çok sıkıntı çeker. Çünkü müslüman, komşularının ve diğer insanların eziyetlerine katlanır.Bunlar da birer sıkıntıdır. Helal kazanmak ve ebedi yurduna azık hazırlamak için yorulur. Bunlar da birer sıkıntıdır. Müslüman için asıl huzur Cennettedir. Çünkü dünya, mümin için sıkıntı yeridir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Dünya müminin zindanı ve kıtlık yıllarıdır. Dünyadan ayrılınca zindandan ve kıtlıktan kurtulmuş olur.) [Hakim]

Dünyada, müminden belâ, sıkıntı eksik olmaz. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Mümin, kertenkele deliğine girse de, ona eza edecek biri musallat olur.) [Beyhekî]

Sıkıntılar, musibetler, günahlara kefaret olur. Sıkıntı istememeli; fakat sıkıntılardan da şikayet etmemelidir! Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Belâyı nimet, rahatı musibet saymıyan, kâmil mümin değildir.) [Taberânî]

Dünyanın faydasız eğlenceleri, tatlı sanılan şeyleri, ahiret azabıdır. Ahiret için çalışırken çekilen sıkıntılar ise, ahiretin en tatlı meyvesidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Dünyanın tatlılığı, ahiretin acılığıdır. Dünyanın acılığı ise, ahiretin tatlılığıdır.)** [Hakim]

Okul, iş hayatı için bir vasıtadır. İmtihanları başarı ile verip okuldan mezun olmak gerekir. Vasıtaya gaye gibi sarılmak, hep okulda kalmayı istemek akıl kârı değildir. Diploma almadan hayata atılmak da iyi değildir. Okula gitmekten gaye, diploma sahibi olmaktır. İşte dünya, bir okul gibidir. İman sahibi olmak da diploma almak gibidir. Talebenin maksadı, okulu başarı ile bitirip hayata atılmaktır. Müminin gayesi de, dünyadan iman ile ahirete gitmektir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Dünyasını seven, ahiretine, ahiretini seven dünyasına zarar verir. Devamlı olanı, geçici olana tercih edin!)** [Hakim]

Sıkıntılar, müminin günahlarının affına ve ahirette derecesinin yükselmesine sebep olacağı için bir nimettir.

Yunus Emre diyor ki:

Bir söz diyeyim sana, dinle canın var ise
Tamahkâr olma sakın, aklın sana yar ise

Gördün yârin eğridir, neyin varsa ver kurtul
Büyüklerden öğüttür, işittiğin var ise.

Baktın yarin sadıktır, köle ol kapısında
Çıkar ciğerin yedir, eğer çâren var ise.

Ekmek yiyip tuz basmak, nâmertlerin işidir
Ekmek onu komaya, tuzun hakkı var ise

Kötülük etme asla, herkes sana ilenir
Senden sonra söylenir, ne dirliğin var ise

Sözünden de bellidir, miskin Yunus delidir,
Ayıplaman yârenler eksikliği var ise.

İnsanın ruhu da gıdaya muhtaçtır

Sual: Bir arkadaş (İnsanın ruhu da, bedeni gibi gıdaya muhtaçtır.) dedi. Ne demek dedim. Bir şeyler söyledi ama açıklaması beni tatmin etmedi. Siz açıklar mısınız?

CEVAP

Yalnız maddiyata inanan kimselerin çok defa dertlerine çare bulamadıklarını, intihara kadar gittiklerini görüyor ve okuyoruz. Yalnız maddeye inanan kimseler, çok kereler dertlerine çare bulamayıp, ümitsizliğe kapılmaktadır. Bu, onların ruhlarının boş kalmasından ileri gelmektedir.

Evet, insanın ruhu da, bedeni gibi gıdaya muhtaçtır. Bu da, ancak iman etmekle kabildir ve Allahü teâlânın yolunu ancak din gösterir. Allahü teâlâyı inkâr edenler bile, muhakkak bir gün bu ihtiyacı duyarlar.

Ünlü Rus yazarı Solzhenitsyn, Amerikaya yerleştiği zaman, kendisinin büyük sıkıntılardan, ruhi bunalımlardan, makine olmaktan kurtulacağını zannetmişti. Bir gün bir üniversitede Amerika gençlerini başına toplayarak onlara şöyle hitap etmişti:

(Ben buraya gelince, çok bahtiyar olacağımı sanmıştım. Ne yazık ki, burada da büyük bir boşluk hissediyorum. Çünkü siz, artık maddenin esiri olmuşsunuz. Evet, burada hürriyet var, herkes istediğini yapıyor. Fakat, ancak maddeye önem veriyor.

Ruhları bomboş. Hâlbuki, insanı hakiki insan yapan, onun tekamül etmiş [gelişmiş]**, temizlenmiş ruhudur.**

Size tavsiyem şudur: Ruhunuzu geliştirmeye, güzelleştirmeye bakın! Ancak o zaman, ülkenizde bulunan ve sizi de üzen çirkinlikler yok olmaya başlar.

Dine önem verin! Din, insan ruhunun gıdasıdır. Dinine bağlı insanlar, her işte sizin en büyük yardımcınız olacaktır. Çünkü, onları Allah korkusu doğru yoldan ayırmaz. Sizin en büyük güvenlik teşkilatınız bile, herkesi gece gündüz kontrol edemez. İnsanları kötülükten alıkoyan polis gibi, onların duyduğu Allah korkusudur)

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, insan ruhunun gıdası, dindir. Mevcut dinlerin içinde de en doğrusu, en yenisi ve dünya şartlarına en uygunu islâm dinidir.

Ne yazık ki, biz Müslümanlar, pırlanta gibi temiz dinimizi dünyaya istediğimiz gibi anlatamıyoruz. Bunda, bizim de dinimize tam bağlı olmamızın ve onun emirlerine tam uymamamızın etkisi vardır. İslâm dini, her şeyden önce, beden ve ruh temizliğine emreder. Ruh temizliği, önce Allahü teâlâya ve Onun, son peygamberi olan Muhammed aleyhisselam vasıtası ile göndermiş olduğu emirlerin ve yasakların hepsine inanmakla ve elinden geldiği kadar bunlara uymağa çalışmakla hasıl olur. Ruhun böylece temizlenmiş olduğu, hiç yalan söylememekle, kimseyi aldatmamak, daima dürüst olmak, yanlış inanaçlara [dogmalara] inanmamak ve herkese yardım etmek ve Allahü teâlânın emirlerine tabi olmak ile belli olur. Bir müslümandan, ancak bu beklenir.

O hâlde, islâm dinini tebliğ etmek isteyen bir insan, kendisi bizzat örnek bir müslüman olmalıdır. Böyle doğru ve dürüst hareket edersek, bizi gören başka dine bağlı olan kimseler, bize hayran kalacak ve kendiliklerinden islâm dinini araştırmaya başlayacaklardır. (Niçin müslüman oldunuz?) suâline cevap veren ve yeni müslüman olan din kardeşlerimiz, hakiki müslümanları ve onların yaşama tarzını gördükten sonra, müslüman olmaya karar vermişlerdir. Bu müslümanlar bizden, islâm dinini yaymak, neşretmek için uğraşmamızı, bunun için de dinimizin emirlerine iki elle sarılarak herkese örnek bir müslüman olmamızı istemektedirler. Bütün eksiklerimize, propaganda gücümüzün noksanlığına, İslâmiyet aleyinde yapılan yanlış, düşmanca neşriyata ve Hıristiyanlığın yayılması için yapılan korkunç gayretlere rağmen, İslâmiyet dünyada gittikçe yayılmaktadır.

Biz, hakiki bir müslümana yakışır bir tarzda hareket edersek, müslümanların adedi daha çok artacak, müslümanlar çoğaldıkça, dünyada yanlış inanışlar azalacak ve insanlık arzuladığı barışa, rahat ve huzura kavuşacaktır.

Vâki olanda hayır vardır

Sual: İnsanın başına, büyük küçük bir sıkıntı, bir bela gelince veya işi ters gidip beklediği neticeye kavuşamayınca, (Hakkımızda hayırlısı böyleymiş. Vaki olanda hayır vardır) deniyor. Bazı kimseler, (Bunun hayırlı olduğu nereden biliniyor da böyle söyleniyor? Bela için hayırlı oldu denir mi) diyerek bu söze itiraz ediyorlar. Doğrusu nedir, haline razı olmak lazım değil mi?

CEVAP

Müminin başına gelen her bela faydalı olduğu için öyle söyleniyor. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Müslüman için Allahü teâlânın her hükmü hayırdır. Allahın kazası, herkes için hayır değil, sadece Müslüman için hayırdır.)

(Her bela, affedilecek bir günah için gelir.)

(Mümine gelen her bela, günahlarına kefaret olur.)

(Müminin günahları affoluncaya kadar bela gelir.)

(Belayı nimet saymıyan, kâmil mümin değildir.)

Müslüman Allahın dostudur. Dostluğun alameti ise, dostun belalarına, sıkıntılarına sabretmektir. Kur’an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Sabredenlere, mükâfatlar hesapsız olarak verilir.) [Zümer 10]

(Hoşlanmadığınız şey sizin iyiliğinize; sevdiğiniz şey de, kötülüğünüze olabilir. Siz bilmezsiniz, Allah bilir.) [Bekara 216]

Hz. Ömer buyurdu ki:

Bana bir bela gelirse, üç türlü sevinirim:

1- Belayı Allahü teâlâ göndermiştir. Sevgili gönderdiği için tatlı olur.

2- Allahü teâlâya, bundan daha büyük bela göndermediği için şükrederim.

3- Allahü teâlâ, insanlara boş yere, faydasız birşey göndermez. Bir belaya karşılık, ahirette çok nimetler ihsan eder. Dünya belaları az, ahiretin nimetleri ise, sonsuz olduğundan, gelen belalara sevinirim.

Haline razı olmak

Müslümanın itikadı şöyledir ki, her hayır ve şer Allahtandır. Her işi yaptıran Allahtır. Bu iş Allahtan geldiğine göre, bir müslüman olarak bu işe rıza göstermek gerekir. Çünkü Müminin başına gelen her iş, müminin hayrınadır. Onun için vaki olanda hayır vardır buyurulmuştur. Vaki olan bir işle karşı karşıya olan, ne kadar zor olursa olsun buna rıza göstermesi gerekir.

Kavmi, Musa aleyhisselama, (Allahü teâlâdan öğren, neden razı ise, onu yapalım) dedi. Vahy geldi. Allahü teâlâ şöyle buyurdu.

(Kaza ve kaderime rıza gösterirseniz, sizden razı olurum. Benim rızam, sizin rızanıza bağlıdır. Benden razı olursanız, sizden razı olurum)

Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ buyuruyor ki, ben kaza ve kaderime razı olandan razı olurum. Razı olmıyandan razı olmam ve ona gazab ederim)

Yine Allahü teâlâ buyuruyor ki:

(Kaza ve kaderime razı olmıyan, beğenmiyen ve gönderdiğim belâlara sabretmiyen, benden başka rab arasın! Yer yüzünde kulum olarak bulunmasın!)

Allahü teâlâ, benim yaptığım işe razı olmayan kendine başka rab arasın buyuruyor. Başka rab olmadığına göre, yapılacak iş, Allahın her işine razı olmaktır. Onun gönderdiği belalara sabretmek şarttır. Peygamber efendimiz buyurdu ki:

(Allahü teâlâ buyurdu ki: "Bedenine, evladına veya malına bir musibet gelen, sabr-ı cemille karşılarsa, [yani güzel sabrederse] **kıyamette ona hesap sormaya hayâ ederim.)**

Güzel sabır, gelen belâya razı olup, herkese açıklamamak ve şikayette bulunmamak demektir. Güzel sabreden, dünya ve ahirette kurtuluşa kavuşur. Hadis-i şerifte buyuruluyor ki:

(Derdini açıklıyan sabretmiş olmaz.)

Allahü teâlâ, **(Benden razı olandan razı olurum)** buyuruyor. Allahü teâlânın kaza ve kaderine razı isek, Onun da bizden razı olduğu anlaşılır. Allahü teâlâdan gelenlerden razı değilsek, şikayetçi isek, Ona asi isek, O da bizden razı değildir.

Bir abid zata, gece rüyasında, (Senin cennetteki komşun şu çobandır) denir. Abid merak eder, çobanı bulur. Çobanın evinde üç gün misafir kalır. Abid, gece ibâdet ederken çoban uyur. Abid, çobana der ki:

- Senin ibâdetin bu kadar mı?

- Evet bu kadar.

- İyi düşün, başka hasletin yok mu?

- Benim ibâdetlerim bu kadardır. Fakat benim küçük bir özelliğim var. Darlıkta, sıkıntıda olsam halimden razı olur hiç kimseye şikayette bulunmam, hatta bu halimden kurtulmayı da istemem. Hasta olsam, yine halimden memnun olurum.

Abid, elini başına koyarak der ki:

- Buna mı küçük özellik diyorsun? Her babayiğit bu haslete sahip olmaz.

Bir Abidin de, (Ya Rabbi, benden razı ol) diye duâ ettiğini duyan Rabia-i Adviyye hazretleri, (Kendisi Allahtan razı olmadığı hade, Alahın kendisinden razı olmasını nasıl ister) buyurdu. (Kul, Allahtan nasıl razı olur?) diye sordular. (Allahtan gelen nimet ve belâyı aynı gördüğü vakit) buyurdu. Bela gelince de, nimetteki gibi hali değişmemişse, Rabbinden razı sayılır.

Her şeyde eşitlik

Sual: Bazıları, "İnsanlar, her bakımdan eşit yaratılsaydı, daha iyi olmaz mıydı?" diyorlar. Eşit yaratılmayışın sebebi nedir?

CEVAP

İnsanın yaratılış gayesi bilinmeyince, dünyadaki hadiselerin sebebi anlaşılamaz. Allahü teâlâ, dünya ve ahıreti, sevgil kulu ve Resulü Muhammed aleyhisselam için yaratmıştır. Diğer canlı ve cansız varlıkları da insanoğlunun istifadesi için yaratmıştır.

Dünya zevk için yaratılmadı. Ahıret ise, ebedi mükâfat ve ceza yeridir. Dünya, ahıretin imtihan yeridir. Herkes her bakımdan eşit olsa imtihanın manası kalmaz, iyi ile kötü ayrılmazdı. Allahın emir ve yasaklarına uymakla çeşitli sıkıntılar çekilecek, itata edenle, isyan eden, birbirinden ayrılacaktır.

İnsan cansız varlık gibi, ot veya hayvan gibi değil, kulluk, imtihan için yaratılmıştır.İnsan, ihtiyaçsız yaratılsaydı, imtihan ve dünya manasız olurdu. İnsanların, hayvanların ve kainattaki canlı, cansız diğer yaratıkların hareketleri, akılları durdurucu sistemleri incelenince, her şeye gücü yeten Rabbimizin dünyayı maksatsız yarattığı düşünülemez.

Yaratılış Gayesi

Kainatta herşeyin yaratılış gayesi aynı değildir. Mesela erkeğe niçin süt vermediği suâl edilemez. Çünkü erkek, süt vermek için yaratılmamıştır.

İnsan da bu dünyada yalnız zevk, sefa için değil imtihan için yaratılmıştır. İmtihana girecek talebenin, oyunla, eğlence ile meşgul olmayıp, ders çalışması, yerine göre az uyuması, imtihanı kazanabilmesi için çeşitli sıkıntılara katlanması gerekir. (Maksat imtihanı kazanmak olduğuna göre, imtihanı kazanmış olarak yaratılan peygamberler niçin sıkıntı çekmiştir?) denebilir. **İmam-ı Rabbanî hazretleri,** bunun çeşitli sebeplerini anlatmaktadır. Bunlardan biri şöyle:

(İnsanlar, dünyada, birkaç gün dert çekmeselerdi, Cennetin sonsuz lezzetlerinin kıymetini anlamazlar, ebedi sıhhat ve afiyet nimetlerinin kıymetini bilmezlerdi. Açlık çekmiyen yemeğin lezzetini anlamaz. Acı çekmiyen rahatlığın kıymetini bilmez.)

Herkes, her bakımdan eşit yaratılsaydı, büyük bir felaket olur, cemiyet olmazdı. İnsanlar, boy, renk, şekil, arkıl, zenginlik, sıhhat, kuvvet, güzellik, ahlâk gibi her hususta eşit olunca, bir fabrikadan çıkmış gibi eşit, yani insanlar tıpatıp birbirinin aynı olurdu. Aynı olmazsa eşitlik olmaz. İnsanlar böyle eşit, yani bir birbirinin aynı olunca milyarlarca insanı birbirinden ayırmak mümkün olmaz. Kadın, kocasını, koca, kadınını tanıyamaz, insan, hanımı ile kızını ayrıt edemez, hayat felç olur. Sırf bu şekil benzerliği bakımından, yüzlerce, binlerce problem ortaya çıkar. Diğer sahadaki eşitlikler görülmeden, yaşanmadan hayat söner.

İyi, Kötü ile Bilinir

Herkes Bilgi ve kültür bakımından da eşit olunca, gazeteye, kitaba, filme ihtiyaç kalmaz. Güreş, koşu, yüzme gibi sporlar ve yarışlar olmaz. Çünkü, herkes aynı kabiliyettedir.

İyinin kıymeti, kötü ile bilinir. Herkes iyi olunca, iyinin kıymeti kalmaz. Çirkinlik olmayınca, güzellik anlaşılmaz.

Bir kimse, okuyup her bakımdan mükemmel bir insan olmak ister. Herkes aynı olursa, kim kimden üstün olacaktır?

Her hususta eşitliğin zararları sayılamayacak kadar çoktur. Onun için Allahü teâlâ, her şeyi hikmetli ve adaletli yaratmıştır. Adalet olunca işler düzgün yürür. Mesela beş parmağın beşi de aynı olsaydı, baş parmak diğerlerinin arasında olsaydı, bugünkü kadar verimli iş yapılamaz, büyük eksiklik olurdu.

Adaletli yaratılmak, eşit yaratılmakla mukayese bile edilmez. Aynı ana-babadan, zekaları, kabiliyetleri farklı çocukların yaratılması, milyarlarca insanın birbirine benzememesi, Yaratıcının kudretinin sonsuzluğunu göstermektedir.

Eğer herkes, Allahü teâlânın emrine uyup, hakkına razı olur, imtihanı kazanmaya çalışırsa, dünya ve ahıret saadetine kavuşur.

Adalet ve eşitlik

Sual: Her işte eşitlik, her zaman tarafsızlık ve sınırsız hürriyet düşüncesi uygun mudur?

CEVAP

Bazı kimseler tarafından sık sık istismar edilen kelimelerden biri de eşitliktir. Her zaman, her işte eşitlik, bazan zulüm olur. Çünkü iyi ile kötü, âlim ile cahil, sağlam ile sakat ve bunlar gibi farklı şeylerin eşit olmasını istemek eşyanın tabiatına aykırıdır.

Adalet, çok zaman eşitlikten farklıdır. Mesela bir patron, 1.5 metre boyundaki işçisine, elbise yaptırmak için 3 metre kumaş alsa, aynı kumaştan 2 metre boyundaki işçisine 4 metre kumaş alması gerekir. Her iki işçi de aynı kumaştan giyeceği için adaletli iş yapılmış olur. Fakat her birine 500 bin lira verilse, kısa olan işçi, uzun olandan daha kıymetli kumaş alır. Patron, eşit para verdiği için uzun olan, daha kalitesiz kumaşı almak zorunda kalmıştır. Patronun, her bir işçiye yetecek kadar aynı kumaştan alması adalet, ikinci misalde olduğu gibi her birine aynı miktar para vermesi eşitlik olur.

Görüldüğü gibi, her ikisine de aynı parayı vermek eşitlik ise de, bu para ile uzun işçinin diğerinden daha kalitesiz kumaş alması, bir nevi haksızlık olmuştur. Aynı kumaştan birine az, diğerine çok verilip eşitsizlik yapılmasına rağmen, ikisi de aynı kumaştan elbiseye sahip oldukları için adaletle hareket edilmiş olunuyor.

Adalete Bir Misal

Boyu, yaşı ve tahsili aynı olan ve aynı zamanda işe giren işçiden birisine 7.5 milyon, diğerine ise, 10 milyon lira aylık veren patron, bunun sebebini şöyle açıklar:

(10 milyon lira alan işçi, günde 500 parça, 7.5 milyon alan ise, 300 parça imal ediyor. Eğer, 10 milyon lira verdiğimiz işçi hakkını alıyorsa, 7.5 milyon verdiğimiz işçinin, yaptığı işe göre, 5 milyon alması gerekir. Şayet yaptığı işe göre, 7.5 milyon verdiğimiz işçi, hakkını alıyorsa, 10 milyon alana, 12. 5 milyon vermemiz gerekir.)

Misalde görüldüğü gibi, çok iş yapanla az iş yapana, testiyi dolduranla, kırana eşit muamele edeceğiz diye, eşit maaş vermek adaletsizlik olur.

Israrla tarafsızlıktan bahsedenler, kendileri tarafsız davranmayı asla istemezler. Başkalarının tarafsız olmasını isterler. Bunlara göre, iyiye iyi, kötüye kötü derseniz tarafsız olamazsınız. İyiyi övmemek, kötüyü tenkid etmemek tarafsızlık değildir. Ülkenin, milletin menfaati nerede ise, o tarafta olmak gerekir? Hakkın, doğrunun, iyinin yanında olmayı taraf tutmakla suçlamak doğru olmaz.

Yapıcıya göre doğru ve iyi olan bir şey, yıkıcıya göre, yanlış ve kötüdür; bunun için de doğrunun, iyinin yanında bulunanı tarafsız olmamakla suçlar. Yıkıcının fikrinde olmadığınız müddetçe bütün işleriniz tarafsızlığa aykırıdır.

Hürriyet Nedir?

Hürriyet, başıboşluk, her istediğini yapabilmek değildir. Suç işleyeni mahkum etmek, hapse atmak hürriyete zıt değildir. Umumun hürriyetine mani olan birkaç caninin esir olması, hürriyetsizlik değildir.

Sadece başkalarına değil, kendine bile zararlı olmak hürriyet değildir.

Uyuşturucu madde gibi, vücuda zararlı olan şeyleri yasaklamak, hürriyetsizlik olarak vasıflandırılamaz. Trafiğin düzgün olması için, çeşitli kaide koyarak, soldan gitmeyi yasaklamak hürriyetsizlik değildir.

Suç işleyene ceza vermek, onu affetmeyip cezasını çekmesini istemek hürriyetsizlik değildir.

Kafesteki yılanı, halkın içine salmak, yılan için bir hürriyet ise de, insanlık için bir felakettir.

Bir caninin serbest bırakılması, onun için özgürlük ise de, millet için hürriyet düşmanlığıdır. Netice olarak, her işte eşitlik, her yerde tarafsızlık ve sınırsız hürriyet diyerek milletin hakkı zedelenmemelidir!

İnsanların eşitliği

Sual: Müslüman olmıyanlara da, merhamet etmek, saygı göstermek gerekir mi?

CEVAP

Allah indinde herkes, insan olarak eşittir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(İnsanlar bir tarağın dişleri gibi eşittir.) [İbni Lal]

(Rabbiniz bir, babalarınız, dininiz ve Peygamberiniz de birdir. Arapın Aceme, Acemin Arapa üstünlüğü olmadığı gibi, kırmızının karaya, karanın kırmızıya üstünlüğü yoktur. Hiçbir milletin diğerine üstünlüğü yoktur. Ancak takva bakımından biri diğerinden üstün olabilir.) [İbni Neccar]

[Acem, Arap olmıyan milletler demektir.]

Bunun için mümin olsun, kâfir olsun, bir kimseden kendini üstün görmek kibirdir. Kibir ise çok büyük günahtır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Kalbinde zerre kadar kibir olan Cennete giremez)** [Taberânî]

Başkalarının kendisine saygı göstermelerini sevmek de doğru değildir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Kendisi için ayağa kalkılmasından hoşlanan, Cehenneme gidecektir.)** [Tirmizî]

Gayrı Müslim de Olsa

İkram için, iyi geçinmek için, müdara için gayrı müslim olsa da ayağa kalkmak caizdir. Buradaki ölçü, müslüman olmayanlara sevgi beslememektir. Merhamet ile sevmeyi karıştırmamalıdır. Hz. Aişe validemiz bildirir:

Birgün içeri girmek için birisi geldi. Resul-i ekrem, **(Müsaade edin, içeri girsin! O kabilesinin en kötüsüdür.)** buyurdu. O kimse, odaya girince gülerek karşılayıp iltifat etti. O kimse gidince merak edip sordum:

- Ya Resulallah, Kötü insan dediğiniz hâlde ona iltifat etmenizin sebebi nedir?

Buyurdu ki:

- İnsanların kötüsü, zararından korunmak için kendisine ikram edilendir.) [Buharî]

Kâfir-mümin herkese, hatta bütün hayvanlara merhamet etmek gerekir! Peygamber efendimiz, **(Merhametli olmıyan imanlı olmaz)** buyurunca, Eshab-ı kiram suâl etti:

- Ya Resulallah, hepimiz merhametliyiz.

- Bir arkadaşa merhamet kâfi değildir. Bütün mahlukata merhametli olmak gerekir. [Taberânî]

Dinimizde merhametin, saygının yeri büyüktür. Bu husustaki hadis-i şeriflerden bazıları şöyle:

(Büyüğünü saymıyan, küçüğüne acımıyan bizden değildir.) [Tirmizî]

(Yerdekilere merhametli olmıyana, göktekiler merhamet etmez.) [Taberânî]

(İnsanlara merhamet etmiyene, Allah da merhamet etmez.) [Taberânî]

Görüldüğü gibi, müslümanlara denmiyor. (İnsanlara) deniyor. O hâlde bütün insanlara ve hayvanlara acımak gerekir. "Kâfire, zâlime nasıl acınır ki?" denebilir. Kötülük etmelerini

önleyip iyi bir insan, yani salih bir müslüman olmaları için çalışmakla onlara merhamet edilmiş olur. Kim olursa olsun yaşlıya saygı göstermelidir! Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Yaşlılara saygı göstermek, Allahü teâlâya tazimdendir.) [Ebu Dâvud]

Yaşlı kimse gayrı müslim ise, ona yapılan saygı dini için değil, insan olduğu içindir.

Dertlerin, belaların gelmesine sebep

Sual: Deprem, trafik kazası gibi sebeplerle birçok suçsuz kimse, ya ölüyor veya sakat kalıyor. Bazılarına da, hiç suçları olmadığı hâlde çeşitli belâlar geliyor. Suçsuz insanlara böyle belâ niçin gelir?

CEVAP

İmam-ı Rabbanî hazretleri, (Mektubat)da buyuruyor ki:

(Dertlerin, belâların gelmesine sebep günah işlemektir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Size gelen belâ, musibet, kabahatlerinizin, günahlarınızın cezasıdır. Bununla beraber Allahü teâlâ, bir çoğunu da affederek musibete maruz bırakmaz.) [Şura 30]

(Ey insan, sana gelen her iyilik, Allahü teâlânın ihsanı olarak, nimeti olarak gelmekte, her dert ve belâ da kötülüklerine karşılık olarak gelmektedir. Hepsini yaratan gönderen Allahü teâlâdır.) [Nisa 79]

(Allahü teâlâ, kullarına zulmetmez, haksızlık etmez, onları azaba, acılara sürükliyen bozuk düşünceleri, çirkin işleridir. Böylece kendilerine zulüm ve işkence ediyorlar.) [Nahl 34]

Görüldüğü gibi suçsuz kimseye belâ gelmiyor. Herkes kendi cezasını çekiyor.

Hâşâ zulmetmez kuluna Hüdası, Herkesin çektiği kendi cezası.

Sonsuz olan Cennet nimetleri ile sonsuz olan Cehennem azabları yanında, dünyada çekilen birkaç günlük belâların, sıkıntıların ne önemi olur ki? Belâ ne kadar büyük olsa da, geçiçidir. Bir insanın, hatta dünyanın ömrü, ahiretin sonsuzluğu yanında, deniz yanında bir damla kadar bile değildir. Hiç sonu olan birşey sonsuz olan ile mukayese edilebilir mi?

İnsan, dünyada birkaç gün dert, belâ çekmezse, Cennetin sonsuz lezzetlerinin kıymetini anlamaz ve ebedi sıhhat ve afiyet nimetlerinin kıymetini bilmezdi. Açlık çekmiyen, yemeğin kıymetini anlamaz. Acı çekmiyen, rahatlığın kıymetini bilmez. Dünyadaki belâlar sanki daimi lezzetleri artırmak içindir.) [C.2, m.99]

Bir hadise, neticesiyle ölçülür. Bir talebe, bütün sınıflarını başarı ile geçse, son sınıfta çalışmayıp birkaç sene üst üste kalıp, mezun olamasa, önceki başarılarının hiç kıymeti olmaz ve diploma alamaz. Tembel bir talebe de, bütün sınıflarda başarısız olmasına rağmen, her ne suretle olursa olsun, diploma almışsa, muradına kavuşmuş olur.

Doğuştan veya sonradan sakat olan kimse, buna sabrederse günahları affolur; ayrıca büyük bir sevaba da kavuşur. Eğer sabretmezse, sevab alamasa da, günahları affolur. Günahları affolan da Cennete gider. Bu durumda sakatlık bir azab değil, bir nimet olmuş olur.

Bir kimse, dünyanın en zengini, en yakışıklısı, en kuvvetlisi olsa; dünyada istediği herşeyi yapabilse; fakat neticede imansız ölse, ebedi azaba maruz kalır. Bir anlık rahatlık için sonsuz felakete düşmek ne kadar kötüdür.

Görüldüğü gibi netice mühimdir. Sonu iyi olacaksa, birkaç günlük sıkıntı mühim değildir. Sonu felaket olacaksa, birkaç günlük rahatlığın da kıymeti yoktur.

Musibet karşısında

Sual: Bir kimsenin öldüğünü duyunca ne denir?

CEVAP

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Bir müslümanın ölümünü duyunca, "İnna lillah ve inna ileyhi raciun" dedikten sonra, "Ya Rabbi onu salihlere kat, rahmetine eriştir, çoluk çocuğuna iyilikler ihsan et, bizi de onu da mağfiret et" diye duâ edin!) [İbni Asakir]

[İnna lillah ve inna ileyhi raciun, Bekara suresinin 156. ayet-i kerimesidir. "Elbette biz, Allahü teâlânın kuluyuz, ölümden sonra dirilerek yine Ona döneceğiz" mealindedir.]

(Hiç bir ümmete verilmeyen bir şey benim ümmetime verildi. O da bir belâ ve musibet karşısında istircadır.) [Taberânî]

[İstirca, belâ zamanında veya acı bir haber duyunca "İnna lillah ve inna ileyhi raciun" demektir.]

(Birinize bir musibet veya bir belâ geldi mi, istirca ettikten sonra "Ya Rabbi, senin yanında bu musibetin ecrini [sevabını] **bekliyorum, bunun ecrini bana ver ve bunu daha hayırlı bir şeyle değiştir" diye duâ etmelidir.)** [Tirmizî]

(Bir musibet karşısında istirca edilirse, musibetin sonucu güzel olur.) [Taberânî]

(Çocuğu ölen, Allaha hamd edip, istirca ederse, Hak teâlâ meleklere "Şu kuluma Cennette bir ev yapın, adını da hamd evi koyun" buyurur.) [Tirmizî]

Allahü tealayı sevmenin alameti

Sual: Sebeplere yapıştığım halde başım sıkıntıdan eksik olmuyor, acaba bu hayırlı birşey mi? Allahü tealayı sevmenin alameti nedir?

CEVAP

1- Müslümanın başına gelen sıkıntılar onun hayrınadır. Çünkü hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ buyuruyor ki: Mümin başına gelen işten, hoşlansa da, hoşlanmasa da, o iş, onun için hayırlıdır.) [İbni Şahin]

2- Hz. Sehle, Allahü teâlâyı sevmenin alametini sorduklarında buyurur ki:

(Allahü teâlâyı sevmenin alameti, Kur'an-ı kerimi sevmektir. Kur'an-ı kerimi sevmenin alameti Peygamberi sevmektir. Peygamberi sevmenin alameti, sünnete uymaktır. Sünnete uymanın alameti, ahireti sevmektir.

Ahireti sevmenin alameti, dünya sevgisini kalbden çıkarmak, dünyaya buğzetmektir. Dünyaya buğzetmenin alameti de, kendisini ahirete götürecek kadar mal ile yetinmek ve ahirete hazırlanmaktır.)

Doğru yol

Sual: Biliyorsunuz, her grup, bizim yolumuz doğru, diyor. Doğru yolu bulabilmek için ne yapmak lâzımdır?

CEVAP

Doğru yolun Ehl-i sünnet vel-cemâ’at yolu olduğu, pek açık olarak kitaplarda bildirilmiştir. Bunu da bilemeyen ne yapmalıdır?

Allahü teâlâ, İslâmiyeti doğru olarak öğrenmek isteyene, bunu nasîb edeceğini va’d buyurdu. O va’dinden dönmez. Bunun için, **(Yâ Rabbî, sana inanıyorum, seni ve Peygamberlerini seviyorum. İslâm bilgilerini doğru olarak öğrenmek istiyorum. Bunu bana nasîb et ve beni, yanlış yollara gitmekten koru)** diye duâ etmeli, istihâre yapmalıdır! Cenâb-ı Hak ona doğru yolu gösterir.

İyi kimselerle beraber olmak

Sual: İyi kimselerle beraber olmanın önemi nedir?

CEVAP

İyilerle, Allahı unutmayan, her zaman hatırlayan kimselerle beraber olmak büyük nimettir.

Büyük bir zat oğluna buyurdu ki:

(Oğlum, Allahı anan bir topluluk görürsen, onlarla beraber ol! Eğer ilim sahibi isen ilmin onlara faydalı olur. İlim sahibi değilsen, onlardan bir şeyler öğrenirsin. Allahı hatırlamıyan kimselerle beraber olma ilim ehli de olsan, ilmin onlara faydası olmaz. İlim ehli değilsen, daha çok zarara girersin. Eğer Allah onlara gazab ederse, sen de helak olursun. İyilerle beraber iken, Allah onlara rahmetle nazar ederse, layık olmasan bile, sen de o rahmetten istifade edersin.)

Melekler, Allahı anan bir toplulukla karşılaşırlar. Allahü teâlâ meleklere, (**Şahid olun ki ben bunların hepsini affettim**) buyurur. Melekler**, (Ey Rabbimiz, bunların içinde başka bir iş için gelen günahkâr biri var. Onu da mı affettin?)** diye sorarlar. Allahü teâlâ, (**Evet onu da affettim. Salihlerle beraber olan kötülerden olmaz.**) buyurdu. (Buharî)

Arşın altında şöyle yazılıdır:

(Bir kimse, salihler gibi amel işlese; fakat günahkârlarla düşüp kalksa, iyi amelleri boşa gider, kıyamette kötülerle beraber haşrolur. Bir kimse de, kötüler gibi amel işlese; fakat salihleri sevse, onlarla beraber olsa, günahları iyiliğe çevrilir, iyi kimselerle beraber haşrolur.) [Kab-ül-Ahbar]

Bir kimse, ilim sahibi salihlerle beraber olsa, onlardan hiç bir şey öğrenemese de, yedi ikrama kavuşur:

1- İlim talebesinin faziletine nail olur.
2- İlim ehli ile kaldığı müddetçe günahlardan uzak olur.
3- Evinden çıkışından itibaren rahmete girmiş olur.
4- İlim ehline inen rahmetten o da istifade eder.
5- Onları dinlediği müddetçe kendine sevap yazılır.
6- Melekler ondan memnun olur.
7- Attığı her adım, günahına kefaret olur.

Allahü teâlâ, ona altı ikramda daha bulunur:

1- İlim ehliyle bulunmayı ona sevdirir.
2- Âlime uyanlar gibi sevaba kavuşur.
3- O toplulukta bulunanların birisi affa uğrarsa, buna da şefaat eder.
4- Kötülerin, günahkârların gittiği yerlerden kalbi soğur.
5- Allah yolunda olanların, salihlerin yoluna girmiş olur.
6- Allah'ın emrini yerine getirmiş olur. (Ebulleys)

Bir kimse, peygamber efendimize, kıyametin ne zaman kopacağını sordu. O na (**Kıyamet için ne hazırladın?)** buyurdu. O kimse (**Fazla ibâdetim yok. Fakat Allah ve Resulünü seviyorum**) dedi. Peygamber efendimiz ona, (**Kişi sevdiği ile beraber olur. Sen de ahirette sevdiğinle beraber olacaksın)** buyurdu. (Buharî)

Bir kimse şunlarla beraber olursa:

1- Âlimlerle beraber olanın ilmi artar.
2- Salihlerle beraber olanın, ibâdete rağbeti ve günahlardan kaçma arzusu artar.
3- Fâsıklarla [açıktan günah işleyenlerle] düşüp kalkanın günah işleme cüreti artar.
4- Zenginlerle düşüp kalkanın dünya sevgisi artar.
5- Fakirlerle beraber olanın şükrü artar.

Bir kimse, âlimlerle, salihlerle beraber olsa, hiç bir şey istifade edemese bile, onların yüzüne bakması onun için büyük bir nimettir. Hadis-i şerifte, **(Âlimin yüzüne, Kâbeye ve Mushafa bakmak ibâdettir.)** buyuruldu. (Ebulleys)

Sohbetin önemi

Sual: Sohbet ne demektir?

CEVAP

Şimdi söyleşi diyorlar. Söyleşi, konuşarak vakit geçirme demektir.

Ama dinimizde sohbetin tarifi başkadır. Sohbet, beraber olmak demektir. İnsanın derece bakımından kendinin üstünde veya altında yahut akranı ile bir araya gelip, Allahü teâlânın ve Peygamber efendimizin beğendiği, hoşnud olduğu şeyleri konuşması demektir.

Kişinin kendinden üstün olanla beraber olmasının hakîkati, o zata hizmettir. Aşağısında olanla sohbetin gereği, onun hallerinden bir noksanı gördüğünde onu îkaz edip, kusurundan haberdar etmektir. Aynı seviyede olan sohbet arkadaşlarının sohbetlerinin hakîkati, başkalarının, yabancıların yanında birbirlerinin kusurlarını görmezlikten gelmektir.

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Sohbetin fazîleti, bütün fazîletlerin üstündedir. Büyüklerin sohbetini ganîmet bilmelidir.

Behaeddîn Buhari hazretleri, (Bizim yolumuzun temeli sohbettir) buyurdu.

Evliyanın sohbetinin bir saati, kırk günlük mücâhedelerden daha üstündür.

Yabancılar ile sohbetten, bid'at ehlinin sohbetinden kaçınılmalıdır.Dervişlerin ve sâlihlerin sohbeti kıymetlidir. Sohbet, dünya için olup, âhiret düşünülmez ise, sonu hüsrandır.

Günah lekeleri ile kalbi paslanan kimse, salihlerin sohbetinde bulunursa, kalbinin pası silinir, günah işlemesi zorlaşır, iyilik etme isteği artar. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Kırk gün içinde bir ilim sohbetinde bulunmayan kimsenin kalbi kararır. Büyük günah işlemeye başlar. Çünkü ilim kalbe hayat verir. İlimsiz ibâdet olmaz.)

(Ãlimin sohbetinde bulunmak, bin rekat nafile namazdan üstündür.)

(Fıkıh sohbetinde bulunmak, bir senelik ibâdetten üstündür.)

(Sohbet az da olsa, tesir eder.)

(Tövbekârlarla sohbet edin, çünkü onların kalbleri daha yumuşaktır.)

(Bir defa salih kimsenin sohbetinde bulunmak, defalarca kötü kimselerin sohbetlerinde bulunmanın günahlarına kefaret olur.)

(Âlimlerin sohbetine katılın, onlara yakın oturun! Çünkü Allah, yağmurla ölü toprağı diriltti̇ği gibi, ölü kalbleri de, hikmet nuru ile diriltir.)

Sohbet ehli yoksa

Sohbet ehli âlim bulunmadığı zaman, eskiden yaşamış, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarını okumak gerekir. Bir âlimin kitabını okuyan, yarı yarıya onunla sohbet etmiş sayılır.

İlminden, iyi ahlâkından istifade edilen salih bir arkadaş bulunca, ona lüzumlu hürmeti göstermelidir! Onun can ve malını, kendi can ve malından önce tutmalıdır! Ayıplarını araştırmamalı, aybı olsa bile görmemeli ve kimseye söylememeli, hatta kendi kendine aybını düşünmemeli, unutmalıdır! Sözüne itiraz etmemeli, asla münakaşaya girmemelidir! Aleyhinde konuşan olursa, uygun şekilde susturmalı, alınacağı veya üzüleceği bir söz söylememelidir! Suizanda bulunmamalı, uygunsuz hareketlerini dalgınlığa veya unutkanlığa yormalıdır! Yani bir mazeret arayıp suçsuz olduğunu kabul etmelidir! Çünkü güzel ahlâk sahibi, insanları mazur görür. Onların kusurlarını meydana çıkarmaz

Yunus Emre diyor ki:

Erenlerin sohbeti, ele giresi değil.
Sohbete kavuşanlar, mahrum kalası değil.

Gezmek gerek her yeri, bulmak için, bir eri,
Sarraf tanır cevheri, herkes bilesi değil.

Bir pınarın yanına, kapalı testi kona,
Kırk yıl orada dura, kendi dolası değil.

Sohbetle parlar iman, talip kazanır irfan.
İnsanı arif yapan, fesi, hırkası değil.

Önce doğru iman et, haramdan el etek çek
Ruha gıdadır sohbet, badem helvası değil!

Gariplerin kıymeti

Sual: Garibim diye yüzüme bakan yok. Halimi hatırımı soran yok. Aç mısın susuz musun diyen yok. N'oldu bize böyle? Garibiz diye ölelim mi?

CEVAP

Garip kimselerin genelde insanların yanında bir kıymeti yoksa da, Allahü tealanın katında değeri büyüktür. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Garip, gurbette, Allah yolundaki mücahid gibidir. Gariplere ikram ediniz. Çünkü, kıyâmette onların şefaat hakkı vardır. Umulur ki onların şefaati sebebi ile kurtulursunuz.) [Ebû Nuaym]

(Garip, hastalandığı zaman, sağına, soluna, önüne, arkasına bakıp da tanıdık birini görmediği vakit, Allah onun günâhlarını mağfiret eder.) [Deylemî]

(Garip iken ölen şehittir.) [İ. Asakir]

(Garibe yardım eden cenneti hak eder.) [Deylemî]

(Müminin, doğduğu yerin dışında, garip olarak ölmesi nimettir.) [Taberânî]

(Gariplerin dost ve yardımcısı Allah ve Resûlüdür.) [Tirmizi]

(Garipler, çoğunlukta az olan salihlerdir. Bunları sevmeyen, sevenden çoktur.) [İ. Ahmed]

(Allahü teâlâ buyuruyor ki: büyüklenmeyen, gününü Allahı anmakla geçiren, [Allahın razı olduğu işleri yapan] **günahta ısrar etmeyip istiğfar eden, aç doyuran, garibi koruyan, küçüğe merhamet, büyüğe saygı gösterenlerin namazlarını kabul ederim. Böyle bir kimselerin istediklerini veririm, duâ ederlerse, dualarını kabul ederim.)** (Darekutni)

(Mü'min, dünyada gariptir.) [Ebu Nuaym]

Büyükler, (Mal, gurbette vatandır. Fakirlik vatanda gurbettir. Bir kimse, fakirse, nerede olursa olsun gariptir) buyuruyor. Şair de, "Ben gurbette değilim, gurbet benim içimde." diyor. Bu garipliğin sebebi ise, insanlar gittikçe bozulmaktadır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(İnsanların en iyisi benim asrımda bulunan müslümanlardır. [Eshab-ı kiramdır]. **Onlardan sonra en iyileri, onlardan sonra gelenlerdir.** [Tabiindir]. **Onlardan sonra da en iyiler onlardan sonra gelenlerdir.** [Tebe-i tabiindir]. **Onlardan sonra gelenlerde yalanlar yayılır. Bunların sözlerine, işlerine inanmayınız.)** [Buharî]

(Kıyamete yakın ilim azalır, cehalet artar.) [İbni Mace]

(Bu din garip olarak başladı, sonu da garip olur. Halkın bozduğu sünnetimi düzelten gariplere müjdeler olsun!) [Tirmizî]

(Bir zaman gelir, sünnetim unutulur, bid'atler yayılır. Sünnete uyanlar garip olur, yalnız kalır. Bid'atçiler, kendilerine çok arkadaş, yardımcı bulur. O zamandaki müslümanlar yaşayacağı Sudaki tuz, sirke içindeki kurtçuk gibi zor şart altında yaşarlar, dinlerini korumaları güçleşir, Avuçtaki ateş koru gibi, bırakırsa söner, tutarsa elini yakar). (Şir'a)

(Garipler dörttür: Zalimin göğsündeki Kur'an, içinde namaz kılınmayan mescid, bir evdeki okunmayan mushaf, kötü kimseler arasında bulunan sâlih kişi.) [Deylemî]

(**İki garip şey var: Biri sefih** [keyfine düşkün] **kimseden çıkan "hikmetli sözü" ki onu kabul edin. Diğeri hikmet ehlinden çıkan sefih sözü, ki onu affedin. Zira hiçbir hikmet ehli yoktur ki, ayağı sürçmesin ve tecrübe sahibi olmasın.**) [Deylemî]

(**Hakkın peşinde olmak, garip ve yalnız kalmak demektir.**) [İbni Asakir]

Yunus Emre de garipler için diyor ki:

Acep şu yerde var m'ola şöyle garip bencileyin
Bağrı başlı gözü yaşlı şöyle garip bencileyin

Kimseler garip olmasın hasret oduna yanmasın
Kıştaz ayazda donmasın şöyle garip bencileyin

Söyler dilim ağlar gözüm, gariplere göynür özüm
Gurbet elde geçmez sözüm şöyle garip bencileyin

Garip halinden bilirim, gün gelir ben de ölürüm
Belki kabirde bulurum şöyle garip bencileyin.

Bir garip ölmüş diyeler üç günden sonra duyalar
Soğuk su ile yuyalar şöyle garip bencileyin.

Hey Emre'm Yûnus bîçâre, gezersin öyle avare
Bulunmaz derdine çâre şöyle garip bencileyin

Amel defteri ve Karne

Sual: Oğlum karneyi getirince, 2 zayıf dersi için azarladım. Baba (bizim ailece karnemiz zayıf sen sadece bana ne kızıyorsun) dedi. Ne demek istediğini sorunca, gazetenizde çıkan bir yazıyı anlattı. Bu yazıyı okumamışım. Nasıl bir yazıydı o?

CEVAP

O yazıda Başmakçı Müftüsü sayın **Vehbi Akşit,** özetle diyor ki:

İnsanların dünyada benimsedikleri inançlar ile yaptıkları amellerin kayıtlı bulunduğu ve ahirette kendilerine verilecek olan kitaba [sahibinin durumunu açıklayan belgeye] **amel defteri** denir. **Kiramen kâtibin** denilen meleklerin yazıp kaydettiği bu kitap insanın, hak-batıl, yalan-doğru, hayır-şer, iyi-kötü bütün inanç, düşünce, söz ve davranışlarını kapsar.

Öğrencilerin her dersten aldıkları notları gösteren belgeye karne denir. Her yıl öğrencilere birinci ve ikinci dönemin sonunda, aldıkları not durumlarını gösteren karne verilmektedir. Öğrenci velileri, anne ve babalar bu karnelere bakarak çocuklarının durumunu anlar.

Amel defterleri cennetliklere sağdan, cehennemliklere soldan veya arkadan verilecektir. Amel defteri olarak düşünebileceğimiz karneler, öğrencilere yılda iki defa verilmektedir. Karneyi alanlar, ders notlarını gördükleri zaman bunun iyiye veya kötüye işaret olup olmadığı gayet iyi anlamaktadır.

Kur'an-ı Kerim'de, insanın dünya hayatındaki didinmeleri sona erip Rabbine kavuştuğunda şayet kitabı sağ eline verilenlerden ise hesabının kolay olacağı ve mutlu bir hayatı hak edeceği, kitabı arkadan verilenlerden ise alevli ateşe atılacağı bildirilmiştir. **(İnşikak 6-12)**

Karne verilirken kimi öğrencilerin yüzleri gülmekte, başarılarını süsleyen teşekkür veya takdir belgesi ile sevincini yaşarken, zayıfı olan öğrenciler ise üzüntülü ve mahcup bir haldedir.

Amel defterini sağdan alan "yüzleri parlak zümre" sevinip umduğuna kavuşacak, soldan alan "bedbaht zümre" ise başına gelecek felaketi anlayarak yok olmayı isteyecektir. **(Hakka 18-27)**

Evet, ahirette bizlere verilecek olan amel defterine benzer bir belgeyi çocuklarımız bizlere yılda iki defa getirmektedir. O karneye bakarken acaba basit bir belge olarak mı bakıyoruz. Yoksa ahirette bizlere de verilecek olan amel defteri ile bir bağlantı kurabiliyor muyuz?

Bugün derslerinde zayıf alan oğlumuzu, kızımızı, derslerine çalışmadığı, oyuna dalıp derslerini ihmal edip, ödevlerini yapmadığı için azarlarken; karneye bakıp da kızarken acaba aklımıza şunlar gelmiyor mu?

"Bir gün bu karne gibi bana da bir karne, amel kitabı, defteri verilecek. Yapmış olduğum her şeyin yazılı olduğu, kayıtlı olduğu bir amel defteri... Büyük-küçük ne varsa, ne yaptım ise her şeyin, zerre miktarına kadar iyilik veya kötülüğün yazılı olduğu bir amel defteri... Ben çocuğumu zayıf aldı diye azarlarken, derslerine çalışmadı diye kızarken, Allahü teâlâ da "Kulum, sana, mal, mülk, evlat, servet gibi bir çok nimet verdim. Niçin bana kulluk etmedin? Beş vakit namaz kılmayı emrettim. Sen ise günde beş defa okunan ezanlara kulak vermedin, derse ne cevap veririz?

Çocuğumuzun karnesine bakarken, ahireti, hesabı, mizanı, sırat köprüsünü, mahşeri düşünelim. Daha önce, alelade bir belge olarak baktığınız, iyi olduğu zaman, teşekkür aldığı, takdir aldığı zaman sevindiğiniz, öğündüğünüz o karne size çok şeyler anlatacaktır. Çocuğunuz kötü bir karne getirdiği zaman bile, Allahü teâlânın eşsiz merhametini düşünerek, acıyarak çocuğunuza güzel tavsiyelerde bulunacaksınız. Halbuki bu tavsiyelerin öncelikle kendinize lazım olduğunu asla unutmayacaksınız. Böylece daha amel defteri açılmadan, kendinize gerekli olan dersi alacak, hayatınıza bir çeki düzen vereceksiniz.

Karneye bakarken, amel defterinizdeki şeyleri görecek ve gayr-i ihtiyari olarak "Ben yapmadım" diyeceksiniz. Kıyamet günü kulakların, gözlerin ve derilerin şahitlik edeceğini, ağızların mühürlenip ellerin ve ayakların insanın işlediği fiiller şahitlik yapacağını bildirmesi amel defteriyle ilgili olarak Allahü teâlânın kıyamet sahnelerinden bizi haberdar ettiğini göstermektedir. **(Fussilet 20, Yasin 65)**

Bir nebze de olsa, dünyadan misal getirerek, ahireti hatırlayabildiysek ne mutlu... Artık karnelere bir başka gözle bakarız inşaallah...

İki cihan mutluluğu

Sual: Dünya saadetinin başı nedir, nasıl elde edilir?

CEVAP

Dinimizin emir ve yasaklarına riayet eden, yani iyi bir müslüman olan herkes, dünya ve ahirette mutlu olur. Dünya ve ahıret saadetinin başı, en iyisi, Allahü teâlânın rızasına, sevgisine kavuşmaktır. Bu da dinimize uyarak, yani farzları, sünnetleri yaparak ve haramlardan, mekruhlardan sakınarak kazanılır. Fakat bunları ihlas ile yapmak gerekir.

İhlas, kalbin temiz olması demektir. Kalbin temiz olması da, dünyaya düşkün olmaması, onu sevmemesi, yalnız Allahü teâlâyı sevmesidir. Kalbin Allahü teâlâyı sevmesi için, bir şey yapmak, çalışmak gerekmez. Kalb, dünya sevgisinden kurtulursa, Allah sevgisi kalbe kendiliğinden yerleşir. Kalbin dünya sevgisinden kurtulması için, dünyayı unutması gerekir. Dünyayı unutmaya (Fenafillah) denir. Fenafillaha kavuşmak, Allahü teâlâyı çok anmakla veya evliyadan büyük bir âlimin kitaplarından faydalanmakla da olur.

Allahü teâlâyı anmak üç türlü olur: Kalb ile çok **(Allah)** demek, çok çok **(La ilahe illallah)** demek ve dine uyarak, sanat, ticaret ve her mübah işleri yapmaktır. Yahut âlim ve velî olan bir zatın hayatını okuyarak, onu çok sevip, çok hatırlamak, ona yalvarmak da fenaya (Allah rızasına kavuşmaya) yardım eder. Kabrini ziyaret edince, faydası daha çok olur. Kalb fânî olunca, aklın, fikrin ve hafızanın da dünya işlerini unutması gerekmez. Kalb

fânî iken de, bütün organlara, akla, fikre, hafızaya, her çeşit dünya işlerini yaptırır, başka insanlar gibi dünya işlerine de çalışır. Bütün insanlık vazifelerini, her iyiliği yapar. Yaptığı bütün dünya işleri dine uygun olduğu için hepsi de zikir yani Allahü teâlâyı anmak, hatırlamak olur.

Her Müslüman'ın arzusu Allahın rızasını kazanmak olmalıdır. Yunus Emre, (Gel Allahın rızasını kazanalım yerine, gel dosta gidelim dosta) diyerek bu durumu şöyle anlatıyor:

Dosta gidelim

Uzakta kalmayalım, dosta gidelim dosta,
Hasretle ölmeyelim, dosta gidelim dosta.

Yol alalım durmadan, tan yeri ağarmadan,
Araya el girmeden dosta gidelim dosta.

Hakka kılalım zârı, terk edelim diyârı,
Ele geçirip yârı dosta gidelim dosta.

Dünyaya dalmayalım, fânîdir kanmayalım
Asla ayrılmayalım, dosta gidelim dosta.

Aşk şarabı içelim, kendimizden geçelim,
Dost iline göçelim, dosta gidelim dosta.

Kılavuzluk yap bana, yönümüz dosttan yana
Aldırma ona buna, dosta gidelim dosta.

Zulüm olmaz pâyidâr, sen ol bana sadık yâr,
Ne derse desin ağyar, dosta gidelim dosta

Erenleri bulalım, dost yolunu soralım,
Yunusu da alalım, dosta gidelim dosta.

İmansız ölmemek için

Sual: İmansız ölmeye sebep olan şeyler nelerdir?

CEVAP

İmansız ölmeye sebep olan şeyler çoktur. Haramları işlemek ve farzları yapmamak, imansız ölmeye sebep olur. Bunlardan bazısı şöyledir:

1- İmansız ölmekten korkmamak ve Müslümanlığı öğrenmemek. [İmansız ölebilirim diye çok korkarak, dinimizi iyice öğrenip tatbik etmeye çalışmalı. İman ile ölmek için, her gün duâ etmeli.]

2- Bid'at ehli yani itikadı bozuk olmak. [Önce itikadı düzeltmek gerekir. İtikat düzgün değilse, yapılan ibadetlerin, kılınan namazların, tutulan oruçların hiç kıymeti olmaz.]

3- Namaza önem vermemek, vaktinde kılmamak. [Mesela sabah namazını güneş doğduktan sonra kılmak] Namazı çoluk çocuğa öğretmeye önem vermemek. [O halde beş vakit namazı hiç kaçırmamalıdır.]

4- İnsanlara ve hayvanlara eziyet etmek, kalb kırmak. [Eziyet; sıkıntı vermek, zulmetmek demektir. Kâfir olsa da eziyet etmemeli, kalbini kırmamalı.]

5- Müslüman olduğuna şükretmemek. İyilik edene teşekkür etmemek ve Allaha şükretmemek.

[Allaha şükretmek demek, onun yasak ettiklerinden kaçmak ve emrettiklerini eksiksiz yapmaktır. Yani İslamiyete uymak şükürdür. Uymayan şükretmemiş olur. Sadece Ya rabbi şükür demekle şükredilmiş olmaz. Şükrün gereğini de yapmak gerekir.]

6- Müslüman ana babanın dine uygun olan emirlerini yapmamak, asi olmak.

7- Kibirlenmek, ilim ve ibadeti ile kendini üstün görmek. [Kendini beğenen başkalarını beğenmez. Cennetlik olduğumuzu bilmeden kendimizi beğenmemizin ne önemi vardır? İş neticeye göre değer biçilir. Netice bilinmeden öğünmek boşadır. Kibirlenmek çok tehlikelidir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ buyuruyor ki: Büyüklük, üstünlük bana mahsustur. Bu ikisinde bana ortak olanı hiç acımadan Cehenneme atarım.)

(Kalbinde zerre kadar kibir olan, Cennete giremez.)

8- Büyük günahlara, mesela içkiye, zinaya, faize, yalana, hırsızlığa, namahreme bakmaya, müzik dinlemeye, gıybete, söz taşımaya devam etmek, bunlara tövbe etmemek.

9- Günahını küçük görmek, küçük günahı işlemeye devam etmek.

10- Haramı haram, helâli helâl bilmemek.

11- Allahın rahmetinden ümit kesmek [ben cehennemliğim demek], azabından korkmamak [ben cennetliğim demek]

12- Allahü teâlânın sevdiklerini sevmemek; sevmediklerini sevmek.

13- Fuhuş söz söylemek, fuhşu yaymak, tuvaletteki pisliği adı ile söylemek.

14- Salih olan mahrem akrabayı ziyaret etmemek.

15- Doğru olsa da çok yemin etmek.

16- Haset etmek, Müslümanları çekememek.

17- Tecrübe etmeden bir kimseye iyi demek.

18- Din âlimlerinden uzak durmak, dinini öğrenmemek.

19- Dünya işleri için, çok sinirlenmek.

20- Falcıya, fala inanmak.

21- Müslümana üç günden fazla kin tutmak.

22- Karısının, kızının ve nasihat vermek hakkına sahip olduğu kadınların açık giyinerek sokağa çıkmasına ve kötülerle görüşmesine râzı olmak.

23- Para, rütbe ve şöhrete düşkün olmak.

Hesaba hazırlanmak

Sual: Ahirette mükafat da cezada büyük olduğu için, imtihan da çok büyük olacak değil mi?

CEVAP

Cennet, müminler için ebedi mükâfat yeri, Cehennem de, kâfirler için ebedi ceza yeridir. Cennet, hatıra, hayâle gelmeyen nimetlerle doludur. Cehennem de, akıl almayacak azaplarla doludur. Mükâfat ve azaplar bir hâl işidir. Yaşanmadıkça anlatılamaz. Mükâfat ve ceza büyük olduğu için sorgu-suâl işi de büyük olacaktır. Allahü teâlâ, (**Salih kullarım için gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, hatta hatıra gelmeyen, hayâl edilemeyen nimetler hazırladım)** buyuruyor. (Müslim)

Kur'an-ı kerimde de mealen buyuruluyor ki: (**Artık onlar için yaptıklarına mükâfat olarak göz aydınlatıcı ne nimetler saklandığını** [hazırlandığı] **hiç kimse** [Hatta melekler ve peygamberler bile] **bilemez.)** [Secde 17 Bedavi]

Cehennem azabının şiddeti de çeşitli ayet-i kerimelerle bildirilmiştir. Böyle büyük mükâfat ve büyük ceza için elbette büyük imtihan olacak ve ince şeyler sorulacaktır. Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki: **(Zerre kadar hayır yapan sevabını, zerre kadar şer yapan da cezasını görecektir)** [Zilzal 7,8]

Ahirette hiç kimseye zulmedilmez. Haksızlık yapılmaz ama, mükâfat verilirken de bol bol ihsan edilecektir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: (**Şüphesiz Allah, zerre**

kadar haksızlık etmez. Zerre kadar bir iyiliğin sevabını da kat kat artırır, kendinden de büyük mükâfat verir.) [Nisa 40]

İlkokul imtihanı ile üniversite imtihanı aynı olmadığı gibi, her fakültenin imtihanı da farklıdır. Çöpçülük imtihanında da fizikten, cebirden sorulmaz. Kuyumculardaki küçük terazilerde küçük ağırlıklar tartılır. Ona niçin beş on kiloyu tartmadın diye sorulmaz. Kırk elli tonluk büyük basküllere, kantarlara da niye beş-on gramı tartmadın diye sorulmaz. Herkes gücüne göre imtihana tabi tutulur. Herkese ne nimet verilmişse, onun hesabı sorulur. Amaya göz nimetinden sorulmaz. Dilsize dilden sorulmaz. Başbakanın mesuliyeti ile odacınınki farklıdır. Âlim ile cahilinki de farklıdır. Dağda, ormanda veya demirperde gerisinde yaşayıp da Müslümanlığı duymayanlar, hesaba çekilmeyecektir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: **(Kendilerine peygamber gönderilenlere ve gönderilen peygamberlere de elbette hesap soracağız.)** [Araf 6] [İnsanlara peygamberlere tabi olup olmadıkları, peygamberlere de tebliğ vazifesini ne derece yaptıkları sorulacaktır. (Beydavi)]

Bir millete peygamber gönderilmemişse, yahut bir millet peygamberi duymamışsa cezalandırılmayacaktır. Kur'an-ı kerimde**, (Biz, peygamber göndererek bildirmeden önce azab yapıcı değiliz)** buyuruluyor. (İsra 15)

Peygamber gönderilenlere, Müslümanlığı duyanlara mutlaka hesap sorulacaktır. Kur'an-ı kerimde mealen, (**Rabbin hakkı için, onların hepsine yaptıklarının hesabını elbette soracağız.)** buyuruluyor. (Hicr 92-3)

Her insanda bulunan kiramen katibin melekleri, insanların yaptığı bütün işlerin resmini çekmekte, her anını filme almaktadır. İnsanların yapacağı işleri Allahü teâlâ ezelde bildiği için levh-i mahfuza da kaydetmiştir. En ufak bir yanlışlık ve haksızlık olmayacaktır. Kur'an-ı kerimde mealen**, (Hiç kimseyi gücünün yettiğinden fazlası ile yükümlü kılmayız. Nezdimizde hakkı söyleyen bir kitap vardır. Hiç kimse haksızlığa uğratılmaz**) buyuruluyor**.** (Müminun 62)

Milyarlarca insanın hesabı çok kısa bir zamanda yapılacaktır. Kur'an-ı kerimde "**Vallahü seriulhisab**" ifadeleri geçmektedir. **(Allah, hesabı çok çabuk görür)** demektir.

Herkes hesaba hazırlanmalıdır!

Kalbi karartan işler

Sual: Kalp ve yürek aynı şeyler midir? Kalbi temizlemek için ne yapmak lazımdır?

CEVAP

Kalb, göğsümüzün sol tarafındaki et parçası değildir. Buna, yürek denir. Yürek, hayvanlarda da bulunur. Kalb, yürekte bulunan bir kuvvettir. Görülmez. Ampulde bulunan elektrik cereyanı gibidir. Buna, kalb veya gönül diyoruz. Gönül, insanlarda bulunur. Hayvanlarda bulunmaz.

Bedendeki bütün organlar, kalbin emrindedir. His uzuvlarımızın duydukları bütün bilgiler kalbde toplanır. İnsanın, inanmak, sevmek, korkmak, kalbindedir. İman eden ve kâfir olan kalbdir. Güzel, iyi ahlâkın ve kötü huyların yeri kalbdir.

Kalbi temizlemek için **riyazet** ve **mücahede** gerekir.

Riyazet, nefsin arzularını yapmamaktır. Nefsimiz, dinimizin yasakladığı haramları, mekruhları arzu eder. Bunlardan kaçmak gerekir.

Mücahede, nefsin istemediği şeyleri yapmak demektir. Nefsimiz, iyilik ve ibâdet yapmak istemez. İyilik ve ibâdet ederek kalbi temizlemelidir!

Allahü teâlâ, dinleri, Peygamberleri, kalbi temizlemek için gönderdi. Kalbi temiz olan, dinimizin emirlerine uyar, yasak ettiklerinden kaçar.

Günah işleyenlerin kalbi temiz olmaz. Günah kalbi karartır. Namaz kılmamak en büyük günahlardan biridir. Namaz kılmayanın, içki içenin kalbi çok kararmış demektir.

Müminlerin kalbi temizdir. Fâsıkların kalbi kirlidir, karadır. Kâfirlerin kalbi ise kapkaradır. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Müminin temiz kalbinde parlayan bir ışık vardır. Kâfirin kalbi simsiyahtır.) [Taberânî]

(Günah işleyenin kalbinde siyah bir nokta hasıl olur. Eğer tövbe ederse, o leke silinir. Tövbe etmeyip tekrar günah işlerse, o leke büyür ve kalbini kaplar, kalb kapkara olur.) [Haraiti]

(Günaha devam edenin zamanla kalbi mühürlenir, o artık sevab işleyemez olur.) [Bezzar]

İmam-ı Rabbanî hazretleri buyuruyor ki:

Allahü teâlânın emirlerini yapmamak kalbin bozuk olmasındandır. Kalbin bozuk olması, dine tam inanmamaktır. İmanın alameti, dinin emirlerini seve seve yapmaktır.

Kalb, sevgi yeridir. Sevgi bulunmayan kalb ölmüş demektir. Kalbde, ya dünya sevgisi veya Allah sevgisi bulunur. Allahı anarak, ibâdet yaparak, kalbden dünya sevgisi çıkarılınca, kalb temiz olur. Bu temiz kalbe, Allah sevgisi, kendiliğinden dolar.

Günah işleyince, kalb kararır, hastalanır, dünya sevgisi yerleşir ve Allah sevgisi gider. Kalbin bu hali, bir şişeye benzer. Su doldurunca, havası çıkar. Suyu boşaltınca, hava kendiliğinden dolar. Bir bardaktaki hava çıkmadıkça içine su girmez. İçine su koyunca da, bu suyu çıkarmadan başka şey koyulmaz. Kalb de bardak gibidir. Kalbi Allah sevgisiyle doldurmak için, başka her şeyi, her sevgiyi kalbden temizlemek gerekir.

Her hastalık zıttı ile tedavi edilir. Günah sebebi ile kararan kalb, iyilik nuru ile temizlenir. Geçim ihtiyacından dolayı gelen her sıkıntı, müslümanın kalbini dünyadan soğutur ve nefret ettirir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Öyle günahlar vardır ki, onları ancak geçim hususunda çekilen sıkıntılar yok eder.) [Hatib]

O halde, helal kazanmak için geçim için sıkıntılara katlanmak nimet olur.

Kararan kalbi temizlemek

Kalbi temiz olan hep iyi işler yapar, kalbi bozuk olan da, kötü işler yapar. Hadis-i şerifte, **(Kalb bozuk olunca, bedenin işleri de hep bozuk olur.)** buyuruldu**.** O halde kalbi karartmaktan sakınmalıdır.

Zünnun-i Mısri hazretleri buyurdu ki: Kalbin kararmasının dört alameti vardır:

1- İbadetin tadını duymaz**.**

2- Allah korkusu hatırına gelmez.

3- Gördüklerinden ibret almaz.

4- Okuduklarını, öğrendiklerini anlayıp kavrayamaz.

Namaz kılmayan ve günah işleyen kimsenin kalbi kararır, hasta olur. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Çok gülmek kalbi öldürür.) [Tirmizî]

(Üç şey kalbe kasvet verir: Yemeği, uykuyu ve rahatı sevmek.) [Deylemî]

(Çok yiyip içmekle kalbinizi öldürmeyin!) [İ.Gazali]

(Haram karıştırmadan, kırk gün helal yiyenin kalbi nurla dolar. Kalbine nehir gibi hikmet akar. Dünya sevgisi kalbinden çıkar.) [Ebu Nuaym]

Muhammed Parisa hazretleri buyuruyor ki:

İnsanı Allahü teâlânın rızasına, sevgisine kavuşturan yol kalbdir. İnsanı Allahü teâlâdan uzaklaştıran şeylerin en zararlısı dünya sevgisinin kalbi karartmasıdır. Kalbi kararan dünyayı [faydasız şeyleri] sever. Dünya sevgisi, kötü arkadaşlardan ve lüzumsuz ve zararlı şeyler seyretmekten hasıl olur. Faydasız kitap, [roman, hikaye, gazete, dergi] okumak, lüzumsuz şeyler konuşmak, bu sevgiyi arttırır. Kadınlara bakmak, kadın resimleri [resimli dergi, filimler, tv] seyretmek, şarkı, çalgı dinlemek, bu sevgiyi kalbde yerleştirir. Bunların hepsi, insanı Allahü teâlâdan uzaklaştırır.

Kalb, sevgi yeridir. Sevgi bulunmıyan kalb ölmüş demektir. Kalbde, ya dünya sevgisi veya Allah sevgisi bulunur. İslamiyetin emirlerine uyup, yasaklarından kaçarak, kalbden

dünya sevgisi çıkarılınca, kalb temiz olur. Bu temiz kalbe, Allah sevgisi, kendiliğinden dolar. Böyle kimse tasavvuf ehli olur. Çünkü **Tasavvuf**, kalbi kötü huylardan temizlemek ve iyi huylarla doldurmak demektir.

Malı, makamı ve Allahtan gayrisini sevmek ve günah işlemek, kalbi temizlemeye engeldir. Kalbin temizlenmesi, islâmiyete uymakla olur. Namaz kılmak, kalbi temizler. Kur'an-ı kerim okumak ve ölümü çok hatırlamak günah işleyince, hemen tövbe ve istiğfar etmek ve oruç tutmak kalbi temizler. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Paslanan her şeyin bir cilası vardır. Kalbin cilası "Estağfirullah" **demektir.)** [Deylemî]

(Her ay 3 gün oruç tutanın kalbinin pası temizlenir.) [Nesâî]

(Kalb, ekin; yemek ise yağmur gibidir. Fazla su ekini kuruttuğu gibi, fazla yemek de kalbi öldürür. Kalbini az gülüp, az yemekle ihya et, açlıkla temizle ki yumuşayıp parlasın!) [İ.Gazali]

(Rutubette demirin paslandığı gibi, günah kiri kalbi paslandırır. Kalbin cilası ölümü çok hatırlamak ve Kur'an-ı kerim okumaktır.) [Beyhekî]

O halde kalbi temizlemek için günahlardan kaçarak dinimizin emirlerine uymamız gerekiyor.

Günahın bazı zararları

Sual: Günah işlemenin insana zararı nedir?

CEVAP

Günah işliyen, dünya ve ahirette büyük sıkıntılara maruz kalır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Günah işleyince kalbde siyah bir nokta hasıl olur. Eğer tevbe edilirse o leke silinir. Günahlara devam edilirse, o leke büyür ve kalbinin tamamını kaplar.) [Kalb kararınca da, artık ibadet etmek zor olur, günahları işlemek kolay gelir.]

(Derdiniz günahlardır, devası istiğfardır.) [İnsanların başına gelen bütün sıkıntılar günahları yüzündendir. İstigfar edince, yani pişman olup tevbe edince günahlar silinir.]

(Kendini günahlardan korumayanı Allahü teâlâ [dünya ve ahirette felaketlerden] **korumaz.)** [Günahtan kaçmaya gayret edersek, Allahü telâlâ da bize yardım eder. Günaha önem vermezsek, felaketlerden kurtulamayız.]

(Kişi işlediği günahlardan dolayı rızkından mahrum kalır.) [Günah işliyenin kazancında bereket olmaz. Ömrü sıkıntı ziçinde geçer.]

Her günahı çok tehlikeli görmelidir! Müminin alametlerinden biri de günahını çok tehlikeli görür. Hadis-i şerifte, **(Mümin, günahını başucunda dağ gibi görür, hemen üzerine yıkılacağından korkar. Münafık ise burnuna konmuş sinek gibi görür, hemen uçacağını zanneder.)** buyuruldu.

Gizli işlediği bir günahı ona buna duyurmak da ikinci bir günahtır. Böyle günahların affı zor olur. Hadis-i şerifte**, (Her mümin affedilir, ancak günahını başkalarına açıklıyanlar hariç.)** buyuruldu.

Kabahat gizli de, açık da işlenmez. Bir ayet-i kerime meali:

(Açık da olsa, gizli de olsa günahlardan sakının!) [Enam 120]

Fakat gizli işlenmiş bir günahı açığa vurmak ayrıca günahtır. İbni Abidin hazretleri, (Günahını açığa vurmak ayrıca günah olur. Gizli yapılan günahı başkalarına anlatmak da günahtır) buyuruyor. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Kim, dünyada günahını gizlerse, Allah da, kıyamette, o günahı herkesten saklar.)

(Bir günaha düşen, Allahın örtüsünü, onun üzerinde bulundursun!)

Günahtan el çekemiyen kimse, kötü örnek olmamak için günahını gizlemelidir. Oruç tutmayan kimse, orucunu gizli yemelidir. Açıktan yemesi ayrıca günah olur. İşte atalarımızın, (Kabahat de gizlidir) demeleri bu sebeptendir.

Günahların hepsi Allahü teâlânın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. Hadis-i şerifte, (**Ufacık bir günahtan kaçınmak, bütün cin ve insanların ibâdetleri toplamından daha iyidir.**) buyuruldu. Demek ki günah işleyerek ibadet yapılmaz. O halde , bir farzı yaparken haram işlemek mecburiyeti olursa haram işlememek için farz tehir edilir. Bir sünneti işlerken de, mekruh işlemek gerekirse, mekruhtan kaçmak için sünnet terk edilir.

Allahü teâlânın yasak ettiklerinden kaçmamak günah olduğu gibi, emirlerine riayet etmemek de günahtır. Haram işlememek, farzı yapmaktan önce gelirse de, farzları yapmamanın günahı, haram işlemek günahından daha çoktur. Mesela, namaz kılmamak içki içmekten daha büyük günahtır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Günahtan nefret eden ve ibadetten lezzet alan, hakiki mümindir.)**

Günah işlemeye devam eden kimse unutkan olur, ahmaklaşır, aklı da azalır. Hadis-i şerifte **(Günah işliyenin bir aklı gider, bir daha geri dönmez.)** buyuruldu. O halde günah işlemekten çok sakınmalıdır.

Günah işliyenin durumu

Sual: Bazı kimseler, büyük günahları işleyen kimselere kâfir diyorlar. Bak işte hadis-i şerif diyorlar. Açıklama yapar mısınız?

CEVAP

Bu dinimize aykırıdır. Bazı hadis-i şeriflerde **(Şu günahı işleyen cennete giremez, cehennemliktir, mümin değildir)** buyurulması, (O günahtan tevbe edilmezse, af veya şefaate uğramazsa, günahının cezasını çekmeden Cennete giremez) demektir. Çünkü günah ile, imansızlık ayrı şeylerdir. Günah ne kadar büyük olursa olsun, o günahı işliyen kâfir olmaz.

Fakat hangi günah olursa olsun, günaha devam edenin kalbi kararır, küfre sürüklenir. Onun için her günahtan kaçmalıdır. İbadet yapmıyan ve günah işleyen müslümanlara kâfir dememelidir. Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(İkrar ettiği şeyi, inkar etmiyen, kâfir olmaz.)**

Yalnız iman ile cennete girilirse de, yalnız amel ile cennete girilmez. Amelsiz iman makbul, imansız amel ise makbul değildir. İmanı olmıyanların yaptığı ibâdetler, ahirette hiçbir işe yaramaz. Ameli terkeden kâfir olmaz ise de, imanı terkeden hemen kâfir olur. Özrü olan kimseden amel affolur ise de, iman kimseden affolunmaz.

Ehl-i sünnet âlimlerinin açıklamaları olmadan hadis-i şeriflerden, ayet-i kerimelerden hüküm çıkarmak çok yanlış olur. Mesela, (**Bir mümini kasten öldüren Cehennemdedir**) mealindeki ayet-i kerimeyi İslâm âlimleri, **(Bir mümini, mümin olduğu için öldüren Cehennemliktir**) şeklinde açıklamışlardır.

(İman, kalb ile tasdik, dil ile ikrar ve azalarla ameldir) sözünün manası ise şudur:

İnsanda iman, vücuttaki baş gibi; el, kol gibi uzuvlar da ameller gibidir. Elsiz, kolsuz insan olursa da, başsız insan olmaz. Normal bir insan tarif edilirken, bütün azaları ile tarif edilir.

İşte bunun gibi, kâmil mümin tarif edilirken, amel de dahil edilmiştir. Eli, ayağı kesik kimseye, (yaşayan ölü) dedikleri gibi, büyük günah işliyene de, kâmil mümin değil manasına "mümin değildir" buyurulmuştur.

İmam-ı Rabbanî hazretleri de buyuruyor ki:

İbadetler, imandan parça değildir. Fakat ibâdetler, imanın kemalini artırır. İmam-ı a'zam hazretleri, "**İman artmaz ve azalmaz**" buyurdu. Çünkü iman, kalbin tasdiki, kabul etmesi, inanması demektir. İnanmanın azı, çoğu olmaz. Azalan ve çoğalan inanışa, iman denmez, zan ve vehim denir. Mümin büyük günah işlese de imanı gitmez, kâfir olmaz. İmam-ı a'zam hazretleri, âlimlerle beraber otururken bir kimse gelip şöyle bir suâl sordu: (Bir mümin, babasını öldürse, sonra şarap içip sarhoş olsa ve zina etse, bu kimsenin imanı gider mi?)

Bunu işiten âlimlerin hepsi bu suâli sorana kızarak, (Bu da sorulur mu, elbette imanı gider, kâfir olur) dediler. Hz.İmam, (O kimse, çok büyük günahlar işlemişse de, yine mümindir. Günah işlemekle iman gitmez) buyurdu. Âlimler bu cevabı önce beğenmedilerse de, Hz.İmam, sözünü isbat edince, hepsi kabul etti.

İmanla ölen günahkâr müslüman, cezasını çektikten sonra cennete gider. Ancak, bir kimse, (Cennete gitmek için amel şart değildir) diyerek ibâdet etmezse, işlediği günahlar kalbini karartır ve imanı gidebilir.

Allahü teâlânın var ve bir olduğunu ve Peygamberi ile bildirdiği ahkamı tasdik eden bir mümin, bu ahkama uymakta kusur ederek günah işlerse elbette üzülür. Günah işlemekle kâfir olmaz.

Allahı ve Peygamberi tanımıyan ve yaptığı iyi işleri, Allahın emri olduğu için değil de, başka sebeple yapan bir kimse, Allaha kul olmayı bile kabul etmiyor. Bu ikisine karşı Allahü teâlânın muamelesi, elbette bir olmaz. Çünkü birisi suçlu ise de müslümandır. Diğeri iyi iş yapmış olsa da kâfirdir.

Salih olmak için

Sual: Salih insan olmak için ne yapmak lazımdır?

CEVAP

Ali Ramiteni hazretleri buyuruyor ki: Salih bir kimse olabilmek için şu on şey gerekir:

1- Temiz olmalı.

Temizlik iki kısma ayrılır:

a- Zâhirî temizlik: Dış görünüşün temiz olmasıdır. Bu, bütün insanların dikkat edeceği hususlardandır. Giyecek, yiyecek, içeceklerin ve kullanılacak bütün eşyaların temiz olmasıdır.

b- Bâtıni temizlik: Kalbin iyi huylarla dolu olmasıdır. Hased etmemek, başkaları hakkında kötülük düşünmemek, Allah düşmanlarını sevmemek, dostlarını sevmek gerekir. Kalb, Allahü teâlânın nazargâhıdır. Bu sebeple kalbe dünya sevgisi, mideye de haram lokma koymamalıdır. Bir hadîs-i şerîfte, **(Haram yiyenin duâsı kabul olmaz.)** buyuruldu. Kalb temiz olmazsa ibâdetlerin lezzeti alınamaz, Allahü teâlâya âit bilgilere yani mârifete, kavuşulamaz.

2- Dile sahip olmalı.

Dilin uygunsuz sözleri söylemeyip susması, Kur'ân-ı kerîm okuması, emr-i ma'rûf ve nehy-i münkerde bulunması, dinin emirlerini yapmayı ve yasaklarından kaçınmayı bildirmesi, gibi. Peygamber efendimiz de**, (İnsanlar, dilleri yüzünden Cehennem'e atılırlar.)** buyurdu.

3- Kalabalıklardan uzak durmalı.

Bu sebeple göz, haramlara bakmamış olur. Çünkü kalb, göze tâbidir. Her harama bakış, kalb aynasını karartır. Peygamber efendimiz, (**Yabancı kadınlara şehvetle bakanların gözlerine, kıyamette erimiş kızgın kurşun dökülecektir.**) buyurmuştur. Erkeklerin yabancı kadınlara, kadınların da yabancı erkeklere şehvetle bakması haramdır.

4- Oruç tutmalı.

İnsan oruç tutmak sûretiyle meleklere benzemiş ve nefsini ezmiş olur. Bir hadîs-i kudsîde; (**Oruç bana âittir. Orucun ecrini ben veririm. Sevâbı nihâyetsizdir.)** buyrulmaktadır. Başka bir hadîs-i şerîfte de; (**Oruç, cehennem'e kalkandır.)** buyuruldu. Oruç tutarak gönlü huzua kavuşturmalı ve şeytanın yolunu kapatıp, siper hasıl etmelidir.

5- Allahı çok hatırlamalı.

Allahı hatırlamak için söylenecek en faziletli söz **Lâ ilâhe illallah** demektir. Bunu söylemeye devam eden, ihlas sahibi olur. **İhlas**; bütün işlerini Allah rızası için yapmak, dünyaya âit mal ve makamlardan hevesini kesip âhireti istemektir. İhlâslı kimse; "Benim tem gayem Allahın rızasıdır" der. Kur'ân-ı kerîmde de, (**Ey îmân edenler! Allahı çok anın.)**

buyuruldu. (Ahzâb 41) Nefsin hep zararlı olan isteklerinden kurtulmak için devamlı Allahı anmalıdır.

6- Kalbe dikkat etmeli.

Kalbe dört çeşit düşünce gelir. Bunlar; Rahmandan, melekten, şeytandan ve nefisten. Rahmandan gelen; gafletten uyandırır, kötü yoldan doğru yola kavuşturur. Melekten gelen; ibâdete rağbet ettirir. Şeytandan gelen günahı güzel gösterir. Nefisten gelen ise, dünyanın faydasız şeylerini istetir. Şeytanî ve nefsanî düşüncelerden kurtulmak gerekir.

7- Allahın hükmüne rıza göstermeli.

Havf ve reca, yani korku ve ümit arasında yaşamalı. Çünkü imansız öleceğinden korkan, günah işlemez. Ayrıca mümin, cenneti ümit eder, salihlerle sohbet eder. Salihlerle sohbet, günahlara perde çeker, haramları gözüne kötü gösterir.

8- Sâlihlerle sohbeti seçmeli.

Sâlihlerle sohbet edildiği takdirde, günahlara perde çekilir, haramlar gözüne kötü görünür

9- İyi hasletlerle süslenmeli.

Yani Allahü teâlânın ahlakıyla ahlaklanmaktır.

10- Helâl lokma yemeli.

Allahü teâlâ, (**Helâl ve temiz olanını yiyin.**) buyurmaktadır. (Bekara 168) Peygamber efendimiz ise; **"İbâdet on kısımdır. Dokuzu helâlı taleb etmektir.**) buyurdu. Biri de bütün ibadetlerdir. Haram yiyen, ibadet etme gücünü kendinde bulamaz. Helâl yiyen de, günah işlemez.

Ölümden gafil olmamalı

Sual: Ölümü hatırlamanın fazileti nedir? Ölüm nedir, ölümden korkmalı mıdır?

CEVAP

Her müslüman, cennet ve cehenneme inanır. Cehennemden kurtulmak, cennete girmek isteyen akıllı kimsenin ölüme hazır beklemesi gerekir. Çünkü Peygamber efendimiz, **(Akıllı kimse, kendisini hesaba çekip ölüm için hazırlanan kimsedir)** buyuruyor. Bir şey için hazırlanmak, onu sık sık hatırlamakla olur. Hatırlamak ise, hatırlatıcı şeylere bakmakla, onları yapmakla mümkündür. Genel olarak bütün insanlar ölümden gafildir. Bir âyet-i kerimede, **(Hesap görme zamanı yaklaşmasına rağmen, insanlar gaflet içinde, bundan yüzçeviriyorlar)** buyuruluyor. (Enbiya 1)

Dünyanın faydasız zevklerine aldanan, ölümden habersiz yaşar. Yanında ölümden bahsedilince, nefret eder. Peygamber efendimiz, **(Kim ölümden nefret ederse, Allah da ondan nefret eder)** buyuruyor. Allahü teâlâ da, **(Kendisinden kaçtığınız ölüme mutlaka yakalanacaksınız)** buyuruyor. (Cuma 8)

Ölümü istemiyenler

Günahlardan kaçıp ibadetlerini yapan kimse, ölümü istemese, ölümden nefret etmiş sayılmaz. Çünkü, o kusurlarını telafi peşindedir. Bir kimseye sevgilisi hemen gel dese, o kimse de, yıkansa, traş olsa, yeni elbiseler giymekle, sevgilisine hediyeler almakla meşgul olsa, geciktiği için sevgilisine kavuşmaktan nefret etmiş sayılmaz. Yani ölümden hoşlanmamasında mazurdur. Çünkü ölüm için hazırlık yapmaktadır.

Ebu Süleyman Darani hazretleri, saliha bir hanıma, (Ölümü sever misin?) dedi. O da (Hayır sevmem) dedi. Üstad, sebebini sorunca, (Birisine karşı bir kabahat işlesem, onun yüzüne bakmaya utanırım. Onu görmek istemem. Bu kadar günah içinde iken, günahlardan kurtulmadan, nasıl olur da Allahın huzuruna çıkmayı sevebilirim?) dedi.

Arifler ise, ölümü devamlı hatırlar. Çünkü onlar ölüme her zaman hazırdır. Ayrıca onlar bilir ki, ölüm sevgili ile buluşma zamanıdır. Ölüm, dostu dosta kavuşturan bir köprüdür. Bu köprüden geçmiyen sevgiliye kavuşamaz. Arifler bunun için ölüm köprüsünü severler.

Hz. Mevlana da, Azrail aleyhisselama**, (Tez gel, haydi canımı çabuk al, beni Rabbime hemen kavuştur)** demiştir. Öyle ya, seven sevgilisi ile buluşacağı günü hiç hatırından çıkarır mı, o günün bir an gelmesini şiddetli şekilde arzu etmez mi? Hatta ölümün gecikmesine canı sıkılır. Bir an önce ona kavuşmaya can atar.

En üstün rütbe

Hz. Huzeyfe, ölüm döşeğinde iken, **(Dost âni bir baskınla geldi, pişmanlık fayda vermez. Ya rabbi, yaşamak hakkımda hayırlı ise yaşamamı nasip eyle, ölüm, hakkımda hayırlı ise, ölüm yolunu bana kolaylaştır)** diye dua etmiştir. Müslümanlar da böyle dua etmelidir.

Hz. Huzeyfe gibi, ölümü de, yaşamayı da değil, hangisi hakkında hayırlı ise onu tercih eden, yani işi Allaha havale eden, Allahın takdirine rıza gösteren, en üstün rütbeye kavuşmuş demektir.

Her zaman, iyi ve kötü hallerde de ölümü hatırlamanın fazileti çoktur. Çünkü dünyanın faydasız zevklerine sımsıkı sarılan kimse bile, ölümü ana ana dünyanın kirli işlerinden uzaklaşmaya başlar. Zamanla dünyanın külfeti, ona ağır gelir, zevklerinden hoşlanmaz. Böylece dünyanın faydasız işlerinden soğutan her şey, bir kurtuluş sebebidir. Bir zat, bir kimseden bahsederek onu çok övdü. Orada bulunan Peygamber efendimiz, **(O kimsenin ölümü hatırlaması nasıldır?)** buyurdu. O zat da, (Ölümü hatırladığını hiç duymadım) dedi. **(O halde onun bir değeri yoktur)** buyurdu. Demek ki değerli olmak, ölümü hatırlamakla da anlaşılıyor. Ölümü hatırlamak, ölüme hazırlanmakla olur. Bir arkadaş, bilgisayarı ile cep telefonuna, **(Ölüm var, istiğfar eyle)** diye yazmış, her okuyuşta **estağfirullah** diyormuş.

Ölümü hatırlatıcı sebeplere yapışmaya çalışmalı, ölümden gafil olmamalıdır.

Yolcu gibi yaşamalı

Bu konudaki hadis-i şeriflerden birkaçı şöyledir:

(Dünyada, kalıcı değil, yolcu gibi yaşamalı; ölümü ve öleceğini hiç unutmamalı.)

(Lezzetleri yok eden, ağız tadını bozan, ümitleri kıran ölümü çok anın! Ölümü darlıkta anan rahatlar. Bollukta anan, lüzumsuz işten, israftan kaçar.)

(Sohbetlerinizin tatlığını, ölümü anarak yok etmeye çalışın.)

(Ölümü anmak, günahlardan korur, dünya ve ahiret saadetine kavuşturur.)

(Ölümü çok hatırlıyanın kalbi temizlenir, ihya olur, ölümü de kolaylaşır.)

(Günde yirmi defa ölümü düşünen şehidlerle haşrolur.)

Hz. Aişe validemiz, kalbinin katı olduğunu söyliyen bir kadına, (Ölümü çok hatırlarsan kalbin yumuşar) buyurdu. Kadın da dediği yapmış ve kalbi yumuşamıştır.

Ömer bin Abdülaziz hazretleri her akşam arkadaşlarını toplayıp, ölümden ve kıyamet hallerinden bahseder, sanki en sevdikleri biri ölmüş gibi de ağlaşırlar idi.

İbrahim Teymi hazretleri, (Şu iki şey, beni hiç bir şeyden zevk almaz duruma getirdi: Ölümü hatırlamak ve ahirette hesaba çekilmek düşüncesi.)

Rebi bin Haysem hazretleri, ölümü unutmamak için evine bir mezar kazıp, her gün defalarca oraya girerdi ve (Bir an ölüm hatırımdan çıksa, huzurum bozulur) derdi.

Ölüm nedir?

Ölmek mümin için bir nimettir. Peygamber efendimiz, **(Ölüm mümin için bir hediye ve bir kefarettir.)** buyurmuştur. O halde, ölmekten korkmamalıdır. Çünkü ölmek yok olmak değildir, ruhun bedene olan bağlılığının sona ermesi, bedenden ayrılmasıdır. Ölüm, bir evden bir eve göçtür. Mümin, ölümü kötü görmez. Cenneti seven ve ona hazırlanan ölümü sever. Çünkü ölüm olmazsa Cennete girilmez. Allahı seven, ölümden korkmaz. Seven, daima ölüme hazır bekler. Çünkü ölümle, âşık maşuka, garip asıl vatanına kavuşmuş olur.

Ölüm böyle olunca ölmeyi istemek gerekir mi? Peygamber efendimiz, **(Ölümü istemeyin! Çünkü bir kişi iye ise, yaşadığı sürece iyiliği artar. Kötü ise, doğru yola gelebilir.)** ve **(Sıkıntılardan dolayı ölümü istemeyin! Dayanamıyan,** "Ya Rabbi,

hakkımda yaşamak hayırlı ise, yaşamayı, ölmek hayırlı ise, ölümü nasib et!" **desin!)** buyurmuştur. Dinimize bir müddet daha hizmet edeyim, daha çok sevap kazanayım düşüncesiyle, ölümün hemen gelmesini istememek Allah sevgisine zıt değildir. **Hz. Ka'b,** (Ölümü bilene sıkıntılar kolay gelir.) buyurdu.

Gerçek hayat

Dünya hayatı rüya gibidir. Ölüm uyandırıp rüya bitecek, hakiki hayat başlıyacaktır. Hadis-i şerifte, **(İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar)** buyuruldu. Ölmeden önce uyanmak gerekir. Peygamber efendimiz, **(Şu kişiye şaşılır ki, o dünyanın peşinde, ölüm de onun peşindedir.)** buyurdu. O halde, **(Nasihat olarak ölüm yeter.)** hadis-i şerifini düşünerek ölenlerden ibret almaya çalışmalıdır.

Zevk ve sefa sürmek için çok yaşamayı istemenin sebepleri, dünya zevklerine düşkün olmak, ölümü unutmak, sıhhatine ve gençliğine aldanmaktır. Böyle kimsenin kalbi katı olur, ibâdetleri vaktinde yapmaz, tevbeyi geciktirir, nasihat tesir etmez, ölümü unutur, hatırına bile gelmez. Hep dünya malına ve makamına kavuşmak için ömrünü harcar. Ahireti unutur, dünyanın faydasız zevk ve sefasını düşünür. Bunlardan kurtulmak için ölümün her an gelebileceğini düşünmeli, sıhhatin, gençliğin ölüme mani olmadığını unutmamalı! Birçok hastanın iyileşip yaşadığı, sağlam birçok kişinin öldüğü çok görülmektedir.

Az güler çok ağlardınız

Sual: Bir bayan okuyucu, İmam-ı Gazali hazretlerini tenkid ediyor, (O âyet kâfirler için inmiştir. Müslümanın ağlaması doğru değildir) diyor.

CEVAP

İmam-ı Gazali hazretleri o âyetin kim için indiğini bilmez mi? Demek ki müslümanların da az gülüp çok ağlaması gerekiyor ki, o âyeti bildirmiştir.

Tebessüm etmek, güler yüzlü olmak çok iyidir. Peygamber efendimiz kahkaha ile gülmezdi. Fakat herkese güler yüz gösterir, tebessüm ederdi. Kahkaha ile gülmek mekruhtur.

İmam-ı Gazali hazretleri, **İhya**'da, Allah korkusundan ağlamanın faziletini anlatırken, **(Az gülüp, çok ağlasınlar)** mealindeki âyet-i kerimeyi bildirmektedir. Âyet-i en iyi anlayan Peygamber efendimiz, bu konuda şunları buyurmaktadır:

(Eğer cennet ve cehennemi görseydiniz, az güler çok ağlardınız). [Müslim]

(Gülerek günah işliyen, ağlayarak cehenneme gider.) [Ebu Nuaym]

(Çok gülmek kalbi öldürür ve müminin değerini düşürür.) [Tirmizî]

(Allahın kendinden razı olup olmadığını bilmeden kahkaha ile gülene şaşılır.) [E. Nuaym]

(Mescidde gülmek, kabirde karanlıktır.) [Deylemî]

Peygamber efendimiz, Hz. Mikailin gülmeyişinin sebebini Hz. Cebraile suâl eder. O da**, (Cehennem yaratıldığından beri hiç gülmemiştir)** cevabını verir. (İ.Ahmed)

Bezzar ve Buharî'de bildiriliyor ki, Peygamber efendimiz de, rastgele gülenleri görünce, **(Benim bildiğimi siz bilseydiniz, az güler, çok ağlardınız.)** ve (Kur'an-ı kerim, cennet ve cehennemin halini bildirirken nasıl böyle gülersiniz) buyurdu. Sonra şu mealdeki âyet-i kerimeler nazil oldu: **(Kullarıma haber ver ki, çok bağışlayıcı ve pek marhametli olduğum gibi, azabım da çok şiddetlidir.)** [Hicr 49,50]

Enbiya ve ulema buyurdu ki:

Ey havariler, sizde iki cahillik alameti vardır. Hayret veren birşey olmadan gülüyor ve sabaha kadar hiç kalkmadan uyuyorsunuz. **(Hz. İsa)**

Güler yüzlü ol, hiddetlenme! Hep faydalı iş yap, az da olsa zararlı iş yapma! Boş yere gülme, lüzumsuz dolaşma, hiç kimseyi kusurundan dolayı ayıplama, husumette kötü konuşmaktan kaçın! Bir işin olmadan bir yere gitme, günahların için ağla! **(Hz.Hızır)**

Çok gülenin heybeti azalır, çok şaka yapan hafife alınır. **(Hz. Ömer)**

Ömrümde bir defa güldüm, ona da pişmanım. **(İmam-ı a'zam)**

Cennette ağlamak ve cehennemde gülmek çok tuhaftır. Fakat cennete mi, cehenneme mi gideceğini bilmeden gülmek daha çok tuhaftır. **(Muhammed bin Vasi)**

Dört şey, mümini gülmekten alıkoymalıdır: Ahiret işleri, geçim derdi, günahların verdiği sıkıntı, musibetlerden gelen elem. **(Yahya bin Muaz)**

Hasan-ı Basri hazretleri de, kahkaha ile gülen bir gence, (Oğlum, Sıratı mı geçtin veya Cennete gideceğine dair bir garantin mi var da böyle gülüyorsun?) buyurmuş, O gencin de bir daha boş yere güldüğü görülmemiştir.

Üç şey kalbi katılaştırır:
1- Şaşılacak bir şey olmadan gülmek.
2- Acıkmadan yemek.
3- Lüzumsuz konuşmak.

Şu beş şeyi de düşünen kahkaha ile gülemez:
1- İşlediği günahları düşündükçe, endişe içinde olur, gülemez.
2- Yaptığı iyi amellerin kabul olduğunu bilmeden, gülmesi doğru olmaz.
3- Acaba gelecekte neler yapar, akıbeti nasıl olur diye düşünen kimse, endişe içinde olur.
4- Cennet ve Cehennemden hangisine gideceğini bilmeyenin üzülmesi gerekir.
5- Acaba, Allahü teâlâ kendisinden razı mı, yoksa kendisine dargın mı? Bunları düşünen, kahkaha ile nasıl gülebilir? (Tenbih-ül-gafilin)

Günahı önemsiz saymak

Sual: Bazıları (İçki içmeye devam eden kimse, haram olduğuna önem verse, içmez, açık gezen bayan, bunun haram olduğuna önem verse kapanır. O halde bunlar, işlediği günahlarına üzülmedikleri, yani haramı önemsiz saydıkları için kâfirdir) diyorlar. Bu hususu açıklar mısınız?

CEVAP

Günahı önemsiz saymanın ne demek olduğu çok kimse tarafından bilinmemekte, bu yüzden günahkarlara kâfir denmektedir. Bu yanlıştır. Üzülmeyen, önem vermeyen kâfir olur ama, üzülmek, önem vermemek ne demektir?

Mesela namazını kılan bir bayan, açık gezmenin günah olduğunu biliyorsa, (Kapanmak Allahın emri, kapansak iyi olur ama, bu zamanda kapanamıyoruz) derse, bu bayana kafir denmez.

Bunun gibi içki içen kimse de, (İçki haramdır, fakat alıştık bırakamıyoruz) derse, bu kimseye kâfir denmez.

Aksine, hiç içki içmeyen birisi, (bir bardak şarap içmek günah sayılmaz) dese küfre girer. Yahut, (Herkes açık geziyor, ne oluyor, biz de geziyoruz, herkes içiyor, biz de içiyoruz, sarhoş olmadıktan sonra ne zararı olur) diyerek haramı önemsiz saymak küfür olur.

Allahü teâlânın gazabı günahlar içinde saklıdır. Bir günah yüzünden büyük azaba maruz bırakabilir. Yüz bin sene ibadet eden iyi bir kulunu, sonsuz olarak cehenneme koyabilir. Mesela yüz bin sene itaat eden İblis, kibrederek secde etmediği için sonsuz olarak cehennemlik oldu. Âdem aleyhisselamın oğlu, bir adam öldürdüğü için ebedi cehennemlik oldu. Her duası kabul olan Belam-ı Baura, bir günaha meylettiği için imansız gitti. Karun zekat vermediği için malı ile helak oldu. O halde her günahtan kaçmaya çalışmalı. Hadis-i şerifte, **(Çok küçük bir günahtan kaçmak, bütün cin ve insanların ibadetleri toplamından daha iyidir.)** buyuruluyor.

Günah işleyince de ümitsizliğe kapılmamalı, hemen tövbe etmelidir. Mümin hem Allahın rahmetinden ümidini kesmemeli, hem de O’ndan çok korkmalıdır. Hadis-i şerifte **(Müminin kalbinde korku ile ümit varsa, Allahü teâlâ onu umduğuna kavuşturur, korktuğundan da emin eder.)** buyuruldu. Yani bir mümin, Allahın azabından korkar,

rahmetinden de ümidini kesmez, haramlardan kaçıp ibadetlerini yapmaya çalışırsa cennete gider.

Bir insan ne kadar büyük günah işlerse işlesin, Allahın rahmetinden ümidini kesmemelidir. Hatta azılı bir kâfir bile tövbe edip **"La İlahe illallah Muhammedün Resûlullah"** dese, bütün günahları affolur, tertemiz bir insan olur. Yani dünyada iken Allahın affetmediği günah yoktur. Tövbe edince şirki yani kâfirliği de affeder. Öldükten sonra artık kâfirlere af yoktur. Kur'an-ı kerimde, **(Allahın rahmetinden ümidinizi kesmeyin, Allah bütün günahları affeder.)** buyuruluyor. (Zümer 53)

Allahü teâlânın rızasının ve gazabının hangi işte, hangi sözde olduğunu bilmeyiz. Bu bakımdan hiç bir sözü, hiç bir iyiliği ve kötülüğü küçük görmemelidir. Cenab-ı Hak, rızasını iyilikler içinde, gazabını da günahlar içinde saklamıştır. Önem verilmeyen bir günah, Allahın gazabına sebep olabilir. Onun için sözümüze dikkat etmeliyiz. Atalarımız, **(Söz var iş bitirir, söz var baş yitirir.)** demişlerdir.

İbadet yapmamak, günahlardan kaçmamak insanın kalbini karartır, zamanla küfre sokar, kâfir olur. Günahların hepsi Allahın emrini yapmamak olduğundan büyüktür.

İbni Münkedir hazretleri ölüm döşeğinde ağlıyordu. Sebebini sordular. **"Kasten büyük bir günah işlemedim. Önemsiz saydığım küçük bir günah, Allahın gazabına sebep olduysa diye korktuğum için ağlıyorum."** dedi.

İşte böyle korkular insanın kurtuluşuna sebeptir. Çünkü hadis-i şerifte, **(Allahü teâlâ, kıyamette buyurur ki: "Dünyada iken bir gün beni hatırlayıp ananı, benden bir kerecik korkanı, cehennemden çıkarın**") buyurulmuştur.

İyi kimseleri sevmek

Sual: Ahirette insan sevdiği ile beraber olacak deniyor. Bu hususta bilgi verir misiniz?

CEVAP

Ahirette, kişi sevdikleri ile beraber olacağına göre, bir kimse, hem cennete gidecek iyileri, hem de cehenneme gidecek kötüleri severse, bunun cennete gitmesi zordur. İyi ile kötüyü sevmek, temiz ile pisliği karıştırmak demektir. **Karışım pis olur.**

Bir kimse, hem Peygamber efendimizi, hem de Ebu Cehil'in itikadını sevse cehenneme gider. (Allah ve Resulünü seviyorum) diyen bir zata, Peygamber efendimiz **(Kıyamette sevdiklerinle beraber olursun.)** buyurmuştur. Allahü teâlâyı ve Onun peygamberini sevmek, emirlerini yapıp, yasak ettiklerinden kaçmak demektir. Allahü teâlâyı sevmenin alameti, dostlarını sevmek, düşmanlarına düşmanlık etmektir. Hadis-i şerifte, **(İbadetin efdali, müslümanı müslüman olduğu için sevmek, kâfiri kâfir olduğu için sevmemektir)** buyuruldu. Allahü teâlânın düşmanını, mesela Ebu Cehil'i sevenin, (Allahı da seviyorum) demesi yalan olur. Allahın sevdiğini sevmiyen de, Allahü teâlâyı sevmiş olamaz. Mesela Hıristiyanlar, Peygamber efendimizi sevmedikleri için, (Allahı ve Hz. İsa'yı seviyoruz) deseler de, faydası olmaz. Yahudîler de, Hz. İsa'yı sevmedikleri için, (Hz. Musa'yı seviyoruz) deseler de, kıymetsizdir.

Âlimler, **(Kişi sevdiği ile beraber olur)** hadis-i şerifini şöyle açıklıyor:

Bir kimse, salih bir mümini sever, onun gibi itikada sahip olup, onun gibi amel işlemeye gayret eder. Allah dostlarını dost, Allah düşmanlarını da düşman bilirse, ahirette sevdiği kimse ile birlikte cennette olur. Bir kimse de hem müslümanları, hem de gayrı müslimleri sever, gayrı müslimlerin itikatlarını beğenirse, gayrı müslimlerle birlikte cehenneme gider. **(Kişi sevdiği ile birlikte olur)** demek, sevdiği kimsenin derecesine kavuşur demek değildir. Fakat iyileri sevdiği için, cennette onlarla birlikte olur. Herkes imanının parlaklığına, kuvvetine göre farklı derecelerde bulunur.

Bu yazıdan anlaşılıyor ki, imansızları sevmek, onların itikatlarını beğenmek, insanı ebedî cehenneme sürükler. Ahirette iyilerle beraber olabilmek için, dünyada da onlarla beraber olmak, onları sevmek, onların yolundan gitmek gerekir.

Kocası öldükten sonra, birisi ile evlenen, ondan da ayrılıp başka bir erkekle evlenen kadın, ahirette bu üç kişiden hangisi ile evleneceği sorulunca, Resulullah efendimiz, **(Böyle bir kadın, serbesttir. Hangi kocası güzel huylu ise ahirette onunla olur. Güzel ahlâk sahibi olan, dünya ve ahiret iyiliğine kavuşur.)** buyurmuştur. Demek ki, kadın, üç kişiden hangisini daha çok seviyorsa, onunla beraber olur. Üçünü de istemiyorsa, hiçbirisi ile beraber olmaz.

Cennette üzüntü yoktur. Çocuk veya bekar olarak ölenler de cennette evlenecektir.

Cennete gitmek için iyilerle beraber olmak gerekir. Peygamber efendimize, kimlerle beraber olmak gerektiği suâl edilince buyurdu ki: **(Gördüğünüzde sizlere Allahı hatırlatan, konuşması ilminizi artıran, ilmi, ahireti düşünmenize yarayan zatlarla beraber olun!)**

Günâh, ibâdet ve Cennet

Sual: Öğretmenimiz, (Îmân önemlidir. İbâdet etmeseniz de olur. Çünkü, **(Hiç kimse, ibâdeti sebebi ile Cennete girmez)** hadîsi bunu gösteriyor. Günâh işlemekten de fazla korkmamak gerekir. Çünkü, **(Yemînle söylüyorum ki, siz günâh işlemeseniz, Allah günâh işliyecek başka bir kavim yaratır, istigfârları sebebiyle onları affederdi)** hadîsi, günâhın o kadar fazla kötü olmadığını göstermektedir) dedi. Bu hadîsler sahîh midir?

CEVAP

Hadîs-i şerîfler sahîhtir. Fakat yanlış yorumlanmaktadır. Evet insan, yalnız ibâdeti ile Cennete girmez. Çünkü yaptığımız bütün ibâdetler kabûl olsa bile, bir gözümüzün şükrünün karşılığı bile değildir. Cennete, Allahü teâlânın lûtfu ve ihsânı ile girilir. Lûtf ve ihsâna kavuşmak için, îmân etmek ve sâlih amel işlemek lâzımdır. Bir insan ne kadar çok ibâdet ederse etsin, ibâdeti sebebiyle kendini mutlaka Cennetlik olarak bilmemelidir. Kulun vazîfesi ibâdet etmektir. Kur'ân-ı kerîmde buyuruluyor ki:

(Ben cin ve insanları yalnız bana ibâdet etmeleri için yarattım.) [Zâriyât 56]

(Rabbinden korkup da kendini kötülükten alıkoyan kimse, elbette Cennete gider.) [Nâziât 40,41]

(Îmân edip, sâlih amel işliyen [ibâdet yapan ve harâmlardan kaçan] **Cennete girer.)** [Kehf 107]

Hadîs-i şerîflerde de buyuruluyor ki: **(Birbirinize selâm verin! Birbirinize yiyecek ikrâm edin! Akrabânızın haklarını gözetin! Gece, herkes uyurken namaz kılın! Bunları yaparak, selâmetle Cennete girin!)** [Tirmizî]

Cennete götürecek bir ameli soran zâta, **(Ortak koşmadan Allaha ibâdet eder, farz olan namazı kılar, farz olan zekâtı verir, Ramazanda oruç tutarsın)** buyurdu. O zât, (Allaha yemîn ederim ki bundan fazlasını yapmam) dedi. Peygamber efendimiz buyurdu ki: **(Cennetlik bir kimseye bakmak isteyen buna baksın!)** [Buhârî]

İnanmakla ve söylemekle îmân hâsıl oluyor, ibâdet etmekle kemâle gelip cilâlanıyor. İmâm-ı a'zam hazretleri, (Îmân, dil ile söylemek ve kalb ile inanmaktır) buyurmuştur.

Farzları terketmek büyük günâhtır. Bu günâhlardan kurtulmak için ibâdetleri yapmak lâzımdır. İbâdet yapmadan Cennete girmek için duâ etmek günâhtır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Akıllı, nefsine uymaz, ibâdet eder. Ahmak ise nefsine uyar, [ibâdet etmez, günâh işler] **sonra da Allahın rahmetini bekler.)** [Tirmizî]

İbâdet etmeyip günâh işleyenin ahmak olduğu bildirilmektedir. Günâhlar zehirdir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(İyi biliniz ki, derdiniz günâhlardır, devâsı da istigfârdır.) [Deylemî]

(Cehennem zebânîleri, günâh işliyen hâfızlara, puta tapanlardan daha çok azâb yapar. Çünkü bilerek yapılan günâh, bilmiyerek yapılan günâhtan daha kötüdür.) [Taberânî]

Bir kimse, günâhı sebebiyle kendini Cehennemlik olarak görmemelidir. Çünkü Allahü teâlânın affı, rahmeti o kimsenin günâhlarından daha büyüktür. Bu bakımdan Allahü teâlânın rahmetinden ümit kesmemeli, ibâdetim çok diye azâbından emîn olmamalıdır. Yanî, korku ile ümit arasında olmalı, günâhlardan kaçarak ibâdete devam etmelidir. (Berîka)

İmâm-ı Rabbânî hazretleri, sonsuz kurtuluşa erişmek için ilim, amel ve ihlâsın şart olduğunu bildirir. Bunlardan birisi olmazsa, diğerlerinin kıymeti olmaz. Yanî ilimsiz amel, ihlâslı da olsa kıymetli olmaz. Çünkü ilmi olmadığı için yaptığı kötü bir şeyi Allah rızâsına uygun zanneder. İlimle işlenen amelde ihlâs yoksa, yine o ibâdet kıymetsizdir. İlim ve ihlâs olsa, amel olmazsa, zaten ortada yapılan bir şey yoktur. İlim ve ihlâsla yapılan amel, îmânın parlayıp kuvvetlenmesine sebep olur.

Îmânla ölen kimse, ne kadar günâhkâr olursa olsun, sonunda Cennete gider. Ancak, (Cennete gitmek için îmân şarttır, amel şart değildir) diyen kimse, ibâdet etmezse, işlediği günâhlar kalbini karartır ve îmânı gidebilir. Çünkü îmân, muma benzer, ibâdetler mum etrâfındaki fener gibidir. Mum ile birlikte fener de, İslâmiyet'tir. Fenersiz mum çabuk söner. Îmânsız, İslâm olamaz, İslâm olmayınca, îmân da yoktur.

Genel olarak Allahü teâlânın emrine uyup yasak ettiklerinden kaçan, Cennetlik; Allaha isyân eden, kâfir olan ise Cehennemlik demektir. Her şey netîcesi ile ölçülür. Bu bakımdan, kâfir bir kimse, ömrünün sonunda îmâna kavuşursa Cennetlik olur, mü'min de maazallah sapıtıp kâfir olabilir. Fakat bu çok azdır. Genel olarak insan nasıl yaşarsa öyle ölür. Yanî mü'min olarak yaşıyan mü'min olarak, kâfir olarak yaşıyan kâfir olarak ölür.

Günahkârın İbadeti

Sual: Haram yiyenin namazı ve diğer ibâdetleri kabul olur mu?

CEVAP

Sahih olmakla kabul olmak ayrı şeydir. Her çeşit günahı işliyen kimsenin kıldığı namaz sahihtir, fakat kabul olmaz. Yani ahırette ona "Niçin namaz kılmadın?" diye suâl edilmez. Namaz borcundan kurtulur. Namaz kılmamak gibi büyük günahtan kurtulur. Fakat namazdan hasıl olacak büyük sevaba kavuşamaz. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Bir lokma haram yiyenin kırk günlük güzel ameli kabul olmaz.) [Taberânî]

(On dirhemlik bir elbisenin bir dirhemlik kısmı haram kazançtan gelse, o elbise ile kıldığı namaz kabul olmaz.) [İ. Ahmed]

(Şarap içenin namazı kırk gün kabul olmaz.) [Hakim]

Tekrar edelim, (Namazı kabul olmaz) demek, namazı boşa gider demek değildir. Namaz borcundan kurtulur, namaza ait büyük sevabdan mahrum kalır. Namaza devam ederse, günahları bırakması kolaylaşır. Şu hâlde içki içen de namaza devam etmelidir.

Günah işleyenler

Sual: Bazı hadis-i şeriflerde, bir günahı işliyenin Cehennme, bir iyilik işliyenin de günahları affolup Cennete gideceği bildiriliyor. Bunların bazı şartları yok mudur?

CEVAP

Hadis-i şeriflerde, **(Koğucu Cennete giremez.), (Gıybet eden Cehennemliktir), (Kalbinde zerre kadar kibir olan Cennete giremez)** buyuruluyor. Bunların manası, **(O günahtan tevbe edilmemişse, af veya şefaate uğramamışsa, günahının cezasını çekmeden Cennet giremez)** demektir.

Günah ile imansızlık ayrı şeylerdir. Günahı ne kadar büyük olursa olsun, günah işliyen kâfir olmaz. Fakat günah devam edenin kalbi kararır, zamanla küfre girmesi kolay olur. Onun için her günahtan kaçmak gerekir.

Cennetlikler

Hadis-i şeriflerde, **(Devamlı iki rekat kuşluk namazı kılanın günahları deniz köpüğü kadar olsa da affolur.),(Teravih kılanın geçmiş günahları affolur), (Tesbih namazı kılanın günahları dağlar kadar da olsa Allah affeder)** buyuruluyor.

Bu müjdelere kavuşmak için Ehl-i sünnet itikadında olmak, bid'at işlememek gerekir. Hadis-i şerifte, **(Bid'at işliyenin hiç bir ibâdeti kabul olmaz)** buyuruldu. Günahlarına tevbe edip haramlardan kaçmak gerekir. Hadis-i şerifte, **(On liralık elbisenin, bir lirası haram olsa, o elbise ile kılınan namaz kabul olmaz.)** ve **(Haram yiyenlerin farzları da, sünnetleri de kabul olmaz)** buyuruldu. Ayrıca farz borcu olmamalıdır. Hadis-i şerifte, **(Farz borcu olanın nafileleri kabul olmaz)** buyuruldu. (Fütuh-ül gayb)

Şu hâlde önce itikadımızı düzeltmemiz, haramlardan kaçmamız ve farz borçlarını ödememiz gerekir. Haram işliyenin ibâdeti sahihtir. Yani borçtan kurtulur. Fakat vâdedilen sevaba kavuşamaz. **(Şu duâyı okuyan, şu iyiliği yapan şu kadar sevaba kavuşur)** denince de yukarıda bildirilen şartların bulunması gerekir.

Hadis-i şerifte, **(Kişi sevdiği ile beraberdir)** buyuruluyor. İnsan dünyada kimi seviyorsa, ahırette onunla beraber olur. Bir kimse, Peygamber efendimizi sevse, ahırette onunla beraber olur. Ama yukarıda bildirildiği gibi ilkönce müslüman olması gerekir. Bir gayr-i müslim de (Çok akıllı bir adammış) diyerek sevebilir. Bu sevgisi onu Cennet götürmez.Hz. İsayı seven de onunla Cennete olur. Fakat Hıristiyanlar Cehenneme gidecektir. Sevginin de ölçüsü vardır. Onu ilah olarak değil, peygamber olarak sevmek ve müslüman olmak şarttır.

Hadis-i şeriflerde, **(Cennete temizler girer), (İmanın yarısı sabır, yarısı şükürdür)** buyuruluyor. Bu hadis-i şeriflere bakınca, temiz olanın veya sabredip şükredenin Cennete gideceği anlaşılabilir. Hâlbuki bir gayr-i müslim de temiz olabilir, sabredebilir, şükredebilir. Şu hâlde Cennete gidebilmek için müslüman olmak, doğru itikade sahip olmak, bid'attan kaçmak farzları yapıp haramlardan uzak durmak gerekir. (Hadika)

Kötülükten kaçan her mümin cennetliktir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Rabbinden korkup da kendini kötülükten alıkoyanın gideceği yer elbette cennettir.) [Naziat 40,41]

Kimseye kötülüğü dokunmayıp, evinde oturarak dinin yayılması için hizmet etmiyenlerle, gece gündüz Allah yolunda hizmet edenlerin dereceleri elbette farklıdır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: **(Allahü teâlâ, mal ve canları ile cihad edenleri, derece bakımından oturanlardan üstün kılmıştır.)** [Nisa 95]

Bunun gibi, cemaatle namaz kılmak yalnız başına namaz kılmaktan 27 derece daha fazladır. Camide cemaatle namaz kılmak, evde cemaatle namaz kılmaktan daha fazla sevabdır. Peygamber efendimizin mescidinde kılınan namaz da diğer camilerde kılınan namazlardan çok üstündür. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Mescid-i Aksada kılınan bir namaz, diğer camilerde kılınan bin namaza, Medine mescidinde kılınan namaz ise onbin namaza, Mescid-i haramda [Kâbede] kılınan bir namaz da yüzbin namaza bedeldir.) [İ.Gazali]

Düşman karşısında cihad ederken namaz kılmak ise, hepsinden daha fazla sevabdır. Namazı şeri özürsüz terketmek ise çok büyük günahtır. **(Cami-ül fetava)**da buyuruluyor ki:

(Düşman karşısında bir namazı kılmak mümkün iken kıl! Terk etmek, yediyüz büyük günah işlemiş gibi günahtır.)

Her çeşit zorluğa rağmen namazı terketmiyenlerin ecri çok büyük olur. Dini yaymakta olanların kıldıkları namaz da, savaşta düşman karşısında kılınan namaz gibi çok sevabdır.

Mümine Kâfir Demek

Sual: Günah işlediği sanılan veya günah işliyen müslümanlara kâfir denir mi, onlara lânet edilir mi?

CEVAP

Günah işliyen müslümana kâfir denmez. Çünkü Ehl-i sünnete göre, bir insan günah işlemekle kâfir olmaz. Bid'at fırkaları, günah işliyene, kendileri gibi düşünmiyen müslümanlara kâfir demek sapıklığında bulunmuşlardır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(**Mümine kâfir diyenin, kendisi kâfir olur.**) [Buharî]

Müslümanım diyen, kelime-i şehadet söyliyen kimseye kâfir denmez. Bir savaşta, kelime-i şehadet getiren birisini öldüren kimseye, Resulullah efendimiz, **(Kelime-i şehadet söyleyen kimseyi niçin öldürdün?)** buyurdu. O da, (Dili ile söylüyordu ama kalbi ile inkar ediyordu. dedi. **(Kalbini yarıp da baktın mı?)** diyerek onu tekdir buyurdu.)

Onun için mümine kâfir demekten ona lânet etmekten sakınmalıdır! Lânet, sahibine döner. Hadis-i şerifte, **(Kul, lânet ettiği zaman, lânet edilen buna müstehak değilse, kendine döner.)** buyuruldu. (Beyhekî)

Ebu Cehil kazdığı kuyuya kendi düşmüştür. Siz üzülmeyin müslümanlara suizan, iftira ve lânet edenler, kazdıkları kuyuya kendileri düşebilir. Çünkü Cenab-ı Hak, mazlumun hakkını zâlimde bırakmaz.

Az iyiliğe çok sevab

Sual: Bir hoca ufacık bir iyiliğe, dağlar kadar sevab, ufak bir hataya dağlar kadar günah olmaz diyor, doğru mudur?

CEVAP

Yanlıştır. Allah rızası için yapılan iyiliklerin, sadakanın, zekâtın karşılığı, verenin ihlas derecesine göre, bire ondan bire yediyüze kadar hatta daha fazla olur. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(**Mallarını Allah yolunda harcayanların hali, yedi başak bitiren ve her başağında yüz dane bulunan bir tohuma benzer. Allah dilediğine daha fazla da verir. O vasi ve âlimdir.**) [Bekara 261]

[**Vasi**, takat ve kudret sahibidir, ihsan ettiği şeyler Ona darlık vermez. **Âlim**, her şeyi, haliyle, hakikat ve özüyle bilicidir. İnfak edenin niyetini, ihlaslı olup olmadığını ve infak kudretini bilir. **İnfak**, ihtiyaç karşılama demektir.]

Sabredenlere verilecek sevab da hesapsızdır. Sabredenlere o kadar çok sevab verilir ki, bunun miktarını Allahü teâlâdan başka kimse bilmez. Bir ayet meali: **(Sabredenlere mükâfatları hesapsız verilecektir.)** [Zümer 10]

Bire Yediyüz Almak

Hadis-i şeriflerde ise buyuruldu ki:

(**Bir iyiliğe on mislinden 700 misline kadar sevab verilir. Allahü teâlâ, "Ancak oruç hariç, onun mükâfatını ben veririm" buyurdu.**) [İbni Huzeyme]

(**Rabbiniz, rahimdir. Bir iyilik yapmak isteyip de yapamıyana, bir sevab yazar. On mislinden 700 misli veya daha fazla sevab yazar. Kötülük yapmak isteyip de yapmayana bir sevab, yaparsa bir günah yazar, dilerse onu affeder.**) [Taberânî]

(**Malını Allah yolunda tasadduk edene, mükâfatı yediyüz misline kadar artırılır. Oruç tutana verilecek sevabı, Allahü teâlâdan başka kimse bilemez.**) [Beyhekî]

(**Zilhiccenin ilk günlerinde tutulan oruç, bir sene oruç tutmaya, bir gecesini değerlendirmek de kadir gecesini değerlendirmek gibidir.**) [İbni Mace]

(Zilhiccenin ilk on gününden daha faziletli gün yoktur. Bir amele yedi yüz misline kadar sevab verilir.) [Tergib]

(**Bugünlerin herbiri fazilette bin güne, Arefe ise on bin güne eşittir.**) [Beyhekî]

(**Arefe günü oruç tutana, Âdem aleyhisselamdan, Sura üfürülünceye kadar yaşamış bütün insanların sayısının iki katı kadar sevab yazılır.**) [R.Nasıhin]

(Aşure günü gusleden, yeni doğmuş gibi günahlardan temizlenir.) [Şira]

(Aşure günü, zerre kadar sadaka verene, Uhud dağı kadar sevab verilir.) [Şira]

Allahü teâlânın rahmeti, ihsanı boldur. Zerre kadar bir iyiliğe dağ kadar sevab verir. Mülk Onundur. Dilediğine dilediği kadar ihsan eder. Kimse Ondan hesap soramaz. Sevab-günah miktarını, göklerin büyüklüğünü, uzaklıkları ve ahıretteki zamanları ve dünyanın yaratılışını ve mahlukların sayısını bildiren rakamlar, miktar sayısını göstermek için değil, miktarın çokluğunu anlatmak içindir. (Marifetname)

Büyük günahlar

Sual: Nisa suresinin **"Eğer yasaklanan büyük günahlardan kaçınırsanız, küçük günahlarınızı örter, sizi şerefli bir makama yükseltiriz"** mealindeki 31. ayet-i kerimesindeki büyük günahlar nelerdir?

CEVAP

Büyük günahların sayısı çoktur. İnsan, her günahtan korkup sakınsın diye, büyük günahların hepsi kesin olarak açıklanmamıştır. Erbain-i Selmani kitabında büyük günahlardan 40'ı, C. Y. İlmihâlinde 72'si Zevacirde 467'si bildirilmiştir.

(Günahın küçüklüğüne bakmayın, onu büyük bilip yapmayın!) ve **(Küçük günaha devam edilirse büyük günah olur. İstiğfar edince büyük günah da kalmaz)** hadis-i şerifleri, küçük günaha devam edilirse büyük olacağını bildirmektedir. (K.Saadet)

Günahların hepsi Allahü teâlânın emrini yapmamak, olduğundan büyüktür. Fakat bazısı bazısına göre küçük görünür. Bir küçük günahı yapmamak bütün cihanın nafile ibâdetlerinden daha sevabdır. Çünkü nafile ibâdet yapmak farz değil, günahlardan kaçmak ise herkese farzdır. (R.Nasıhin)

Günah Kalbi Karartır

İbni Abbas hazretleri, (Allahü teâlânın, kullarına yasakladığı her şey büyük günahtır) buyurmuştur. Allahü teâlânın gazabı günahlar içinde gizlidir. Küçük görülen günah büyür.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(İşlenen hata kalbde bir iz bırakır, tevbe ve istiğfar edilince, o leke kaybolur, kalb cilalanır. Hataya devam edilirse, o siyah nokta büyüyerek bütün kalbi kaplar.) [Tirmizî]

(Küçük sanılan günahtan sakının! Bunlar toplanınca sahibini helak eder. Bu şuna benzer ki, bir kavim bir vadiye iner, çerçöp-odun toplayıp getirirler. Böylece koca bir yığın olur. Bunu yakıp ateşinde ekmek pişirirler. İşte bunun gibi küçük günahlardan hesaba çekilen helak olur.) [Taberânî]

Günah, kulun yanında küçük ve kıymetsiz görününce, Allahü teâlâ katında büyük olur. Kul küçük günahı büyük görünce, o günah Allahü teâlânın katında küçülür. Mümin, iman nuruyla küçük günahları da büyük görür. Her günah işleyişte kalbi sızlar. **(Mümin, günahını dağ gibi görüp, üzerine düşeceğinden korkar. Münafık ise, günahını burnunun üzerine konan ve hemen uçacak sinek gibi görür)** hadis-i şerifi, müminin günahtan nasıl korktuğunu göstermektedir. (Buharî)

Günah ne kadar küçük olursa olsun, ısrar edildiği takdirde büyük günah olur. Bir taşın üzerine devamlı damlayan su, taş üzerinde iz bırakır, zamanla taşı bile deler.

Günahı küçümsemek veya günahı ile övünmek de küçük günahı büyütür. "Falancanın yaptıklarını yüzüne vurarak rezil ettim" yahut "Öyle bir hile yaptım ki elindeki malı yok pahasına aldım; kendi malımın aybını da şu şekilde gizliyerek yüksek fiyatla sattım" diyerek günahın açıklanması, günahı daha da büyütür. Çünkü o günahın başkaları tarafından yapılmasını teşvik etmiş olur.

Hele âlim veya halka rehber ve örnek durumunda olan kimselerin yaptıkları her kabahat büyük sayılır. Çünkü iyi ile kötüyü ayıramıyan birçok kimsenin o günahı işlemesine sebep olur.

Bir zamanlar, bir âlim, halkı dalalete sevkeder, onlara kötü örnek olur. Sonra tevbe edip, herkesi, iyiliğe, doğruluğa, hidayete davet etmeye çalışır. Allahü teâlâ, âlime söylenilmek üzere, o milletin peygamberine şöyle vahyeder:

(Eğer günahların benimle senin aranda olsaydı affederdim. Fakat birçok insanın sapıtmasına, Cehennemlik olmasına sebep oldun.) [Tibyan]

İbadet ve İhsan

Sual: Bir kimse, yaptığı ibâdetlere güvense, mahzuru olur mu?

CEVAP

Bir kimsenin ameli, yani ibâdeti ne kadar çok olursa olsun, ameline güvenmemeli, Allahü teâlânın ihsanını istemelidir! Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Hiçbir kişiyi ameli Cennete koyamaz.) [Buharî]

(Bir kimse, doğduğundan itibaren ölene kadar yere kapanıp Allaha ibâdet etse, kıyamette yine zelil olur.) [İ.Ahmed]

(Kıyamette üç kitab çıkartılır. Birinde o kimsenin güzel amelleri, diğerinde günahları, üçüncüsünde de Allahın verdiği nimetler yazılıdır. Hak teâlâ ona verdiği her nimeti sorar ve: "Ey nimet, değer ölçün kadar bu adamın güzel amellerinden al", buyurur. Nimet, kendi değeri kadar ameli almaya çalışır, fakat yetmez. Hak teâlâya der ki: "Bu adamın iyi amellerinden hakkımı alamadım." Geriye o adam, suçları ve aldığı nimetlerle kalır, güzel amelleri tükenmiş olur. Hak teâlâ bu kula ihsan ederse ona, "Ey kulum, senin iyi amellerini kat kat artırdım, suçlarını da affettim, nimetlerimi de sana bağışladım" buyurur.) [Bezzar]

İbadetin Faydası

Sual: Allahü teâlânın bizim ibâdetlerimize ihtiyacı yoktur. İbadetlerimizin Ona hiç faydası yoktur. İnsanların ibâdet ve isyanları, Onun büyüklüğü karşısında aynıdır. İbadet yapan, boşuna zahmet çekiyor diyenlere nasıl cevap vermek gerekir?

CEVAP

Şerefüddin Ahmed bin Yahya Müniri hazretleri buyuruyor ki:

Bazıları, ibâdetlerin Allahü teâlâya faydası olduğunu ve bunun için emrolunduklarını zannediyorlar. Böyle zannetmek çok yanlıştır.

Her insanın yaptığı ibâdetin faydası, yalnız kendisinedir. Böyle olduğu (Fatır) suresinin onsekizinci ayet-i kerimesinde açıkça haber verilmektedir.

Böyle yanlış düşünen kimse, perhiz yapmayan hastaya benzer. Bu hastaya doktor, perhiz tavsiye ediyor. Bu ise, (Perhiz yapmazsam doktora hiç zararı olmaz.) diyerek, perhiz yapmıyor. (Doktora zararı olmaz.) demesi doğrudur. Fakat kendine zarar vermektedir. Tabib, kendine faydası olduğu için değil, onun hastalıktan kurtulması için perhiz yapmasını tavsiye etmiştir. Doktorun tavsiyesine uyarsa şifa bulur. Uymazsa ölür gider. Tabibin bundan hiç zararı olmaz.

İbadet Yaparken

Sual: İbadet yaparken dikkat edilecek hususlar nelerdir?

CEVAP

İbadette esas, kalbini tamamiyle Allahü teâlâya bağlamaktır. İbadet, bir adet olarak değil, Allahü teâlânın huzuruna çıkıp, Ona can ve gönülden şükretmek ve Ona yalvarmak için yapılmaktadır. Riya [gösteriş] olarak yapılan bir ibâdeti Allahü teâlâ kabul etmez. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruldu ki: **(Ey Resulüm, kıyameti inkar eden, yetimi sertlik ve sitemle defedip hakkını gasbeden, fakiri doyurmayan ve başkalarını da fakire iyiliğe teşvik etmeyen o kimseyi gördün mü? Namazlarını gaflet ile kılanlara ve riya, gösteriş yapanlara ve zekâtı vermeyenlere şiddetli azab vardır.)**

İmam-ı Rabbanî hazretleri buyuruyor ki:

Bir ibâdetin ilmini öğrenmiyenin, şartlarını bilmiyenin, yaptığı ibâdet, ihlas ile yapılmış olsa da, sahih olmaz. Hiç yapmamış gibi, Cehennemde yanar. Şartlarını bilerek ve gözeterek yapanın, ibâdeti sahih olur. Cehennem azabından kurtulur. Fakat, ihlas ile yapmadı ise, bu ibâdeti ve hiçbir iyiliği kabul olmaz. Sevab kazanmaz. Allahü teâlâ, bu ibâdetini ve hayrat ve hasenatını beğenmiyeceğini bildiriyor. İlim ve ihlas ile yapılmayan ibâdetin faydası olmaz. İnsanı küfürden, günahtan, azabdan kurtarmaz. Ömür boyunca, böyle ibâdet yapıp da, küfür üzere vefat eden münafıklar çok görülmüştür. İlim ile, ihlas ile yapılan ibâdet, insanı, dünyada küfürden, günahtan kurtarır ve aziz eder. Ahırette de Cehennem azabından kurtaracağını, Allahü teâlâ, vâd etmektedir. **(Maide** 9**)**

Allahü teâlâ vaadinde sadıktır. Verdiği sözü elbette yapar.

İbadetlerin hikmetleri

Sual: Bazıları "Allahın bizim ibâdetimize ihtiyacı yoktur. İşlediğimiz günahların da ona zararı olmaz" diyorlar. Dinimizin emir ve yasaklarının hikmeti nedir?

CEVAP

İmam-ı Rabbanî hazretleri, (Müjdeci Mektublar)ında buyuruyor ki:

Peygamberlerin bildirdikleri hükümler, hep rahmettir, iyiliktir. Yoksa, bu emirler, zındıkların sandıkları gibi, işkence değildir. Bunların sık sık söyledikleri (Kullarına zor ve yorucu şeyler emredip de bunları yaparsanız, Cennete girersiniz demek insaf mıdır, merhamet midir? Bir şey emretmemeli idi. Merhamet ve iyilik böyle olur.) gibi lafları, ne kadar ahmakçadır.

Bunlar, hiç de düşünmüyor mu ki, iyilik edenlere, şükretmek yani, sevindiğini bildirmek, aklın istediği bir şeydir. Dinimizin hükümleri, bütün nimetleri, iyilikleri yaratan, gönderen, Allahü teâlâya karşı, şükrün nasıl yapılacağını göstermektedir. O hâlde dinimizin hükümleri, aklın istediği birşeydir. Bundan başka, dünyanın, hayatın düzeni, bu teklifleri, yapmakla olur. Allahü teâlâ, herkesi kendi başına bıraksaydı, kötülükten, karışıklıktan başka birşey olmazdı. Allahü teâlânın haramları olmasaydı, nefisleri, keyifleri peşinde koşanlar, başkalarının mallarına, canlarına, ırzlarına saldırır, fenalıklar, karışıklıklar hasıl olur, saldıran da, karşısındakiler de, zarar görür, helak olurlardı. Ülkelerin mamurluğu, insanların rahatı, yani medeniyet olmaz, insanlık, canavarlık şeklini alırdı.

İbadetin iyisi

Sual: En iyi ibâdet nedir?

CEVAP

Her zaman doğru iman sahibi olmaya, farzları yapıp haramlardan kaçmaya, tevbe edip farz borçlarını ödemeye çalışmalıdır! Bunları doğru yapabilmek de, ancak ilimle mümkündür. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Gece bir müddet ilim öğrenmek, bütün gece ibâdet etmekten sevabdır.) [R.Nasihin]

(Sabah-akşam ilimle meşgul olmak, cihaddan efdaldir.) [Deylemî]

(İlimden bir mesele öğrenmek, yüz rekat [nafile] **namaz kılmaktan daha kıymetlidir.)** [İ. Abdilber]

Hz. Ali buyurdu ki: (İlim, maldan hayırlıdır. Çünkü malı sen korursun; fakat ilim seni korur. Mal sarfetmekle azalır, ilim sarfetmekle çoğalır.)

İbni Abbas hazretleri buyurdu ki:

(Süleyman aleyhisselam mal, ilim ve hükümdarlık arasında muhayyer bırakıldı. O ilmi tercih etti ve bu sayede diğer ikisine de malik oldu.)

İmam-ı Gazalî hazretleri buyurdu ki:

İnsanın diğer mahlukattan üstünlüğü ilmi iledir, güç ve kuvvetiyle değildir. Çünkü deve insandan kuvvetlidir. İrilik bakımından da değildir. Çünkü fil insandan çok iridir. Cesaret

bakımından da değildir. Çünkü aslan insandan cesurdur. Çok yemesiyle de değildir. Çünkü mandanın karnı, insanın midesinden daha büyüktür. Şu hâlde ilim çok üstün bir vasıftır.

Yemek ve içmekten kesilen hasta, ölmeye mahkum olduğu gibi, ilim ve hikmetten mahrum kalb de ölüme mahkumdur.

En kıymetli ameller

Sual: En kıymetli amel nedir?

CEVAP

Zamana ve şahsın haline göre değişir. Hadis-i şerifte, **(En kıymetli amel, vaktinde kılınan namaz, sonra ana-babaya iyilik etmek, sonra da Allah yolunda cihad)** buyurulduğu gibi, **(Amellerin en iyisi yemek yedirmek), (Gece herkes uykuda iken namaz kılmak), (Selam vermeyi yaymak), (Allahü teâlâyı anmak), (Elinden ve dilinden kimsenin incinmemesi), (Az da olsa devamlı olan amel)** olarak bildirilmiştir. (Berika)

Peygamber efendimiz, (En kıymetli amel)i, soranların hallerine ve içinde bulunulan şartlara göre bildirmiştir. Mesela yiyeceklerin bol bulunduğu; fakat suyun bulunmadığı yerde, susuzluktan yanan kimseye bir bardak su vermek, fırın dolusu ekmek vermekten daha makbul olur.

Vahşi hayvanların veya düşmanların saldırısından veya tehlikeli bir hastalığa maruz kalan kimsenin ölümden kurtulmasına sebep olmak, ona yapılacak diğer iyiliklerden daha üstün olabilir. Bir kimseyi ebedi felaketten kurtarıp, sonsuz nimetlere kavuşmasına sebep olmak ise, hepsinden daha kıymetlidir. Bu bakımdan İslâmiyetin başlangıcında amellerin en kıymetlisi cihad idi. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(En kıymetli amel cihaddır.) [Taberânî]

(Müşriklere karşı, mal, can ve dilinizle cihad edin!) [Hakim]

(Cihadı terkeden millet, mutlaka genel bir belâya maruz kalır.) [Taberânî]

(En üstün kimse, canı ve malı ile Allah yolunda cihad edendir.) [İ. Ahmed]

(Cihad etmeden veya cihad etmeyi düşünmeden ölen, münafık olarak ölür.) [Müslim]

(En faziletli cihad, canı, malı ile müşriklerle mücadeledir.) [Nesâî]

(Cihadın yanında, en iyi amel, kırlangıcın gagasıyla denizden aldığı su gibi kalır.) [Şira]

(Fi-sebilillah cihad edin, cihad, Cennetin kapısını açar. Cihad edenin sıkıntısı gider.) [Hakim]

(Allahü teâlâ, bir ok yüzünden üç kişiyi Cennete koyar. Oku yapanı, atmak için ona vereni ve Allah yolunda o oku atanı.) [Hatib].

Cihad böyle faziletli olduğu hâlde, emr-i maruf daha kıymetlidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Bütün ibâdetlere verilen sevab, Allah yolunda savaşa verilen sevaba göre, deniz yanında bir damla su gibidir. Savaşın sevabı da, emr-i maruf ve nehy-i anilmünker sevabı yanında denize göre, bir damla su gibidi.) [Deylemî]

[Kur'an-ı kerime, hadis-i şeriflere ve akla uygun şeylere "Maruf", bunlara uymayan şeylere de "Münker" denir. Müctehidlerin sözbirliği ile yasak edilen şeylere de "Münker" denir.]

(Fıkh âliminin müslümanlara sağladığı faydanın sevabı, cihad sevabından daha çoktur. (R. Muhtar)

Günümüzde en kıymetli amel, yayın yolu ile (Emr-i maruf) ve (Nehy-i münker) yapmaktır. Ehl-i sünnet itikadını yaymalı, gayrı müslimlere ve sapıklara gerekli cevap verilmelidir! Bu yol ile cihad edenler yardımda bulunanlar, cihad sevabına ortak olur. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Allah yolundaki bir mücahidi giydirip kuşatan veya onun çoluk çocuğunun ihtiyaçlarını gören harbe gitmiş gibi sevaba kavuşur.) [Hakim]

Salih Amel

Sual: Çok ibâdet etmek için ne yapmak gerekir?

CEVAP

Kur'an-ı kerimde Cenab-ı Hak, **(Salih amel)** işliyenleri övüyor. Salih, yani ihlaslı ameli tavsiye ediyor. Hadis-i şerifte de buyuruldu ki: **(Amelin halis ise, azı da sana yeter.)** [Deylemî]

Demek ki ilim sahibi kimsenin, az da olsa ihlaslı amel etmesi kâfidir. Ancak devamlı olması da gerekir. Çünkü hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Allah indinde amellerin en kıymetlisi, az da olsa, devamlı olanıdır.) [Buharî]

Dine uymak

Sual: Allahın emrini yapmayıp, yasaklarından da sakınmayan küfre girer mi? İbadet nedir? Bir kimse bildiği hâlde ibâdet etmezse, Cennete gider mi?

CEVAP

Üç suâliniz var:

1- Tekliflere yani emirlerin yapılması gerektiğine ve yasaklardan sakınmak lazım geldiğine inanmak, imanın şartıdır. Tekliflerin çoğuna inanıp da, yalnız birine inanmıyan, buna uymak istemiyen, Muhammed aleyhisselama inanmamış olur. Kâfir olur.

Müslüman olmak için, tekliflerin hepsine inanmak gerekir. Bir müslüman, tekliflere inandığı hâlde, bunlara uymazsa, mesela, tembellik ederek, namaz kılmazsa; kötü arkadaşa ve nefsine uyarak, içki içerse, kadın, tesettüre riayet etmezse, imanı gitmez, kâfir olmaz. Günah işlemiş, asi müslümandır.

Tekliflerin sadece birine uymak istemezse, yani beğenmez, vazife olduğuna önem vermez ise, hafif görürse, imanı gider, kâfir olur. (Namaz kılmıyorsam, açık geziyorsam ne çıkar? Sen kalbe bak. Kalbim temizdir) demek, veya (önce ekmek parası kazanmak, herkese iyilik etmek. Sonra namaz) gibi sözler, tekliflerin bir kısmını beğenip bir kısmını beğenmemektir. Her müslümanın bu inceliğe dikkat etmesi, tekliflere uymıyanların, imanlarının gitmemesi için uyanık olmaları gerekir. Teklife uymamak başka, uymak istememek başkadır. Bu ikisini karıştırmamalıdır!

2- İbadet demek, Peygamberimiz Muhammed aleyhisselama tabi olmak demektir. Yani bütün sözlerini ve hareketlerini Onun emirlerine ve nehylerine uydurmak demektir. Şunu iyi bilmelidir, ki, ibâdet şeklinde yaptığı işler, eğer Onun emri ile olmadı ise, ibâdet olmaz, hatta günah olur. Eğer namaz ve oruç ise de böyledir. Ramazan Bayramının birinci günü ve Kurban Bayramının her dört günü oruç tutmak günahtır. Hâlbuki, oruç bir ibâdettir. Fakat, emir ile olmadığından günah oldu. Bunun gibi, başkasından zor ile alınan elbise ile veya böyle bir yerde namaz kılmak da günahtır. Hâlbuki namaz bir ibâdettir. Fakat, emir ile olmayınca isyan oluyor. Bunlar gibi, bir kimsenin, nikahlı ailesi ile her türlü oyun ve latife yapması ibâdettir, yani sevabdır. Hâlbuki yapılan şey oyun ve eğlencedir. Fakat emir ile olduğundan sevabdır.

Görülüyor ki, ibâdet demek, yalnız namaz kılmak, oruç tutmak değildir. İbadet demek, İslâmiyetin emirlerine uymak demektir. Çünkü, namaz ve oruç, islâmiyete uygun olunca, ibâdet olur.

3- İmam-ı Gazalî hazretleri buyuruyor ki: İyi bil ki, amelsiz ilim, insanı kurtaramaz. Bir kimse, dağda bir arslana rastlasa, yanında tüfeği ve kılıcı bulunsa ve bunları kullanmasını iyi bilse ve ne kadar cesur olsa da, bu aletleri kullanmadıkça, arslandan kurtulabilir mi? İşte bunun gibi, bir kimse ne kadar ilim sahibi, olursa olsun, bildiğine göre hareket etmezse, ilminin faydası olmaz.

Mütehassıs bir doktor hastalansa, hastalığı da kendi branşında olsa, bunun en etkili ilacını da bilse ve bu ilaç hakikaten o hastalığa çok iyi gelse, ilacı kullanmadıkça, yalnız bilgisi onu iyi edemez. Bir insan da, ne kadar ilim edinse, ne kadar kitab okusa, bildiklerini yapmadıkça faydası olmaz. (Eyyühelveled)

Avrupa'daki müslümanlar

Sual: Almanya'da bazıları, (Avrupa İslâm diyârı değildir, dâr-ül-harbdir) diye, bazı şeyler yapıyorlar. Kanûnlara uymak, fâiz almak, sigorta yaptırmak, sakal kesmek, Cum'a kılmamak, haç takmak, yalan söylemek gibi şeyler câiz midir?

CEVAP

Dâr-ül-harbde de olsa, islâm bilgilerinin yaygın olduğu yerde, müslümanların çoğunun bildiği şeyleri bilmemek, öğrenmemek özür olmaz, günâh olur. Küfre sebep olan bir işi, bilerek yapmak küfür olur. Beline, zünnar denilen papaz kuşağını bağlamak, haç takınmak ve küfre mahsûs şey giymek de böyledir.

Kâfirlerin bayram günlerinde, o güne mahsûs şeylerini, onlar gibi kullanmak da küfür olur. Bunları mizâh için, başkalarını güldürmek için, şaka için kullanmak da küfre sebep olur. İ'tikâdının doğru olması fayda vermez. Fakat bunları harbde düşmana karşı, barışta zâlime karşı, hîle olarak kullanmak küfür olmaz. Peygamber efendimiz, **(Harb hîledir)** buyurmuştur.

Yalan da üç yerde câizdir. Biri harbdedir. Din düşmanlarından korunmak veya müslümanları korumak için yalan câizdir. **(Uyûn-ül besâir, Hadîka)**

Kâfir ülkede, müslümanların seçeceği imâmın, Cum'a kıldırması makbûldür. **(R.Muhtâr)**

Ehl-i kitâbın kesmiş olduğu hayvan, aksi sâbit olmadıkça, temiz kabûl edilir. **(Eşbâh)**

İbni Abidin hazretleri buyuruyor ki: (Gayrı müslim ülkelerde, onların kanunlarına itaat etmek [karşı gelmemek] zarureti vardır. Mallarına, canlarına, ırzlarına saldırmak asla caiz değildir) **[R.Muhtar kadılık bahsi]**

Abdulgani Nablusi hazretleri buyuruyor ki:(Hükumet mubah bir işi yasak ederse, bu emre itaat vacip olur. Kendini tehlikeye atmak caiz olmaz.) **[Hadika s.143]**

Muhammed Hadimi hazretleri buyuruyor ki:(Hükumetin emrettiği her mubahı yapmak millete vacip olur.) **[Berika s.91]**

Bu üç eserde de görüldüğü gibi, müslüman, dünyanın neresinde olursa olsun, ister müslüman ülkelerde, ister gayr-i müslimlerin bulunduğu yerlerde, onların kanunlarına karşı gelmemeli, güzel ahlâkı ile herkese örnek olmalıdır.

Müslümanların kıyâfetleri

Kâfirlere veya kadınlara benzemek için sakalı kazımak harâmdır. **(İbni Âbidîn)**

Sakal kazımak, ateşe tapanların âdetidir. Kâfirlere teşebbüh harâmdır. **(Bahr, Tahtâvî)**

Sakalı bir tutam uzatmak sünnettir. [Dâr-ül-harbde veya zulüm görmemek, nafakadan olmamak, emr-i ma'rûf yapabilmek, müslümanlara ve İslâmiyete hizmet edebilmek, dînini, nâmûsunu koruyabilmek için sakalını kazımak câiz, hattâ lâzım olur. Özürsüz olarak kısaltmak ve kazımak mekrûhtur. Sakal sünnetine önem vermiyen kâfir olur.] **(Berîka)**

Dâr-ül-harbde, kâfirlerin mal, can ve ırzlarına saldırmak harâmdır. Kâfir kadınların başlarına, kollarına, bacaklarına bakmak harâmdır. Kâfirin malını almak, kalbini kırmak, müslümanın malını almaktan daha büyük günâhtır. Kâfirlerin haklarına dokunmamak, kimseyi dolandırmamak, müslümanlık îcâbıdır.

Kâfirlerden de gasb, hırsızlık gibi gayrı meşru yol ile alınan şey, mülk-i habîstir, kullanılması harâmdır, sahibi bulunmazsa, fakîrlere sadaka olarak vermek lâzımdır. Hayvan hakkı, insan hakkından, kâfirin hakkı da, hayvan hakkından daha büyük günâhtır. Başkasının malını ondan izinsiz alıp, kullanıp, zarar yapmadan yerine bırakmak da harâmdır. **(Hadîka)**

Gayrı müslim vatandaşlara da, dünya işleri için, dargın olmak câiz değildir. Onların da, güler yüzle, tatlı dille gönüllerini almak, incitmemek, haklarını ödemek lâzımdır.

Müslüman olsun, kâfir olsun, nerde olursa olsun, hiç bir insanın malına, canına ve ırzına, nâmûsuna dokunmak câiz değildir. Kâfir turistler, mu'âmelâtta, müslümanların hak ve hürriyetlerine mâliktir. Kendi dinlerinin îcâblarını yapmakta, ibâdetlerini yapmakta serbesttirler. İslâmiyet, kâfirlere de, bu hürriyeti vermiştir.

Müslüman, yabancıların kanûnlarına karşı gelmemeli, suç işlememelidir.

Fitne çıkmasına sebep olmamalı, hiç kimseye zulüm, işkence yapmamalıdır.

Müslümanlığın güzel ahlâkını, şerefini, her yerde herkese göstermeli, her milletin islâm dînine sevgili ve saygılı olmasına sebep olmalıdır. (İslâm Ahlâkı)

Kâfire ücret ile hizmet etmek mekrûhtur. Fakat Dâr-ül-harbde câizdir. Kâfir ülkesinde, onların kanûnlarına karşı gelmemek zarûreti vardır. Hükûmet mubâhı da yasak etse, buna uymak vâcibdir. Kendini tehlikeye atmak câiz olmaz. **(R.Muhtâr, Hadîka, Berîka)**

Avrupa'da fâiz mes'elesi

Dâr-ül-harbde, müslümanın, kâfirlere ödünç vererek, onlardan fâiz almasının câiz olduğu bütün kitâblarda yazılıdır. Dâr-ül-harbde, gayrı müslimlerin mallarını fâiz, kumar, fâsid bey' ile almak helâldir. Bu yollarla müslümanın zarar etmesi ise, helâl değildir. **(R.Muhtâr)**

İmâm-ı a'zam ve imâm-ı Muhammed, (Dâr-ül-harbde, müslüman ile kâfir arasında fâiz olmaz) buyurdu. **(Mültekâ)**

Dâr-ül-harbde, bir müslümanın, kazanmak şartı ile, kumar, fâiz ve sigorta yolu ile, para kazanmasının câiz olduğu, **(Kudûrî, Cevhere, Vikâye, R.Muhtâr, Hindiyye, Mebsut, Dürr-ül-muhtâr, Redd-ül-muhtâr)** gibi mu'teber eserlerde yazılıdır. Aynı husûs Mecma'ul-enhür ve Dürer'de de, **(Lâ ribâ beynel müslimi vel harbiyyî fî dâril harbi = Dâr-ül-harbde, müslüman ile kâfir arasında fâiz yoktur)** hadîs-i şerîfi ile bildirilmektedir. Çünkü, onların malını rızâları ile almak mubâhtır. Fakat, mallarına saldırmak, zorla almak câiz değildir. Diyânet Ansiklopedisi'nin fâiz maddesinde de böyle yazmaktadır.

Dâr-ül-harbde, yalnız kâfirlerden fâiz alan bir bankaya para yatıran bir müslümanın, bu paranın fâizini alması helâl olur. Bu bankadan ödünç para alıp fâiz verenlerin hepsi müslüman ise, bankaya yatırılan paranın fâizini almak harâm olur.

Bankadan para alıp fâiz verenler, müslüman ve harbî kâfir karışık ise, o bankadan alınan fâiz ve hizmet karşılığı alınan maaş mekrûh olur. Müslüman müşterîsi çok ise, harâma yakın, harbî kâfir müşterîsi çok ise, helâle yakın mekrûh olur. Meşîhat-i islâmiyyenin çıkardığı **Ceride-i ilmiye** kitâbının 55. sayısının 1744. sayfasında yazılı fetvâda da, (Dâr-ül-harbde kâfir bankasına para yatırıp, bankadan fâiz almak, şer'an helâl olur) buyuruluyor.

Sigortacı ile Dâr-ül-harbde sözleşme yapmak ve vereceği paraları almak helâl olur. **(İbni Âbidîn)**

Dâr-ül-harbde, kazanmak şartı ile bahse girmek, ya'nî bir nevi kumar oynamak da câizdir. Rûm sûresinde, **(Rumlar, en yakın bir yerde yenilgiye uğradılar. Hâlbuki onlar, bu yenilgilerinden sonra birkaç yıl içinde gâlip geleceklerdir)** buyurulmaktadır.

Müşriklere göre ise, bu, inanılacak şey değildi. Hâlbuki Allahü teâlânın va'di mutlaka gerçekleşecekti. Hz.Ebû Bekir, sûre-i celîlenin inişinden sonra, müşriklere, (Bu gâlibiyet, sizi sevindirmesin. Birkaç yıl sonra Roma, Farsa mutlaka gâlip gelecektir) demişti. Müşrikler, (Bu birkaç yıl ne kadar zaman) diye sordular. Üç yıl diye cevap verdi. Übeyy ibni Halef, (Yalan) diyerek, on deveye Hz.Ebû Bekir'le bahse tutuştu.Hazret-i Ebû Bekir, durumu Resûl-i ekreme haber verdikleri zaman, Peygamber efendimiz, **(Birkaç yıl, 3-9 yıl arası demektir. Deve adedini çoğalt ve müddeti de uzat)** buyurdu.

Hz.Ebû Bekir, Übeyy'i arayıp buldu. Übeyy, (Ne o, pişmân mı oldun) dedi. Hz.Ebû Bekir, **(Hayır pişmân olmadım. Seninle bahsi artıralım. Yüz deve yapalım. Müddeti de**

dokuz yıla çıkaralım) dedi. Übeyy, durumdan çok emindi. Romalıların hiçbir vakit, yeniden savaş edebileceklerine ihtimâl vermediği için, (Peki yüz deve, dokuz yıl olsun) dedi.

Dokuz yıl sonra, Bedir'de Müslümanlar, müşriklere Allahın yardımı ile gâlip geldikleri sırada, Romalılar da Farslılarla, tekrar giriştikleri savaştan muzaffer olarak çıkmışlardı. Hz.Ebû Bekir bahsi kazanmıştı. Fakat develerini bizzat Übeyy'den isteyemedi. Übeyy, Uhûd'da yaralanmış ve Mekke'ye dönüşünde ölmüştü. Develeri Übeyy'in vârislerinden aldı. Bu durum müşrikleri iyiden iyiye düşündürdü. İçlerinden birçoğu, müslümanlığı kabûl etti. Böylece Kur'ân-ı kerîmin bir mu'cizesi daha meydana çıktı. **(Medârik,Tibyân)**

Mekke-i mükerreme, o zaman İslâm ülkesi olmadığı ve Hz.Ebû Bekir'in kazanması garanti olduğu için bu bahis işi câiz görülmüştü. Bunun için İmâm-ı a'zâm ile İmâm-ı Muhammed'e göre, ribâ ve kumar gibi şeylere âit fâsid akidler, dâr-ül-harbde, müslümanlar ile kâfirler arasında câizdir, yapılabilir. **(Mülteka)**

Dâr-ül-harbde, kazanmak şartı ile bahse girmenin câiz olduğunu gösteren bir misâl daha verelim: Meşhur bir pehlivan olan Rükâne, koyunlarının üçte birini bahse koyarak Peygamber efendimize güreş teklifinde bulundu. Resûlullah efendimiz, defalarca Rükâne'yi yenip koyunların tamamını aldı. Sonra da ihsân ederek hepsini geri verdi. Rükâne müslüman oldu. **(Mebsût, Mevâhib-i ledünniyye, Şevâhid-ün-nübüvve)**

Fitneden uzak durmalıdır

Fransa'da otomobille yolun sağından, İngiltere'de solundan gitmek mecbûriyeti vardır. (Kâfir kanûnlarına uyulmaz) diye, Fransa'da yolun solundan, İngiltere'de ise yolun sağından giderek kazâ yapıp, insanların ve kendisinin ölümüne sebep olan, topluma ve kendine zarar verdiği için büyük günâha girer.

Yabancı bir ilim adamı, İslâmiyeti inceleyip müslüman olduktan sonra, Arap ülkelerine gidince, oralardaki müslümanların yanlış hareketlerini görüyor. **(İyi ki sizleri görmeden müslüman oldum. Hayatınızı inceleseydim, müslüman olmazdım)** diyor. Ne kadar mühim bir teşhis.

Hiçbir müslümanın, yanlış hareketlerle İslâma gölge düşürmeye hakkı yoktur.Müslüman, İslâmın güzel ahlâkı ile süslenmeli, Allaha karşı günâh, kanûnlara karşı suç işlemekten sakınmalıdır.

Avrupa'daki müslümanların işlenen kötülükleri el ile düzeltmeye kalkmaları fitne olur. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Fitneden sakının, söz ile çıkarılan fitne, kılıç ile çıkarılan fitne gibidir) (İ. Mâce)

(Kıyamet yaklaştıkça fitneler çoğalır. Gece başlarken karanlığın artması gibi olur. Sabah evinden mümin çıkan, akşam evine kâfir olarak döner. Akşam mümin iken, gece safalarında imanları gider, kâfir olarak sabaha çıkarlar. Böyle zamanlarda kenarda kalan, ileri atılandan, oturan ayakta olandan, ayakta olan, yürüyenden, yürüyen de, koşandan hayırlı olduğu için evinizde oturun, fitneye karışmayın!) [Ebu Dâvud]

(Malı ve canı ile cihad eden, ortalığın karışık olduğu zaman bir kenara çekilip ibâdetini yapan ve kimseye zararı olmıyan insan, mümin-i kâmildir.) [Hakim]

(Fitne zamanında evinizde oturun, günahlarınıza tevbe edin, dilinizi tutun, kendi işinize bakın, başkalarının işine karışmayın!) [Nesâî, Ebu Dâvud]

(Ne mutlu fitneye karışmayana, ne mutlu fitneye maruz kalıp da sabredene!) [Ebu Dâvud]

(Hadiseler, fitneler, tefrika ve ihtilaflar zuhur edince, katil [öldüren] **olmaktan kurtulup, maktül** [öldürülen] **olabilirsen ol!)** [Ebu Nuaym]

(Fitne zamanı evinize girdikleri zaman, Âdem aleyhisselamın, [Maide suresinin 28. ayetinde bildirildiği gibi] **"Beni öldürmek için sen bana elini uzatırsan da, seni öldürmek için ben sana elimi uzatmam" diyen oğlu** [Habil] **gibi ol!)** [Ebu Dâvud, Tirmizî]

(Fitne zamanı evlerinizden ayrılmayın! Oklarınızı kırın, yaylarınızı kesin! Âdem aleyhisselamın oğlu [Habil] **gibi olun!)** [Ebu Dâvud, Tirmizî]

Kâfirlerin kanûnlarına karşı gelmek başka şey, onlara itâ'at etmemek başka şeydir. **(Hâlıka isyân olan işte, mahlûka itâ'at olmaz)** hadîs-i şerîfi gereğince, Avrupa'daki patronlar, müslüman işçilere içki, zinâ gibi harâm şeyleri yapmalarını emrederse, müslümanlar, bunları yapmaz. Ancak, isyân etmek de câiz olmaz. Ana-baba da harâmı, hattâ küfrü emretse, onlara da itâ'at edilmez. Fakat isyân etmek, onları üzmek doğru olmaz. Hadîs-i şerîfte, **(Emîr, "Müslümanlığı bırakmazsan, öldürürüm" derse, müslümanlığı bırakma,** [kestirmek üzere] **boynunu uzat)** buyuruluyor. (Hâkim)

Yalnızlık ve Sıkıntı

Sual: Yüksek tahsilim var, maddî yönden de hiç bir problemim yok. Beyimle de aramızda geçimsizlik yok. Bunlara rağmen, yalnızlık ve sıkıntı içerisindeyim.Tesettürün farz olduğuna inanmama rağmen, hâlâ tesettürlü değilim. Dini kitaplarımız da var, ama pek okumuyorum. Bu yalnızlık duygusundan ve sıkıntıdan nasıl kurtulabilirim?

CEVAP

Sizin durumunuzda birçok kimse vardır. İstediği şöhrete de kavuşmuş böyle kimselerden, intihara bile teşebbüs edenleri oluyor. Hepsinde de bir huzursuzluk var. Dînimiz bunun sebebini ve çâresini bildirmiştir.

(Tesettürün farz olduğuna inanmama rağmen, hâlâ tesettürlü değilim) diyorsunuz. Tesettürsüzlük günâhtır. Günâhkâr her insanın kalbi, günâhının derecesine göre karadır. Kalbi kara olan kimse, hep sıkıntı ve huzursuzluk içinde olur. Bu huzursuzluğu yok etmek için, kimi kumar oynar, kimi içki içer, kimi uyuşturuculara müptelâ olur. Bunlar, bir an için rahatlatırsa da, sonunda huzursuzluğu daha da artırır.

Peygamber efendimiz, **(Şikâyet ettiğiniz şeyler, amellerinizin bozukluğundandır)** ve **(Size derdinizi ve devâsını bildiriyorum. İyi biliniz ki, derdiniz günâhlardır, devâsı da istiğfârdır)** buyuruyor. İstiğfâr, günâhlardan vazgeçmek demektir. Günâhlara pişman olmak, günâhları terketmek ve, **(Yâ Rabbî günâhlarımı affet)** demektir. Dağlar kadar günâhımız da olsa, Allahü teâlâ affeder. Yeter ki biz pişman olup tevbe edelim!

Sizin şimdi yapacağınız iki şey var: Birincisi, hemen tesettüre girmek, ikincisi de, bahsettiğiniz kitapları okumaya çalışmaktır.

Eğer kafa dengi, mütesettir sâliha bir hanım arkadaş bulabilirseniz, kitabı beraber okumanız daha faydalı olur. Beyiniz her gün işten gelince, onunla da kitap okumanız çok iyi olur. Aslında o, dînimizi iyi bilse, size, günâhtan ve sıkıntıdan kurtulmanız için yardımcı olur. Bunun için, (Haydi şu konuyu oku da dinliyeyim, sen daha iyi okuyorsun) diyerek onu okumaya teşvik etmek iyi olur. Eğer beyiniz size, iyi bir arkadaş olursa, başka arkadaşa lüzûm kalmaz. Bahsettiğiniz kitapları okuyun ve öğrendiklerinizle amel etmeye çalışın! Huzura kavuştuğunuzu göreceksiniz.

Ümit ve korku arası

Sual: Hep Allahtan korku içinde mi yaşamak gerekir?

CEVAP

Kendini garanti Cennetlik bilmek gibi, kendini mutlaka Cehennemlik bilmek de çok tehlîkelidir. Allahü teâlâdan korkmalı ve rahmetinden ümidi kesmemeli, yanî **beyn-el-havfi ver-recâ** [korku ve ümit arasında] olmalıdır. **Havf,** Allahü teâlâdan korkmak, **recâ,** Allahü teâlânın rahmetinden ümidini kesmemektir. Sebebine yapışmadan birşey beklemeye temennî, sebebine yapıştıktan sonra, beklemeye recâ denir. Temennî, insanı tembelliğe, recâ ise, çalışmaya sevkeder. Hadîs-i şerîfte, **(Din işleri temennî ile doğru olmaz)** buyuruldu.

Bir kimse, en iyi tohumu bulup, mümbit toprağa eker, yabanî otlardan temizler, gübreler ve gerekli ilâçlamalarını da yapar. Allahü teâlâ da bu mahsûlü çeşitli âfetlerden korursa, bu beklemeye ümit denir. İyi tohum atmaz, kültürel ve ilâçlı mücâdelesini yapmazsa, üstelik toprak da mümbit değilse, bu tarladan iyi mahsûl almak için beklerse, bu bekleyişe ümit

denmez. Çünkü sebeplerin hepsine yapışmamıştır. Ama yine imkânsız olmadığı için, buna temennî denir.

Bunun gibi, doğru îmân tohumunu kalbine yerleştirip, burasını fena ahlâk dikenlerinden temizlerse, ibâdet suyu ile îmân ağacını sularsa, ölünceye kadar her türlü âfetlerden koruması için Allahü teâlâya sığınırsa, yanî vazîfesini zamanında yaparsa, buna ümit denir. Ümitten muhabbet doğar. Muhabbet makâmından yüksek makâm yoktur. Îmân tohumu doğru olduğu hâlde, kötü ahlâktan temizlenmez ve ibâdet suyu ile sulanmazsa, rahmet beklemek ahmaklık olur. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: **(Her istediğini yapıp, rahmete kavuşacağını ümit eden ahmaktır.)** [Tirmizî]

Demek ki, bütün sebeplere yapıştıktan sonra netîceyi beklemek ümit olur. O hâlde ihlâsla tevbe eden, kabûl edildiğini ümit etmelidir. Tevbe etmediği hâlde günâhına üzülürse, üzülmesi tevbeye sebep olur. Cehennem tohumu ekip, Cennet beklemek büyük ahmaklıktır. Sâlih amel işlemeden, büyüklerin kavuştukları dereceyi ümit etmek de akılsızlık olur.
Her ibâdet eden, Cennetlik olmadığı gibi, her günâhkâr da Cehennemlik değildir. Cenâb-ı Hakkın gazabı düşünülerek ibâdetlere güvenmemeli, af ve mağfireti de düşünülerek rahmetinden ümit kesmemelidir!

Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruluyor ki:

(Allahın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Allahü teâlâ, bütün günâhları affeder.) [Zümer 53]

Hadîs-i şerîfte de buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ buyurdu ki: Kulum, göklere ulaşacak günâh işlese; fakat rahmetimden ümidini kesmeyip, mağfiret dilerse, affederim.) [Tirmizî]

Ümit, korkudan çok olmalıdır: Allahü teâlânın kendisini affedeceğini zannedenin, ibâdetleri zevkli olur. Gençlerde korkunun daha fazla olması, ihtiyârlarda recânın daha fazla olması lâzımdır. Hastalarda recâ fazla olmalıdır. Korkusuz recâ ve recâsız havf câiz değildir. Birincisi emîn olmak, ikincisi ümitsiz olmaktır. Yukarıdaki âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf de recânın, ümidin fazla olması lâzım geldiğini göstermektedir.

Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruluyor ki:

Kıyâmette kurtuluşa erenler, Allaha ve Resûlüne itâ'at edip Allahtan korkan ve sakınanlardır.) [Nûr 52]

(İşlediklerinin cezâsı olarak, artık az gülüp, çok ağlasınlar.) [Tevbe 82]

(Allah katında en kıymetliniz, ondan çok korkup sakınanınızdır.) [Hucurât 13]

Mü'minûn sûresinin, **(Rablerinin huzûruna çıkacaklarından kalbleri korku ile çarpar)** meâlindeki 60. âyet-i kerîmesindeki kimselerin hırsız mı, zânî mi olduğu sorulunca, Peygamber efendimiz buyurdu ki: **(Bunlar, namaz, oruç ve zekât gibi ibâdetlerini yerine getirdikleri hâlde "acaba ibâdetlerimiz kabûl olmadı mı" diye korkan kimselerdir.)** [Tirmizî]

Bu âyet-i kerîmeler de, korkunun fazla olması lâzım geldiğini göstermektedir. Ümidi ve korkuyu bildiren nasslar birlikte incelenince, mü'minin, havf ve recâ arasında olması gerektiği anlaşılır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: **(Havf ve recâ** [korku ile ümit] **arasında bulunan mü'min, umduğuna kavuşur, korktuğundan emîn olur.)** [Tirmizî]

Yanî Allahü teâlânın azâbından korkarak, rahmetinden de ümidini kesmiyerek, harâmlardan kaçıp ibâdelerini yapmaya çalışan mü'min Cennete gider.

Allah korkusunun önemi

Allahtan korkmalı, ona karşı kötü zanda bulunmamalıdır. Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruldu ki:

(Allahtan nasıl korkmak gerekiyorsa, öylece korkunuz) [A.İmrân 102]

(Sizden öncekilere de, size de Allahtan korkmanızı tavsiye ettik.) [Nisâ 131]

(Kötü zanda bulunduğunuz için helâke mahkûm kavim oldunuz.) [Feth 12]

(Rabbinize olan [ümitsizliğiniz, kötü] **zannınız sizi helâk etti.)** [Fussilet 23]

Hadîs-i şerîflerde de buyuruldu ki:

(Allah korkusundan ağlayan, Cehenneme girmez.) [Nesâî]

(Benim bildiğimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız.) [Buhârî]

(Cenâb-ı Hak, yemîn ile buyuruyor ki: "Dünyada benden korkarak ağlayan hiç kimse yoktur ki, onu Cennette ebedî güldürmüş olmayayım!") [Beyhekî]

(Allah korkusu ile, kalbi ürperenin, ağaçtan yaprak dökülür gibi, günâhları dökülür.) [Beyhekî]

(Günâhlarını hatırlayıp ağlıyan, hesâb görmeden Cennete girer.) [İ.Gazâlî]

(Allahtan hakkıyle korksaydınız, cehilsiz ilme kavuşurdunuz.) [İbni Sünnî]

(Allahü teâlânın korkusu, her hikmetin başıdır.) [Taberânî]

İnsan sevdiği şeylerin elden çıkmasından korkar. Sevdiği kimselerin sevgisini kaybetmekten korkar. Bunun için Allahı en çok sevenler, Allahtan en çok korkanlardır. Keza Allahü teâlâyı en iyi tanıyanlar da O'ndan en çok korkanlardır. Allahtan korkup günâhtan sakınan kimselere müttekî denir. Müttekîler hakkında çok müjdeler vardır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Müttekîlerin hepsi hesâbsız Cennete girer.) [Taberânî]

Allah korksunun sebebi, ilim ve mârifettir. İlim ve mârifet sahipleri, kendi ayıplarını, günâhlarını ve ibâdetteki kusûrlarını görerek, bunun yanında Allahü teâlânın kendisine verdiği sayısız nimetleri düşününce, yaptıklarından utanıp, kalbinde korku başlar.

Bu kimsenin hâli şuna benzer. Bir pâdişâh bir kimseye iltifât ederek sayısız yardım ve ihsânlarda bulunsa, üstelik sadrazamlık rütbesi verse, bu kimse de, pâdişâhın bu iyiliklerine karşılık nankörlük ve hıyânet etse, bunu da pâdişâhın gördüğünü anlasa, o kimsenin kalbine bir korku ateşi düşer.

Korkunun dereceleri vardır:

İnsanın kendisini arzûlardan men etmesine **iffet,**

harâmlardan men etmesine **verâ,**

şüphelilerden men etmesine **takvâ** denir.

Allaha yaklaşmaya mâni olan her şeyden men etmesine ise **sıdk** denir. Böyle kimselere de sıddîk denir.

Bir kimse Cehennemden, gaflete düşüp kalbinin kararacağından, nimetlerin çokluğu sebebiyle zevke dalıp âhıreti unutacağından, bütün kusûr ve kabahatlerinin ortaya dökülüp rezil olacağından korkar. En büyük korku da îmânsız gitme korkusudur. Çünkü Allahü teâlâdan celâl sıfatı sebebiyle korkmak, günâhı sebebiyle korkmaktan daha üstündür. Sadece günâhı sebebi ile korkan kimse, günâh işlemeyi bırakınca, (Günâhları bıraktığıma göre, artık Allahtan niçin korkayım) diye düşünebilir. Bu bakımdan Allahü teâlâdan, Celâl sıfatı sebebiyle korkmak daha üstündür.

Cenâb-ı Hak, Dâvüd aleyhisselâma, **(Kükremiş arslandan nasıl korkuyorsan, benden de öyle kork)** buyurdu. Çünkü arslan, senden korkmaz, öldürmemek için bir sebep aramaz. Öldürmek isteyince de seni bir suçundan dolayı öldürmez. Allahü teâlâyı da böyle düşünenin korkmaması mümkün değildir.

Hazret-i Ebûd-derdâ buyuruyor ki: Hiç kimse, ölüm zamanında îmânının geri alınmıyacağından emîn olmaz. Sıddîklar kötü âkıbetten çok korkarlar. Süfyân-i Sevrî'yi ağlarken gördüler. (Allahın affı, senin günâhından büyük olduğunu bilmez misin) dediler. (Îmânla öleceğimi bilsem, dağlar kadar günâhım olsa yine korkmam) buyurdu. Mürid, günâh işlemekten, ârif ise küfre düşmekten korkar.

İlim ve mârifetten korku hâsıl olur. Korkudan ise, zühd, sabır, tevbe, sıdk, ihlâs ve bunlardan da muhabbet hâsıl olur. Muhabbet makâmı çok üstündür. Mârifet, kendini ve Rabbini bilmek demektir. Mârifetten âciz olan ise, mârifet sahipleri ile sohbet etmeli, gâfillerden uzak durmalıdır.

Allahtan korkan, O'nun emîr ve yasaklarına riâyet eder. Hiç kimseye zararı dokunmaz. Kendine edilen kötülüğe sabreder. Kusûrlarına tevbe eder. Çalışırken, alış-veriş ederken, kimsenin hakkını yemez. İlim ve ahlâk sahiplerine saygı gösterir. Arkadaşlarını sever ve kendini sevdirir. Kimseyi çekiştirmez, kimseye sert davranmaz. Malı ve mevkîyi herkese iyilik etmek için ister. Kendini beğenmez. Allahü teâlânın her an gördüğünü ve bildiğini düşünür, hiç kötülük etmez. Kısaca, Allahtan korkan, herkese faydalı olur.

Allah korkusu faydalıdır

İbâdet yapmamak, günâhlardan kaçmamak insanın kalbini karartır, zamanla küfre sokar. Yanî kâfir olur. Ebedî Cehennemde kalır. Günâhların hepsi Allahın emrini yapmamak olduğundan büyüktür.

Hadîs-i şerîfte, **(Çok küçük bir günâhtan kaçmak, bütün cin ve insanların ibâdetleri toplamından daha iyidir)** buyuruluyor. Tevbe edilmiyen günâhların cezâsı verilirse, bu cezâya katlanmak çok zordur. İnsan, kendi âcizliğini düşünerek, Allahü teâlânın azâbının çok çetin ve şiddetli olduğunu iyi bilmelidir. Kişi, dünyada hiçbir şeyine güvenmemelidir! Ne ilmine, ne ibâdetine, ne soyunun yüce olmasına, hâsılı hiçbir fazîletine güvenmemelidir!

Allahü teâlânın gazabı günâhlar içinde saklıdır. Bir günâh yüzünden büyük azâba mâruz bırakabilir. Yıllarca ibâdet eden makbûl bir kulunu ebediyen Cehenneme koyabilir.
Yüz bin yıl ibâdet eden İblis, kibrederek, Âdem aleyhisselâma doğru secde etmediği için, sonsuz olarak la'netlik oldu. Allahü teâlâ, yüzbin yıllık ibâdetini yüzüne çarptı.
Allahü teâlâ, bir zelle yüzünden Âdem aleyhisselâmı Cennetten çıkardı. Hz. Âdem yıllarca felâketlere mâruz kaldı. [Zelle, doğrular içinde en doğruyu bulamamak demektir. Peygamberler asla günâh işlemez.]

Âdem aleyhisselâmın oğlu Kabil, kardeşi Habil'i öldürdüğü için ebedî Cehennemlik oldu.

Nûh aleyhisselâm, ufak bir söz yüzünden Allahü teâlânın sert hitâbına mâruz kaldı. Utancından kırk yıl, başı eğik gezdi.

Allahın dostu İbrâhim aleyhisselâm da bir zellesi yüzünden uzun müddet ağladı. Cebrâil aleyhisselâm gelip dedi ki:

- Niçin bu kadar ağlıyorsun? Sen Allahın dostusun. Hiç dost, dostunu cezâlandırır mı? İbrâhim aleyhisselâm şöyle cevap verdi:

- Yaptığımı düşünürken dostluk hatırıma gelmiyor. Yûnüs aleyhisselâm, zelle sayılacak bir hareketinden dolayı, Allahü teâlâ onu deniz altında kırk gün balığın karnında hapsetmiştir.

Dâvüd aleyhisselâm da bir zelle yüzünden o kadar ağladı ki, gözyaşlarından otlar bitti. Allahü teâlâya duâ ederken dedi ki:

- Yâ Rabbî, gözyaşımı görüyorsun. Cenâb-ı Hakkın cevâbı şöyle oldu:

- Ey Dâvüd, yaptığını unutuyor, gözyaşlarını hatırlıyorsun.

Dâvüd aleyhisselâm, kırk sene daha ağlamıştır.

Her duâsı makbûl, âlim ve evliyâdan bir zât olan Bel'âm-ı Bâûrâ, Mûsâ aleyhisselâma bedduâ ettiği için kâfir oldu. Akabinde dili göğsüne kadar sarkıp yapıştı. Kur'ân-ı kerîmde, **dilini sarkıtıp soluyan köpeğe benzetildi. (A'râf 176)**

Çok zengin olan Kârûn, zekât vermediği için malı ile helâk oldu. O hâlde, her günâhtan kaçmaya çalışmalıdır. Günâh işleyince de, ümitsizliğe kapılmamalı, hemen tevbe etmelidir. Peygamber efendimiz, **(Yâ Rabbî, gazabından rızâna, azâbından affına, senden sana sığınırım)** diye duâ ederdi. (Hâkim)

Kişi, bilmediği şeyi sevmez ve ondan korkmaz. Allahı çok seven ve O'nu iyi tanıyan, Allahtan çok korkar. Allahı en iyi tanıyan da Peygamber efendimiz olduğuna göre, Allahı en çok seven ve en çok korkan da elbette Odur. Resûlullah efendimiz buyurdu ki: **(İçinizde Allahtan en çok korkan benim.)** [Buhârî]

Peygamberlerden sonra Allahı en iyi tanıyan, onların vârisi olan âlimler ve onlara yakın olanlardır. Kur'ân-ı kerîmde buyuruluyor ki:

(Allahtan, kulları içinde, ancak âlimler [gereği gibi] **korkar.)** [Fâtır 28]

Allahtan korkmak, bir zâlimden korkmak gibi sanılmasın! Bu korku, saygı ve sevgi ile karışık olan bir korkudur. Âşıkların mâşuklarına karşı yazdıkları şiirlerde, böyle korku içinde olduklarını bildiren beytleri az değildir. Mâşukunu kendinden pek yüksek bilen bir âşık, kendini o sevgiye lâyık görmiyerek, hislerini böyle korku ile anlatmaktadır. Âşık mâşukunun sevgisini kaybetmekten korktuğu gibi, ilmi ve aklı çok olan da Allahtan korkar. Hadîs-i şerîfte buyuruluyor ki: **(Aklın çokluğu, Allah korkusunun çokluğu ile belli olur.)** [İ.Muhber]

Çok Gülmek

Sual: Çok gülmenin, kahkahanın dînimizdeki yeri nedir?

CEVAP

Tebessüm etmek, güleryüzlü olmak çok iyidir. Fakat kahkaha ile gülmek hoş değildir. Allahü teâlâ buyuruyor ki: **(Az gülüp, çok ağlasınlar!)** [Tevbe 82]

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Çok gülmek kalbi öldürür ve mü'minin değerini düşürür.) [Tirmizî]

(Gafletinden habersiz gâfile şaşılır. Şu kişiye de şaşılır ki, ölüm onun peşinde iken, o dünyanın peşinde koşar. Rabbinin kendinden râzı olup olmadığını bilmeden kahkaha ile gülene de şaşılır.) [Ebû Nuaym]

(Mescidde gülmek, kabirde karanlıktır.) [Deylemî]

(Gülerek günah işliyen, ağlıyarak Cehenneme gider.) [Ebû Nuaym]

(Eğer benim gördüğümü siz görseydiniz, az güler çok ağlardınız) buyurdu. **(Ne gördün, yâ Resûlallah)** dediler. **(Cennet ve Cehennemi gördüm)** buyurdu. (Müslim)

Peygamber efendimiz, Hz. Mikâil'in gülmeyişinin sebebini Hz. Cebrâil'e suâl eder. O da, **(Cehennem yaratıldığından beri hiç gülmemiştir)** cevabını verir. (İ.Ahmed)

Cennet ve Cehennem

Bezzâr'ın bildirdiği hadîs-i şerîfte, kahkaha ile gülenlere Peygamber efendimiz, **(Kur'ân-ı kerîm, Cennet ve Cehennemin hâlini bildirirken nasıl böyle gülersiniz)** buyurdu. Sonra şu meâldeki âyet-i kerîmeler nâzil oldu: **(Kullarıma haber ver ki, ben hakkıyle gafûrurrahîm olduğum gibi, azâbım da çok şiddetlidir.)** [Hicr 49-50] [**Gafûr,** bağışlaması, affı, magfireti bol olan. **Rahîm,** âhırette bütün mü'minleri esirgeyen, bağışlayan ve onlara şefkat ve merhamet eden.]

Hz. Ömer, (Çok gülenin heybeti azalır, çok şaka yapan hafife alınır) buyurdu. Çok gülmek yüzdeki nûru ve insanın vekârını izâle eder.

Hasan-ı Basrî hazretleri, kahkaha ile gülen bir gence buyurdu ki:

- Oğlum, Sırat mı geçtin de hep böyle gülüyorsun?
- Hayır...
- Cennete gideceğine dair bir garantin mi var?
- Hayır yok.
- O hâlde niçin gülüyorsun?

O gencin bir daha boş yere güldüğü görülmemiştir.

Îsâ aleyhisselâm, Havârilere buyurdu ki:

(Sizde iki câhillik alâmeti vardır. Hayret veren birşey olmadan gülüyor ve sabaha kadar hiç kalkmadan uyuyorsunuz.) [Şir'a]

Musa aleyhisselam, **Hz. Hızır**dan nasihat istedi. O da şunları söyledi:

(Husumette inatçılıktan, kötü konuşmaktan kaçın! Bir işin, bir ihtiyacın olmadan bir yere gitme! Şaşılacak birşey olmadan gülme! Kusurlarından dolayı başkalarını ayıplama! Kendi hatalarına ağla!) [Şira]

Muhammed bin Vasi buyurdu ki:

Cennette ağlamak ve Cehennemde gülmek çok tuhaftır. Fakat Cennete mi, Cehenneme mi gideceğini bilmeden gülmek daha çok tuhaftır.

Peygamber efendimiz, rastgele gülenleri görünce, buyurdu ki:

(Benim bildiğimi siz bilseydiniz, az güler, çok ağlardınız.) [Buhârî]

Kalbi katılaştıran şeyler

Üç şey kalbi katılaştırır:

1- Şaşılacak birşey olmadan gülmek,

2- Acıkmadan yemek,

3- Lüzûmsuz konuşmak.

Kahkaha ile gülmek mekrûhtur. Peygamber efendimiz kahkaha ile gülmezdi. Fakat herkese güler yüz gösterir, tebessüm ederdi. Yahya bin Mu'âz hazretleri buyurdu ki: (Dört şey, mü'mini gülmekten alıkor: Âhıret işleri, geçim derdi, günahların verdiği sıkıntı, musîbetlerden gelen elem.)

Âlimler buyurdu ki: Şu beş şeyi düşünen kahkaha ile gülemez:

1- İşlediği günahları düşündükçe, endişe içinde olur, gülemez.

2- Yaptığı iyi amellerin kabûl olduğunu bilmeden, gülmesi doğru olmaz.

3- Acaba gelecekte neler yapar, âkıbeti nasıl olur diye düşünen kimse, endişe içinde olur.

4- Cennet ve Cehennemden hangisine gideceğini bilmiyenin üzülmesi gerekir.

5- Acaba, Allahü teâlâ kendisinden râzı mıdır, yoksa kendisine dargın mıdır? Bunları düşünen, kahkaha ile gülemez. İmâm-ı a'zam hazretleri, (Ömrümde bir defa güldüm, ona da pişmanım) buyurdu. Gülmek gaflettendir. Bilhassa kahkaha ile gülmemeye gayret etmelidir! [T.Gâfilîn] Çok gülmek ayıptır, âhıret için kayıptır.

Lüzumsuz yere çok gülmek, devamlı mide ile meşgul olmak iyi değildir. Ramazan-ı şerif haricinde de ara sıra oruç tutmalıdır! Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Aç ve susuz kalarak üzüntülü olmaya çalışın)** [Taberânî]

Günah işliyene kafir denmez

Sual: Günâh işliyen ve ibâdet etmiyen kâfir olup ebedî Cehennemde kalır mı?

CEVAP

Günâh işliyen ve ibâdet etmiyen müslümana kâfir denmez. Kâfirden başkası, ebedî Cehennemde kalmaz. Günâh işliyen müslümanın kâfir olmıyacağı hakkında birçok âyet ve hadîs vardır. Mu'tezile, (Günâh işliyen ve ibâdet etmiyen kâfirdir) demişse de, Ehl-i sünnet âlimleri buyuruyor ki: **Küfrün zıddı îmân, günâhın zıddı ise ibâdettir. Îmânı bırakan kâfir olur, ibâdeti terkeden günâhkâr olur. Amelsiz îmân makbûldür, îmânsız amel ise makbûl değildir. Kadınların, muayyen hâllerinde, namaz, oruç gibi ibâdetleri bırakmaları câiz ve lâzım iken, îmânı hiçbir zaman bırakmaları câiz olmaz.**

Çünkü Kur'ân-ı kerîmde bildiriliyor ki:

(Îmân edip sâlih amel işleyenler...) [A'râf 42, Hûd 23, Ra'd 29, Hac 50]

Bu ve benzeri âyetler, îmân ile amelin başka başka olduğunu, amelin, îmânın içinde değil, dışında olduğunu gösterir. Eğer aksi olsaydı, **(ve amilussâlihât)** sözü lüzûmsuz tekrar edilmiş olurdu. Hâlbuki âyet-i kerîme için lüzûmsuzluk düşünülmez. Eğer amel, îmânın parçası olsa idi, âyet-i kerîmede ayrıca bildirilmezdi. Birşey başka şeye atfedilince, ikisinin başka başka oldukları anlaşılır. (İhyâ)

Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruldu ki:

(Allah şirki [küfrü, bozuk îmânı] **aslâ affetmez. Diğer bütün günâhları ise, istediği kimselerden affeder.)** [Nisâ 48]

(Ey günâhı çok olan kullarım, Allahın rahmetinden ümîdinizi kesmeyin! Allah bütün günâhları affeder. O, sonsuz magfiret ve nihâyetsiz merhamet sâhibidir.) [Zümer 53]

(Mü'minlerden iki fırka birbiriyle dövüşürse, aralarını bulun!) [Hucurât 9]

Bu âyet-i kerîmede, birbirini öldürenlere de mü'min denmektedir.

(Allaha îmân etmiyenlerin yaptıkları faydalı işler, fırtınalı bir günde rüzgârın savurduğu küller gibidir. Âhırette o işlerin hiçbir faydasını bulamazlar.) [İbrâhim 18]

(Kıyâmet günü onların iyi işlerini, bizim için yapmadıklarından, kimler için yaptılar ise, onlara doğru saçılan ince toz hâline getiririz.) [Furkân 23]

(Emekleri en ziyâde boşa gidenler, dünyada güzel iş yaptıklarını sanır. Hâlbuki boşuna uğraşırlar, Rablerinin âyetlerine ve kıyâmette O'nun huzûruna çıkacaklarına inanmazlar. Biz de onların iyiliklerini yok ederiz. İyilikleri ile kötülüklerini ölçmeyiz.) [Kehf 103-105]

(Kâfirlerin câmi' yapmaları câiz değildir. Yerinde ve yarar bir iş değildir. Onların câmi yapmaları ve diğer bütün beğendikleri işleri, kıyâmette boşa gidecek ve Cehennemde, sonsuz olarak cezâlandırılacaktır.) [Tevbe 17]

(İşte âhırette onlara ateşten başka bir şey yoktur. İşledikleri şeyler boşa gitmiştir. Zaten yapmakta oldukları da bâtıldır.) [Hûd 16]

(Kâfirlerin dünyada yaptıkları iyi işler, çölde görünen serâba benzer. Susuz kalan adam onu uzaktan su sanır. Fakat, yanına varınca, umduğunu bulamaz. Kâfirler de, kıyâmette, dünyada yaptıkları iyilikleri serap gibi yapan, ya'nî yok eden Allahı bulur ve hesâbını O'na verir.) [Nûr 39]

Bu âyet-i kerîmeler de, amelin, îmânın bir parçası olmadığını, kâfirlerin hiçbir amelinin fayda vermiyeceğini göstermektedir.

Hadîs-i şerîflerde de buyuruldu ki:

(İkrâr ettiği şeyi, inkâr etmiyen, kâfir olmaz.) [Taberânî]

(Zinâ etmiş, hırsızlık yapmış, içki içmiş mü'min de Cennete girer.) [Buhârî]

(Ömründe bir defa Allahı anan veya O'ndan korkan müslüman, Cehennemden çıkar.) [Tirmizî]

(Kalbinde zerre kadar îmânı olan Cehennemde kalmaz.) [Buhârî]

Müslümanlığın temeli, Allahü teâlânın birliğine ve Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği belli olan emirlerin ve yasakların hepsini, Allah tarafından getirmiş olduğuna inanmaktır. Yanî emirleri yapmak ve yasak edilenleri yapmamak îmânın şartı değil ise de, yapmak ve yapmamak lâzım olduğuna inanmak îmânın şartıdır.

Böyle îmânı olmayan, yanî müslüman olmayana (kâfir) denir. Kâfirler, ne kadar iyi iş yapsa da, âhırette azâbdan kurtulamaz. Îmânın ve îmân ile birlikte olan ibâdetlerin ve bütün iyi işlerin dünyada da, âhırette de çok faydası vardır. Fakat îmânsız olana, iyi işlerin âhırette faydası olamaz. Günâhı çok olan bir mü'min, tevbe etmeden ölmüş ise, Allahü teâlâ dilerse, günâhlarının hepsini affeder, dilerse günâhları kadar azâb eder; fakat sonunda yine Cennete koyar. Âhırette kurtulmıyacak olan yalnız kâfirlerdir. Zerre kadar îmânı olan kurtuluşa kavuşur. (Mektûbât-ı Rabbânî)

Günah ile imansızlık ayrı şeylerdir

Sual: **(Zânî, zinâ ederken; içki içen, içkiyi içerken; hırsız, hırsızlık yaparken mü'min değildir)** hadîs-i şerîfi, günâh işliyenlerin kâfir olacaklarını göstermiyor mu?

CEVAP

Hayır, kâfir olacaklarını göstermiyor. Âlimler, bunların kâmil mü'min olmadıklarını gösterdiğini bildirdiler. Bunların îmânları zayıftır, küfre düşmeleri kolay olur. **(Fuhuş söz söyliyen, komşusu zararından emîn olmıyan, komşusu aç iken tok olan mü'min değildir)** hadîs-i şerîfleri de böyledir. **(Şu günâhı işleyen Cennete giremez,**

Cehennemliktir, mü'min değildir) demek, **(O günâhtan tevbe edilmezse, af veya şefâ'ate uğramazsa, günâhının cezâsını çekmeden Cennete giremez)** demektir. Çünkü günâh ile, îmânsızlık ayrı şeylerdir.

Günâh ne kadar büyük olursa olsun, o günâhı işliyen kâfir olmaz. Fakat hangi günâh olursa olsun, günâha devam edenin kalbi kararır, küfre sürüklenir. Onun için her günâhtan kaçmalıdır.

İbâdet yapmıyan ve günâh işleyen müslümana kâfir dememelidir.

Îmân vücuttaki baş gibidir

Ehl-i sünnet âlimlerinin açıklamaları olmadan hadîs-i şerîflerden, âyet-i kerîmelerden hüküm çıkarmak çok yanlış olur. Meselâ, **(Bir mü'mini kasten öldüren Cehennemdedir)** meâlindeki âyet-i kerîmeyi İslâm âlimleri, **(Bir mü'mini, mü'min olduğu için öldüren Cehennemliktir)** şeklinde açıklamışlardır.

(Îmân, kalb ile tasdîk, dil ile ikrâr ve a'zâlarla ameldir) sözünün ma'nâsı ise şudur:

İnsanda îmân, vücuttaki baş gibi; el, kol gibi uzuvlar da ameller gibidir. Elsiz, kolsuz insan olursa da, başsız insan olmaz. Normal bir insan tarîf edilirken, bütün a'zâları ile tarîf edilir. İşte bunun gibi, kâmil mü'min ta'rîf edilirken, amel de dâhil edilmiştir. Eli, ayağı kesik kimseye, (yaşayan ölü) dedikleri gibi, büyük günâh işliyene de, kâmil mü'min değil ma'nâsına "mü'min değildir" buyurulmuştur. [İhyâ]

İmâm-ı Rabbânî hazretleri de buyuruyor ki: İbâdetler, îmândan parça değildir. Fakat ibâdetler, îmânın kemâlini artırır. **İmâm-ı a'zam** hazretleri, "Îmân artmaz ve azalmaz" buyurdu. Çünkü îmân, kalbin tasdîki, kabûl etmesi, inanması demektir. İnanmanın azı, çoğu olmaz. Azalan ve çoğalan inanışa, îmân denmez, zan ve vehim denir. Mü'min büyük günâh işlese de îmânı gitmez, kâfir olmaz. İmâm-ı a'zam hazretleri, âlimlerle beraber otururken bir kimse gelip şöyle bir suâl sordu:

(Bir mü'min, babasını öldürse, sonra şarap içip sarhoş olsa ve zinâ etse, bu kimsenin îmânı gider mi?)

Bunu işiten âlimlerin hepsi bu suâli sorana kızarak, **(Bu da sorulur mu, elbette îmânı gider, kâfir olur)** dediler. Hz.İmâm, **(O kimse, çok büyük günâhlar işlemişse de, yine mü'mindir. Günâh işlemekle îmân gitmez)** buyurdu. Âlimler bu cevabı önce beğenmedilerse de, Hz.İmâm, sözünü isbât edince, hepsi kabûl etti. (c.2, m.67)

Îmânla ölen günâhkâr müslüman, cezâsını çektikten sonra Cennete gider. Ancak, bir kimse, (Cennete gitmek için amel şart değildir) diyerek ibâdet etmezse, işlediği günâhlar kalbini karartır ve îmânı gidebilir.

Allahü teâlânın var ve bir olduğunu ve Peygamberi ile bildirdiği ahkâmı tasdîk eden bir mü'min, bu ahkâma uymakta kusûr ederek günâh işlerse elbette üzülür. Günâh işlemekle kâfir olmaz.

Allahı ve Peygamberi tanımıyan ve yaptığı iyi işleri, Allahın emri olduğu için değil de, başka sebeple yapan bir kimse, Allaha kul olmayı bile kabûl etmiyor. Bu ikisine karşı Allahü teâlânın muâmelesi, elbette bir olmaz. Çünkü birisi suçlu ise de müslümandır. Diğeri iyi iş yapmış olsa da kâfirdir. (Hadîka)

Günâhkâra şefâ'at

Sual: Bir mü'min, çok günâh işlese, şefâ'ate kavuşabilir mi?

CEVAP

Bir mü'min, çok günâh işlese de kâfir olmaz, kâfir olmadığı için şefâ'ate kavuşur. Âhırette yalnız îmânsızlara şefâ'at edilmez. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Büyük günâh işleyen her mü'mine şefâ'at edeceğim.) [Nesâî, Tirmizî]

(Îmânla ölen günâhkârlara şefâ'at edeceğim.) [Buhârî, Müslim]

Peygamber efendimiz, günâhkâr mü'minlere şefâ'at edeceğini bildirince, Ebüdderdâ hazretleri, **(Hırsızlar ve zinâ eden mü'minler de şefâ'ate kavuşacak mı)** diye suâl etti. **(Evet onlara da şefâ'at edeceğim)** buyurdu. (Hatîb)

Bu hadîs-i şerîfler de, günâh işliyen müslümana kâfir denilmiyeceğini göstermektedir.

Allahtan korkmak ne demek

Sual: Allahtan korkmak ne demektir?

CEVAP

Allahtan korkmak, bir zâlimden korkmak gibi değildir. Bu korku, saygı ve sevgi ile karışık olan bir korkudur.

Âşıkların mâşuklarına karşı yazdıkları şiirlerde, böyle korku içinde olduklarını bildiren beyitleri az değildir. Mâşukunu kendinden pek yüksek bilen bir âşık, kendini o sevgiye lâyık görmiyerek, hislerini böyle korku ile anlatmaktadır. İnsan, sevdiği kimseyi, herhangi bir şekilde üzmekten korkar. Allahü teâlâyı ise, herkesten çok sevmek lâzımdır. Allahı çok seven bir kimse, herhangi bir yanlış iş yapıp, O'nu üzerim diye çok korkar. Bizleri yoktan var eden ve çeşitli ni'metler ihsân eden Rabbimizi elbette çok sevmek lâzım olduğu gibi, bu sevgiyi kaybetmekten de çok korkmak lâzımdır. Allahtan korkmak büyük derecedir.

Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruluyor ki:

(Allah indinde en kıymetliniz, O'ndan en çok korkanınızdır.) [Hucurât 13]

(Allahtan korkun! Biliniz ki Allahın azâbı çok çetindir.) [Bekara 196]

(Allahtan korkun ki, kurtuluşa eresiniz.) [Mâide 100]

Allahtan korkmanın önemi

Âlimler ve ârifler buyuruyor ki: Allahtan korkanın kalbi hikmetle dolar.Kalbinde Allah korkusu bulunmayan kalbler harap olmuştur. Allahtan korkmanın alâmeti, kendini hasta görüp, ölüm korkusuyla bütün isteklerinden kaçınmaya çalışmaktır.Allahtan korkan kimse, Allahü teâlânın rahmetinin çok bol olduğunu bilir.

Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruluyor ki:

(Kim günah işler veya kendine zulmeder, sonra pişman olup, mağfiret dilerse, Allahı çok affedici, çok merhametli bulur.) [Nisâ 110]

(Allahın rahmetinden ümidinizi kesmeyin; çünkü kâfirlerden başkası, Allahın rahmetinden ümidini kesmez.) [Yûsüf 87]

Allahü teâlânın azâbı şiddetli olduğu gibi, rahmeti daha boldur.

Hadîs-i şerîflerde buyuruluyor ki:

(Rabbinizden bahsedince, korku verecek şey söylemeyin!) [Beyhekî]

(Allahı kullarına sevdirin ki, Allah da sizi sevsin!) [Taberânî]

(Eğer kul, Allahın ne kadar affedici olduğunu bilseydi, haram işlemekten çekinmezdi. Azâbının da ne kadar şiddetli olduğunu bilseydi, hep ibâdet eder, hiç günah işlemezdi.) [Nesefî]

(Günah işlemiyen olsa, Allahü teâlâ günah işliyecek kimseler yaratır, sonra onları mağfiret ederdi. Zîrâ Allahü teâlâ, gafûrur rahîmdir.) [Taberânî]

İnsanları Allahın rahmetinden ümitsizliğe düşüren, onlara zorluk gösteren bir kişiye, Kıyâmet günü Allahü teâlâ, **(Sen kullarıma rahmetimden ümit kestirdin. Bugün sen de rahmetimden mahrûmsun)** buyuracaktır.

Peygamber efendimiz de buyurdu ki:

(Allahın rahmetinden ümit kestirip [dinden] **nefret ettirene la'net olsun!)** [Şir'a]

Allahın rahmeti, dünyada mü'min-kâfir herkesedir. Âhırette, kâfirlere rahmetin zerresi yoktur. **(Rahmetim herşeyi kaplamıştır)** buyurulduktan sonra, **(Rahmetim, benden korkup, haramlardan kaçan ve zekâtlarını veren ve Kur'ân-ı kerîme inananlar içindir)** buyuruluyor. (A'râf 156)

(Havf ve recâ [korku ile ümit] **arasında bulunan mü'min, umduğuna kavuşur, korktuğundan emîn olur)** Hadîs-i Şerîfini düşünmeli, Allahü teâlânın azâbından korkup, rahmetinden de ümit kesmemelidir! (Tirmizî)

Bir insan ne kadar büyük günah işlerse işlesin, Allahın rahmetinden ümidini kesmemelidir. Hatta azılı bir kâfir bile tevbe edip **"La İlahe illallah Muhammedün Resulullah"** dese, bütün günahları affolur, tertemiz bir insan olur. Yani dünyada iken Allahın affetmediği günah yoktur. Tevbe edince şirki yani kâfirliği de affeder. Öldükten sonra kâfirlere af yoktur. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: **(Allahın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Allah bütün günahları affeder.)** [Zümer 53]

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, kıyamette buyurur ki: "Dünyada iken bir gün beni hatırlayıp ananı, benden bir kerecik korkanı, Cehennemdem çıkarın") [Tirmizî]

(Kâfir Allahın rahmetinin çokluğunu bilseydi, cennetten ümid kesmezdi.) [Buharî]

Azabı Şiddetlidir

İbadet yapmamak, günahlardan kaçmamak insanın kalbini karartır, zamanla küfre sokar. Yani kâfir olur. Ebedi Cehennemde kalır. Günahların hepsi Allahın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. Hadis-i şerifte, **(Çok küçük bir günahtan kaçmak, bütün cin ve insanların ibâdetleri toplamından daha iyidir.)** buyuruluyor. Tevbe edilmiyen günaların cezası verilirse, bu cezaya katlanmak çok zordur. Allahü teâlânın gazabı günahlar içinde saklıdır. Bir günah yüzünden büyük azaba maruz bırakabilir. Yüz bin sene ibâdet eden makbul bir kulunu ebediyyen Cehenneme koyabilir. Mesela iyi yüz bin sene itaat eden İblis, kibredip secde etmediği için sonsuz olarak Cehennemlik oldu. Âdem aleyhisselamın oğlu, bir adam öldürdüğü için ebedi Cehennemlik oldu. Her duâsı kabul olan Belam-ı Baura, bir günaha meylettiği için imansız gitti. Karun zekât vermediği için malı ile helak oldu.

O hâlde her günahtan kaçmaya çalışmalıdır. Günah işleyince de ümitsizliğe kapılmamalı, hemen tevbe etmelidir. Mümin hem Allahın rahmetinden ümidini kesmemeli, hem de Ondan çok korkmalıdır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Müminin kalbinde korku ile ümit varsa, Allahü teâlâ onu umduğuna kavuşturur, korktuğundan da emin eder.) [İbni Mace]

Yani bir mümin, Allahın azabından korkar, rahmetinden de ümidini kesmez, haramlardan kaçıp ibadelerini yapmaya çalışırsa Cennete gider. (K. Saadet)

İnsan ne kadar çok günahkâr olursa olsun Allahın rahmetinden ümidini kesmemelidir! İmanı olan kimse, er-geç mutlaka Cennete girecektir. Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki:

(Allahın rahmetinden ümidini kesen, dalalet ehlidir.) [Hicr 56]

Allah aşkına demek

Sual: "Allahını seversen" veya "Allah aşkına şunu yap" denince, o işi yapmak şart mıdır?

CEVAP

Bir müslüman, "Allah hakkı için şunu yap" dese, bunu yapmamak günâh olmaz ise de, mubâh olan işleri yapmak iyi olur. "Allah aşkına" diyerek bir kimseden dünyalık bir şey istemek câiz değildir. Böyle kimseler Hadîs-i Şerîfle la'netlenmiştir. (Hadîka)

Allahü teâlânın ismini, lüzûmsuz yere kullanmak da uygun değildir. Meselâ çok uzak bir yere gittiğini belirtmek için, (Yürü Allahım yürü) ve çok yemek yendiği zaman, (Ye Allahım ye) demenin, Allahın ismini hafife almak olduğunu âlimlerimiz bildiriyor. O hâlde şarkılarda, türkülerde, filmlerde Allahın ismini lüzûmsuz yere kullanmak doğru değildir.

Hz. İsanın gelişi

Sual: Hıristiyanlar, Hz. İsanın yılbaşında geleceğine inandıkları için mi? yılbaşını kutluyorlar?

CEVAP

Hıristiyanların, Hz. İsanın yılbaşında geleceğine dair bir inanışları yoktur. Onlar Hz. İsanın çarmıhtan öldüğüne inanırlar. (İnsanları günahtan kurtarmak için Tanrı, oğlu İsayı öldürdü) derler. Bazan İsa aleyhisselam için (Oğul Allah) bazan da (Tanrı üçtür. Üç tanrı birdir) derler. Bu saçmalıklar da İncillerde yapılan tahrifattan ileri gelmektedir. Hıristiyanların eğlenceleri, Noel Baba dedikleri hayâli varlık içindir.

Kur'an-ı kerimde, **(Nisa)** suresinin 157 ve 158. ayet-i kerimelerinde, İsa aleyhisselamın öldürülmediği, öldürülen [Çarmıha gerilen] kimsenin başka birisi olduğu, İsa aleyhisselamın göğe kaldırıldığı bildirilmektedir. **(Al-i İmran)** Suresinin 54. ve 55. ayetleriyle, başka surelerde de bu hususta bilgi vardır. İsa aleyhisselam, Hz. Mehdi [ve Deccal] zamanında gökten inecektir. (Mektubat-ı Rabbanî c.2, m.67)

Bu husustaki hadis-i şeriflerden birkaçı şöyle:

(Ruhum yed-i kudretinde olan Allaha yemin ederim ki, Meryemin oğlu İsa aleyhisselam, adil bir hakem olarak aranıza inecek, haçı kıracak, domuzu öldürecek, cizyeyi kaldıracak, İslâmdan başka şeyi kabul etmiyecektir. Mal o kadar çok olacak ki, kimse dönüp de bakmıyacaktır. Fakat bir secde, dünya ve dünyadaki her şeyden daha hayırlı olacaktır.) [Buharî]

(Vallahi Meryemin oğlu adil bir hakem olarak inecek, haçı parçalayacak, domuzu öldürecek, kin, nefret ve haset ortadan kalkacaktır.) [Müslim]

(Deccal, ümmetimin arasından çıktıktan [bir müddet] **sonra, Allah, isa aleyhisselamı gönderecektir. İsa aleyhisselam, Deccalı helak edecektir. Bundan sonra iki kişi arasında düşmanlık olmayacaktır.)** [Müslim]

(İsa aleyhisselam inecek, İslâmiyet yolunda savaşacaktır. Onun zamanında Allah, müslümanlardan başka herkesi helak edecektir. Deccal da helak olacaktır. Sonra yeryüzünde sükun emniyet meydana gelecektir. O kadar ki aslan deveyle, kaplan inekle ve kurt kuzuyla serbestçe dolaşacak, çocuklar yılanlarla oynıyacaktır. İsa aleyhisselam kırk yıl, yeryüzünde yaşıyacak, sonra ölecektir. Cenazesini müslümanlar kaldıracaktır.) [Ebu Dâvud]

(Tevratta Muhammedin "sallallahü aleyhi ve sellem" vasfı bildirildiği gibi, İsa aleyhisselamın da vasfı bildirilmiştir. İsa benim yanıma gömülecektir.) [Tirmizî]

[**AÇIKLAMA:** Hadis-i şeriflerde geçen, **"Domuzu öldürecek"** demek, domuz avına çıkacak demek değildir. "Domuz eti yemeyi yasaklayacak" demektir. **Haçı kıracak**, yani Hıristiyanlığı kaldıracaktır. Başka bir hadis-i şerifte **(Mizmarları kıracak)** buyurulmuştur. Yani her çeşit çalgıyı yasak edecektir.]

Sosyal adalet

Sual: Sosyal adalet ne demektir?

CEVAP

Sosyal adalet, çok eskiden beri düşünülen ve bütün dinler, rejimler, ictimai mezheblerce ileri sürülen ve gerçekleştirilmesi vâd edilen bir husustur. Bir topluluğun düzenli ve ahenkli olması ve fertler, zümreler arasında nefret ve düşmanlık bulunmaması, ancak sosyal adaletin varlığı ile mümkündür.

Sosyal adalet, herkesin, çalışması, bilgi ve kabiliyyeti ve gördüğü iş nisbetinde ve derecesinde hakkını alması; hiç kimsenin ezilip sümürülmemesi demektir. Sosyal adalet, en küçük bir iş görene de, hayat hakkı tanımaktadır. Çalışan herkesin asgari bir geçim şartına erişmesi, sosyal adaletin ilk şartıdır.

Sosyal adalet, sosyal eşitlik demek değildir. Herkesin aynı gelire sahip olması adalet değil, adaletsizlik olur. Bir sınıfta, çalışan çalışmayan, bilen bilmeyen bütün öğrencilerin sınıf geçmesi gibi. Mutlak eşitlik, ne tabiatta, ne toplulukta, hiçbir yerde yoktur.

Eşitlik Adaletten Farklıdır

Hukuktaki eşitlik, aynı durum ve şartlar içinde bulunan herkesin aynı muameleye tabi tutulması manasındadır. Sosyal bakımdan, hele iktisat cihetinden tam bir eşitlik aramak ve istemek, hem gereksiz, hem imkansızdır. Çünkü, adalet kavramı ile bağdaştırılamaz. Mesele, çalışmak ve kazanmak imkanını herkese aynı şekilde vermektir. Mevcudu kelle hesabı, eşit şekilde paylaştırmak demek değildir. Herkesin çalışmasının karşılığını görmesi, hakkını elde edebilmesi davasıdır.

Sosyal adalet, milli gelirin en uygun şekilde taksimini sağlar, istismarı, sömürücülüğü ortadan kaldırır. Sermayenin çok küçük ve belirli bir zümre elinde toplanmasını önler. Herkese kendi ölçüsünde hayat hakkı verir. Sınıf ve zümreleri arasında düşmanlık bulunmıyan bir topluluk meydana getirir. Böyle bir toplulukta vatandaşlar, hâl ve istikbal bakımından kendilerini emniyette hissederler.

Sosyal adaleti en iyi, en verimli olarak sağlayan kuvvet, islâm dinidir. Müslümanlar birbirlerinin kardeş olduklarına inanırlar. Kardeş gibi birbirini severler müslüman olmayanların dahi mallarına, canlarına, ırzlarına saldırmazlar. İslâm dini, insanların, yardımlaşmalarını da sağlar. Bölücülüğü önler. Çalışmağı, helal para kazanmağa emreder. Her çalışan insana hakkını verir. Herkesin mülkünü korur. Her müslüman, kazancına razı olmakta, rahat ve huzur ile yaşamaktadır. Kimse kimsenin malına, mülküne dokunmaz. Sosyal adaleti anlıyanların ve bu davalarında samimi olanların, islâm dinine saygı göstermeleri ve yardım etmeleri gerekir.

Kadın-erkek mukayesesi

Sual: Kadın erkekten akıllı mıdır?

CEVAP

Bu yanlış bir suâldir. Mühendis mi akıllı, avukat mı akıllı demek gibi bir şeydir. Avukattan akıllı mühendis, mühendisten akıllı avukat olur. Erkekten akıllı kadın çoktur. Cinsleri, vasıfları farklı olanlar arasında mukayese olmaz. Meselâ elma armuttan veya armut elmadan iyidir denmez. Çünkü cinsleri farklıdır. Onun için elma ile armut toplanmaz denir.

Yüz kiloluk pehlivan ile elli kiloluk pehlivanı birbiriyle güreştirmiyorlar. Her pehlivan, kilosundaki pehlivanlarla güreşiyor. Ağır sıkletteki bir pehlivan, rakiplerine yenilse, fakat elli kilodaki bütün pehlivanları yense madalya alamaz. Aynı cinsler arasında bile bazı vasıflar aranıyor. Çalışan kadınların maaşını öğrenmek üzere, Amerika'dan iki kişi gelse, birisi, bakanlık yapan bir kadının maaşını öğrense, öteki de yeni işe giren ilkokul mezunu bir kadının maaşını öğrense, verecekleri rapor elbette birbirinden çok farklı olur. İşçi kadının maaşı ile, bakan olan kadının maaşı mukayese edilmez.

Yaradılıştaki kabiliyetler

Kadınla erkek mukayese edilerek, "Kadın doğum yapıyor, erkek yapmıyor, böyle eşitlik olmaz" denemez. Allahü teâlâ, kadını, erkeği ayrı işler için yaratmıştır. Fizikî yapısı birbirine benzemez. Birbirine benzemiyen iki şey, birbiri ile mukayese edilmez. Bir erkek kalkıp da, "Madem kadın-erkek eşitliği vardır, ne diye kadınlar da bizim gibi yerin altında, kömür ocaklarında, maden ocaklarında çalışmıyor?" dememelidir. Çünkü kadının bünyesi buna müsâit değildir. Bazı ülkelerde, kadın böyle zor işlerde çalıştırılıyorsa da, bu bir hak değil, kadına zulümdür. Herkese, bünyesine uygun iş verilmelidir!

Cenâb-ı Hak, kadını da, erkeği de her işe elverişli olarak yaratmamıştır. Kadının boksör, güreşçi olmaması onun değerini düşürmez. Limonun ekşi olması limon için bir eksiklik değildir. Çünkü limon ekşiliği için alınır. Cenâb-ı Hak da kadını ağır işler yapmaya elverişli olarak yaratmamıştır.

Kadın ile erkek iki ayrı cinstir. Elma ile armut mukayese edilmediği gibi, bunların da birbirine üstünlüğü söz konusu olmaz. Ancak vasıfları eşit olan iki şey arasında kıyâslama yapılır. Vasıfları farklı olan şeyler arasında kıyâslama olmaz. Meselâ vapur, uçak ve otobüs

binek vâsıtası olduğu hâlde, birinin diğerine üstünlüğü söylenemez. Uçak, denizde yüzemediği için vapurdan aşağı sayılmaz. Vapur, karada gitmediği için bisikletten aşağı olduğu söylenemez. Vapur başka bir vapurla, uçak başka bir uçakla mukayese edilebilir. İkisi de kara vâsıtası olduğu hâlde, bir tankla bir taksi mukayese edilemez.

Tank taksi kadar hızlı gitmediği için aşağı kabûl edilemez. Herbirinin vazîfesi ayrıdır. (Boksta iki kadın, ancak bir erkek kadar dövüşebilir” dense, bu, kadına hakâret olmaz. Cenâb-ı Hak, kadını akıl ve beden yönünden erkeğe göre farklı yaratmıştır. Akıllı kadın yarattığı gibi, deli erkek de yaratmıştır. Kadınların da, erkeklerin de akılları aynı değildir. Biri kalkıp da, (Yâ Rabbî insanların aklını niçin eşit yaratmadın?) diyemez. Yaratıcı sorguya çekilemez.

Bu bakımdan kadınla erkek, birçok bakımdan mukayese edilemez, ikisi arasında her bakımdan bir eşitlik sözkonusu olamaz. İki erkek arasında her yönden eşitlik olmadığı gibi, iki kadın arasında da farklılıklar vardır.

Allah indinde üstünlük

Dînimizde üstünlük, Allah indindeki kıymete göredir. Müslüman fakir bir zenci, müslüman olmıyan bir imparatordan o kadar çok üstündür ki, mukayese bile kabûl etmez. Dînimizin, zenginlerin ve kadınların çoğunun Cehenneme gideceğini bildirmesi, zengine ve kadına hakâret değildir. Zenginlerin ekserisi, parasını faydalı işlerde kullanmadığı, zararlı işlerde kullandığı, isrâf ettiği için, onları ikâz etmek maksadı ile, (şunları yapmazsanız, Cehenneme gidersiniz) buyurulmuştur.

Kezâ kadınlar da, erkeklere nisbetle daha fazla te’sîr altında kalarak daha fazla günâh işlediği için, (günâh işlemeyin, Cehenneme gidersiniz) diye ikâz ediliyor. İyi kadınları ve servetini iyi yolda harcıyanları da cenâb-ı Hak övüyor. Malı hayırlı şey olarak bildiriyor, sâliha kadınları da övüyor. Kâfir erkeklerin Cehenneme gideceğini bildirirken, müslüman kadınların Cennete gideceğini haber veriyor.

Şu hâlde, İslâmiyet kadına fazla değer vermiyor demek, din düşmanlığından başka şey değildir.

Allaha isyân eden kadın veya erkeğin Cehenneme gitmesi normal değil midir? Devleti yıkmaya çalışan anarşist kadınlar hapse atıldığı için, devlete, kadın düşmanı denebilir mi?

Dînimiz kadına çok değer vermiş, erkeğe de çok mes’ûliyet yüklemiştir. Kadın, ev içinde ve ev dışında çalışmaya para kazanmaya mecbûr değildir. Evli ise kocası, evli değilse babası, kadına lâzım olan şeyi getirmeye mecbûrdur. Kimsesi olmayan kadına devletin yardım sandığı bakar. (Hidâye, R.Nâsihîn)

İnsanlara iyilik etmek

Sual: Günümüz insanına iyilik etmek lazım mı?

CEVAP

İnsanlara iyilik etmek çok sevaptır. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(İnsanların hepsi Allahın ıyâli [ev halkı] **gibidir. Allahın en çok sevdiği kimse, Onun ıyâline** [insanlara] **en faydalı olandır. Allahın en buğzettiği kimse de Onun ıyâline iyilik etmiyendir.)**

(Şu iki şeyden daha iyisi yoktur: Allaha iman ve Onun kullarına iyilik etmek. Şu iki şeyden de kötüsü yoktur: Şirk ve insanlara kötülük etmek.)

(İnsanların iyisi, insanlara iyilik edendir.)

(Arkadaşın iyisi, arkadaşına iyilik edendir.)

(Allaha ve kıyamete inanan, komşusuna iyilik etsin!)

(En iyi kimse, kendisinden hep iyilik beklenendir.)

(Bir kimse bir mümine bir iyilik yapınca, Allahü teâlâ bu iyilikten bir melek yaratır. Bu melek, hep ibâdet eder. İbadetlerinin sevabları bu kimseye verilir. Bu kimse ölüp, kabre konunca, bu melek nurlu ve sevimli olarak bunun kabrine gelir.

Meleği görünce ferahlanır, neşelenir. “Sen kimsin**” der.** “Ben, falancaya yaptığın iyiliğim. Allahü teâlâ beni, bugün seni sevindirmek ve kıyamette sana şefaat etmek ve cennetteki yerini sana göstermek için gönderdi**” der.)**

(İyilik etmek ömrü uzatır.)

(Kime bir iyilik yapılırsa, o iyiliği ansın! İyiliği anmak şükür, iyiliği gizlemek nankörlüktür.)

Allahü teâlâ da, (**İyilik edene kötülük eden, nimetime nankörlük etmiş olur, kötülük edene iyilik eden de, bana şükretmiş olur**) buyuruyor.

Herkese iyilik etmek çok sevaptır. Akrabaya yapılan iyilik daha sevaptır.

Günahların yok etmek için her zaman iyilik etmek gerekir. Kur'an-ı kerimde mealen, **(İyilikler, kötülükleri elbette yok eder)** buyurulmaktadır. (Hud:114)

Zâlime yardım eden, ondan zarar görür. Peygamber efendimiz, (**Allah, bir zâlime yardım edene, o zâlimi ona musallat eder.**) buyurmaktadır. Mısır’da Cemal Abdünnasır’a yardım eden gâfil müslümanlar, ondan büyük zarar görmüşlerdir. Pakistanlı bir ahmak da, dini siyasete alet ederek, siyasetçilere yanaştı. Suudlarla işbirliği yaptı. Bid’atleri islâm ülkelerine yaymak için kurulmuş olan bir derneğe üye oldu. Fakat (**Zâlime yardım eden, ondan zarar görür.)** hadis-i şerifi tecelli ederek, yanaşmak istediği kimseler tarafından hapsedildi.

İyilik etmenin de Allah için, Allah rızası için olduğunu söyleyen **Yunus Em**re diyor ki:

Benim kaygım

Canlar fedâ yoluna, bu can kaygısı değil,
Sen can gereksin bana, cihan kaygısı değil.

Canlar içinde cansın, sen yüce bir sultansın,
Bize dîn ve îmânsın, iman kaygısı değil.

Kanlı yârayı sildim, yara kimdendir bildim
Kaygım yârdır benim, yara kaygısı değil.

Derman ola mı bana, derdim benim kim ona,
Dert ile varam sana, derman kaygısı değil

Aşkın oku zehirli, parçalar yüreğimi,
Öldüren aşktır beni, zehir kaygısı değil.

Ummanlara dalmışım, ne sedefler bulmuşum,
Cevher ile gelmişim, umman kaygısı değil.

Dediler kervan geçti, Yunus kuş gibi uçtu,
Menziline erişti, kervan kaygısı değil.

İnsanları incitmemeli

Sual: Bir kimsenin kusurunu, emr-i maruf için de olsa, herkesin önünde söylemek, uygun mudur?

CEVAP

Kur'an-ı kerimde, **(Rabbinin yoluna hikmet ile, güzel öğütlerle çağır!)** buyuruluyor. İyi ve doğru şeyleri, bilmeyenlere, en güzel tarzda öğretmek gerekir. Çünkü ilmin zekâtı, bilmeyenlere ilmi öğretmekle ödenir. Emr-i maruf yapan, tavsiye ettiği iyi şeyleri kendi

yapmalı, kötü olarak bildirdiği şeyleri kendisi işlememelidir! Yoksa sözü etkili olmaz. Kur'an-ı kerimde, (**İnsanlara iyiliği emreder de, kendinizi unutur musunuz)** buyuruluyor.

Allahü teâlâ, Hz. İsa'ya, **(Önce kendine nasihat et, eğer kendin bu nasihati tutarsan, kendin bunu yaparsan, başkalarına da söyle! Kendin yapmazsan benden utan**) buyurdu. O hâlde emr-i maruf yapan, ilmi ile amel etmelidir.

Hadis-i şerifte, (**Miraca çıktığım gece ateşten makaslarla, dudakları kesilen insanlar gördüm. Suçunuz ne diye sordum. Onlar da,** "İyiliği emreder, kendimiz yapmaz, kötülüğü nehy eder; kendimiz sakınmazdık" **diye cevap verdiler.**) buyuruldu.

Bir kimsenin kusurunu, emr-i maruf için de olsa, herkesin önünde söylemek, uygun değildir. Aksine, kusurlarını gizlemek gerekir. Hadis-i şerifte, (**Kim arkadaşının aybını örterse, Allahü teâlâ da kıyamette, onun aybını örter. Kim de, müslüman arkadaşının aybını açığa vurursa, Allah da onun aybını açığa vurur.**) buyuruldu.

Birisine nasihat eder gibi yanlışını söylersek, ona, (Sen cahilsin, sen bunları bilmiyorsun) demiş oluruz. Böylece o üzülmüş olur. İmam-ı Rabbanî hazretleri, (Kalb kırmaktan pek sakının! Allahü teâlâyı en çok inciten, küfürden sonra, kalb kırmak gibi büyük günah yoktur) buyuruyor.

Hadis-i şeriflerde de, (**Bir müslümanı incitmek, kalbini kırmak, Kâbeyi yetmiş kere yıkmaktan daha günahtır.) (İnsanların en kötüsü, insanlara zarar veren, onları incitendir.)** buyuruluyor. İyi Müslüman hiç gönül kırmaz, bilir bundan büyük günah olmaz. İyiliği tavsiye için üç şart gerekir: **İlim, akıl** ve **ihlas.**

İlim: Anlatacağı iyiliğin iyi, kötülüğün kötü olduğuna dair muteber kitaplardan delili bulunmalıdır! Sabretmesini bilmelidir! İlmi noksan olan, tebliğ edeceğini kendisi bilmeyen ve kendi tatbik etmeyen, başkalarına doğruyu nasıl öğretebilir? Tecrübesi de yoksa, birçok yanlışlık yapar, fayda yerine zarar verir.

Akıl: Bir kimsenin aklı az ise, nakli anlamakta aciz ise, ilmi de noksan olur. Ahmak, hizmet ediyorum diye uygunsuz işler yapar. İlm-i siyaseti bilmeyen, yumuşak söylemeyen, insanları idare etme sanatından uzak olan kimse de, fitneye sebep olur. Akıllı yumuşak konuşur. Sert ve kaba konuşan, fitneye sebep olur. Tatlılıkla söylemeli, şefkatle muamele etmelidir. Bir vaiz, zâlim sultan karşısında doğruyu söylemek cihad diyerek, Halife Memun'a, sert sözlerle nasihat etti. Halife, (Ey vaiz, Allahü teâlâ, senden iyisini, benden kötüsüne gönderdiği halde, o, yumuşak konuştu) dedi. Vaiz, (Benden iyi ve senden kötü olan kim) dedi. Halife, (Benden kötü olan Firavun, senden iyi olan da Hz. Musa'dır) dedi. Allahü teâlâ da, Hz. Musa'ya, Firavunla konuşurken yumuşak konuşmasını emretmiştir.

İhlas: İhlas yoksa, yaptığı işleri dünya menfaati için yapıyorsa, o işin hayrı olmaz. Genelde kendini beğenen, kibirli olan kalb kırar.

Bu konuda **Yunus Emre** diyor ki:

Tevazu ile gelsin, kimde erlik var ise.
Merdivenden iterler, yüksekten bakar ise.

Kim ki yüksekte gezer, er geç yolundan azar
Dış yüzüne o sızar, içinde ne var ise.

Aksakallı bir koca, hiç bilmez ki hal nice
Boşa gitmesin hacca, bir gönül yıkar ise.

Gönül Çalab'ın tahtı, Çalab gönüle baktı
İki cihan bedbahtı kim gönül yıkar ise.

***

Bir kez gönül yıktınsa kıldığın namaz değil,
Yetmiş iki millet de yüzünü yumaz değil.

Yol odur doğru vara, göz odur Hakkı göre,
Er odur yerde dura, üstten bakan göz değil.

Doğru yola gittinse, er eteğin tuttunsa,
Bir tek hayır ettinse, biri bindir az değil.

Yunus sözleri çatar, balını yağa katar,
Çok kıymetli mal satar, cevherdir o, tuz değil

Ölmeden Önce Ölmek

Sual: Ölmeden önce ölmek ne demektir? Günahın zararı nedir?

CEVAP

(Dünyaya en az kim rağbet eder?) diye suâl eden bir zata, Peygamber efendimiz buyurudu ki:

(Kabri ve kabirde çürüyüp toprak olacağını unutmıyan, dünya zinetini terkeden, ecri baki olan ahıreti, fânî dünyaya tercih eden, bugünün işini yarına bırakmıyan, kendini ölmüş sayan, ölmeden önce ölen kimsedir.) [İbni Ebiddünya]

Demek ki, ölmeden önce ölmek, öldükten sonra başına gelecekleri düşünererk, dinin emri ve yasaklarına riayet etmektir.

Günahın Zararı

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Günah işleyince kalbde siyah bir nokta hasıl olur. Eğer tevbe edilirse o leke silinir. Günahlara devam edilirse, o leke büyür ve kalbinin tamamını kaplar.) [Nesâî]

(Derdinizi ve devasını bildireyim. Derdiniz günahlar, devası istiğfardır.) [Deylemî]

(Kendini günahlardan korumayan kimseyi Allahü teâlâ da [dünya ve ahırette felaketlerden] **korumaz.)** [İbni Hüzeyme]

(Kişi işlediği günahlardan dolayı rızkından mahrum kalır.) [Hakim]

Her günahı çok tehlikeli görmelidir! Müminin alametlerinden biri de günahını çok tehlikeli görür. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Mümin günahını başucunda dağ gibi görür, hemen üzerine yıkılacağından korkar. Münafık ise burnuna konmuş sinek gibi görür, hemen uçacağını zanneder.) [Buharî]

Gizli işlediği bir günahı ona buna duyurmak da ikinci bir günahtır. Böyle günahların affı zor olur. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Her mümin affedilir, ancak günahını başkalarına açıklıyanlar hariç.) [Buharî]

Günah işlemeye devam eden kimse unutkan olur, ahmaklaşır, aklı da azalır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Günah işliyenin bir aklı gider, bir daha geri dönmez.)** [İ.Gazali]

Günahların hepsi Allahü teâlânın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. Hadis-i şerifte, **(Ufacık bir günahtan kaçınmak, bütün cin ve insanların ibâdetleri toplamından daha iyidir.)** buyuruldu. (R. Nasıhin)

Tevbe etmenin önemi

Sual: İnsanlık hâli bir günâh işleyince ne yapmak gerekir?

CEVAP

Günâh işleyince, hemen [kalb ile] tevbe ve [dil ile] istiğfâr etmelidir! Kalbe gelen her sıkıntı ve karartı; tevbe, istiğfâr ve pişmânlık ile ve Allahü teâlâya sığınarak kolayca

giderilebilir. Fakat, bu alçak dünya için gelen karartı, leke, kalbi büsbütün karartır. Bunu temizlemek çok güç olur. **(Dünyaya düşkün olmak, günâhların başıdır)** hadîs-i şerîfi bunu göstermektedir. (Beyhekî)

Günâh işliyen biri, pişmân olur, abdest alıp namaz kılar ve günâhı için istigfâr ederse, Allahü teâlâ, o günâhı elbette affeder. Çünkü, Allahü teâlâ buyuruyor ki:

(Biri günâh işler veya kendine zulmeder, sonra pişmân olup, Allahü teâlâya istiğfâr ederse, Allahü teâlâyı çok merhametli ve af ve mağfiret edici bulur.) [Nisâ 110]

M.Ma'sûm-i Fârûkî hazretleri buyuruyor ki: Dertlerin, belâların gitmesi için, istiğfâr okumak çok fâidelidir. Çok tecrübe edilmiştir. Beyhekî'nin bildirdiği hadîs-i şerîfte, **(İstiğfâra devâm edeni, çok okuyanı, Allahü teâlâ, dertlerden, sıkıntılardan kurtarır. Onu, hiç ummadığı yerden rızıklandırır)** buyuruldu. (c.2, m.80)

İstiğfâr, insanı her murâda, âfiyete kavuşturur. Şifâ için; tevbe etmeli, istiğfârı çok okumalı. Bütün dertlere, sıkıntılara karşı fâidelidir. Çünkü Allahü teâlâ, istiğfâr okuyanların imdâdına yetişir. (Hûd 52, Fevâid-i Osmâniyye)

İstiğfâr nedir?

İstiğfâr, günâhın affını istemek, Estağfirullah demektir. Estağfirullah, günâhlarımı affet Allahım, demektir. İstiğfâr etmek, günâhların affına sebep olan iyilikleri yapmaktır. Meselâ Kur'ân-ı kerîm okumak, sadaka vermek ve diğer hayır hasenâtta bulunmaktır. Tevbe, harâm işledikten sonra, pişman olup, Allahü teâlâdan korkmak, bir daha yapmamaya azmetmek, karar vermektir. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Tevbe, günâhtan sonra o günâhı bir daha yapmamaktır.) [İ.Ahmed]

(Sükûtu tefekkür, bakışı ibret olup çok istiğfâr eden kurtuldu.) [Deylemî]

(Rızka kavuşan çok hamd etsin! Rızkı azalan istiğfâr etsin!) [Hatîb]

(Günâhınız çok olup göklere ulaşsa, tevbe edince, Allahü teâlâ tevbenizi kabûl eder.) [İbni Mâce]

(Günâh kalbde bir iz bırakır, tevbe ve istiğfâr edilince, o leke kaybolur, kalb cilâlanır.) [Tirmizî]

(Kıyâmette, amel defterinde çok istiğfâr bulunana müjdeler olsun!) [Beyhekî]

Günâhtan hemen sonra tevbe etmek farzdır. Tevbeyi geciktirmek de büyük günâhtır. Bunun için de, ayrıca tevbe etmek lâzımdır.

Hz. Huzeyfe, çoluk çocuğunu geçindirmekte çok sıkıntı çekiyordu. Hâlini arz edince, Peygamber efendimiz buyurdu ki:

(Ey Huzeyfe, neden istiğfâr etmiyorsun? Ben günde yüz defa istiğfâr ederim.) [Nesâî]

Hasan-ı Basrî hazretlerine birisi kıtlıktan şikâyet etti. Başka birisi fakirlikten, diğer birisi de çocuğunun olmadığından şikâyette bulundu. Hepsine de istiğfâr etmesini tavsiye etti. Daha başka insanlar da çeşitli konularda suâl ettiler. Onlara da istiğfâr etmelerini tavsiye etti. Sebebini sorduklarında, Nuh sûresi 10,11 ve 12. âyet-i kerîmelerini okudu. Nasr sûresinde Allahü teâlânın tevbeleri kabûl edeceği bildirilmektedir. Şartlarına uygun yapılan tevbeyi muhakkak kabûl eder.

Sıkıntıdan kurtulmak için

Belâlardan, sıkıntılardan kurtulmak için, istiğfâr okumak çok faydalıdır. Her zaman yüz defa **(Estağfirullâhel'azîm ellezî lâ ilâhe illâ hüvel hayyel kayyûme ve etûbü ileyh)** demeli ve ma'nâsını düşünerek söylemelidir!

Ma'nâsı, **(Kendisinden başka ilâh bulunmıyan hay, kayyûm ve azîm olan Allaha istigfâr eder ve günâhlarıma pişmân olup O'na sığınırım)** demektir.

[**Azîm,** zâtı ve sıfâtları kemâlde, ya'nî büyüklükte benzeri olmıyan demektir. **Hay,** ezelî ve ebedî bir hayatla diri olan, **Kayyûm,** zâtı ile kâim olan, yarattığı her şeyi varlıkta durduran demektir.]

Namazdan sonra

Sual: Namazdan sonra, sanki günâh işlemiş gibi niçin istiğfâr okunuyor?

CEVAP

İnsan bütün tâatlarını, ibâdetlerini kusûrlu bilmeli, hakkıyla yapamadığını düşünmelidir! Çünkü, (Allahü teâlâ, **Âl-i İmrân** sûresinin 17.âyetinde, sabredenleri, sâdıkları, namaz kılanları, zekât verenleri ve seher vakitlerinde istiğfâr edenleri medh buyurdu. Hepsinden sonra, istiğfâr edenleri bildirmesi, insanın her ibâdetini kusûrlu görüp, dâimâ istiğfâr etmesi içindir. İbâdet yapanların kendilerini beğenmeleri, fâsıkların günâhlarından daha kötü ve daha zararlıdır) buyurulmaktadır. (M.Ma'sûmiyye)

İyilikten Sonra

Sual: Namaz kıldıktan sonra da istiğfar ediyoruz. Her iyilik ve ibâdetten sonra da niçin suç işlemiş gibi korkup istiğfar ediyoruz?

CEVAP

Bir iyilik ve ibâdet edince de dört yerde korkmak gerekir:

Birinci korku: İnsan bir iyilik işleyince veya bir ibâdet edince, o iyilik ve ibâdetin kabul edilip edilmediğinden endişe edip korkmalıdır! Çünkü Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki:

(Allahü teâlâ ancak müttekilerin [takva ehlinin] **amelini kabul eder.)** [Maide 27]

İkincisi riyadır. İhlassız amellerin kıymeti yoktur. İyiliği sırf Allah rızası için mi yaptım, yoksa başka bir menfaat düşündüm mü diye korkmak gerekir. Ancak ihlasla yapılan ibâdetin kabul edileceği yine Kur'an-ı kerimde bildiriliyor. (Beyyine 5)

Üçüncüsü, yapılan iyilikleri, ibâdetleri zarara uğratmadan yerine teslim edebilme korkusudur.

Kötülükler, günahlar, iyiliğe zarar verir. Şu hâlde, iyiliği, ibâdeti zarara uğratmadan yerine götürmeye çalışmalıdır! Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Bir iyilik getirene on katı verilir.) [Enam 160]

Dördüncüsü, yapılan iyilikle rezil olma korkusudur. Başkalarınca iyilik sanılan şeyler, belki de art niyetle yapılmış birer kötülük olabilir. Yapılan iyiliklerin, zararlardan korunarak başarıya ulaşıp ulaşmıyacağından da korkmalıdır! Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Başarmam ancak Allahın yardımı iledir.) [Hud 88]

Allahın yardımına kavuşmak için de, Onun emirlerine uyup, yasak ettiklerinden kaçmak gerekir.

Kötülük veya herhangi bir günah işledikten sonra pişman olmak ve iyilik ve ibâdet etmeye devam etmek gerekir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Bir günah işleyince hemen arkasından bir iyilik yap, bir sevab işle ki onu mahvetsin!) [Beyhekî]

(Nerede, ne hâlde bulunursan bulun, Allahtan kork ve kötülüğün akabinde bir iyilik yap ki onu yok etsin!) [Tirmizî]

Kur'an-ı kerimde de mealen buyuruluyor ki: **(Elbette hasenat, seyyiatı yok eder.)** [Hud 141] [**Hasenat,** her çeşit iyilik, **seyyiat,** her çeşit kötülük]

Kabul Edilen Tevbe

Sual: Tevbenin kabul edildiği bilinebilir mi?

CEVAP

İmam-ı Gazalî hazretleri buyurdu ki: Tevbenin kabul edildiğine dair alametler vardır. Böyle bir kimse,

1- Tevbe ettiği günahlara meyletmez.

2- Her yerde, her zama Allahın kendisini gördüğünü bilip günah işlemekten utanır.

3- Fasılardan kaçar, salihlerle beraber olur.

4- Dünya malına tamah etmez. Ahıret için çalıştığını az görür.

5- Farz amelleri aksatmaz.

6- İşlediği günahları hatırladıkça üzülür ve istiğfar eder. Bütün azalarını günah işlemekten muhafaza etmeye çalışır. Böyle bir kimsenin tevbesi kabul edilmiş demektir. Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki**: (Elbette, Allahü teâlâ, tevbe denleri de, temizlenenleri de sever.)** [Bekara 222]

Sitemsiz Affediş

Bir insan, günahlarına tevbe edince, Allahü teâlâ onu affeder. Artık o kimse, hiç günah işlememiş gibi olur. Eski günahlarından dolayı da ona sitem edilmez. Hicr suresinin **(Onlara güzel muamelede bulun)** mealindeki 85. ayet-i kerimesini Cebrail aleyhisselam, **(Sana kötülük edeni affettiğin zaman, artık ona sitem etme!)** diye açıklamıştır. Allahü teâlâ, **(Affettiğimi itab etmem. Bu benim keremime yakışmaz)** buyurdu. (İ.Gazali)

[**İtab**, darılmak, azarlamak, sitem etmek demektir.]

Fâsık ve günah

Sual: Elimde bir Kur'an tercümesi var. Onu okuyorum. Kafayı üşütmek üzereyim. Fasık, kafir mi demek? Buna benzer şey radyoda da dinledim. Fasık, tevbe ile fasıklıktan kurtulamaz mı?

CEVAP

Fâsık, kâfir demek değildir. Okuduğunuz Kur'an tercümeleri ile dini doğru öğrenmeniz mümkün olmaz. Birçok kelime, her ilimde, ayrı manada kullanılır. Mesela, zâlim kelimesi tefsir ilminde, kâfir demektir. Fıkıh ilminde, başkasının hakkına saldıran kimse denir. O hâlde, bir ilme aid bir kitabı okuyup anlıyabilmek için, önce kelimelerin bu ilimdeki özel manalarını bilmek gerekir. İşte, birkaç sene Arabi öğrenenlerin ve eline bir ceb lügatı alıp da, Kur'an-ı kerimi ve hadis-i şerifleri tercümeye kalkışan türedilerin, para kazanmak için yaptıkları tercüme ve tefsirler, bozuk ve zararlı olmaktadır.

Radyodan dinlediğiniz bilgi de yanlış ve eksiktir. Tevbe edip bir daha günah işlemiyen hemen fâsıklıktan kurtulur. Cenab-ı Hak, tevbe edilen her günahı affeder. Bir kâfir, küfrüne tevbe ederse, mümin olur, bütün günahları affolur. Bir mümin de her çeşit günahı işlese, hatta Allaha şirk koşsa, sonra pişman olup tevbe etse, Allahü teâlâ yine affeder. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruldu ki: **(Ey günahta haddi aşanlar, Allahın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah, bütün günahları affeder. O, gafururrahimdir, affı, merhameti çoktur.)** [Zümer 53]

Tevbe Eden Affolur

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Tevbe eden, günah işlememiş gibi olur.) [İbni Mace]

(Hak teâlâ buyurdu ki, kulumun, günahı göklere kadar yükselse, benden ümit kesmeyip, af dilerse affederim.) [Tirmizî]

(Günahınız çok olup göklere kadar ulaşsa, tevbe edince, Allahü teâlâ tevbenizi kabul eder.) [İbni Mace]

(Allahın Rab, benim de peygamber olduğuma yakinen inanana, Cehennem haram olur.) [Hakim]

(Hak teâlâ "Günahını affımdan büyük görene şiddetli gazap ederim." buyurdu) [Deylemî]

(Allahın rahmetinden ümit kesmiyen fâsık, Allahın rahmetinden ümit kesen abidden, rahmete daha yakındır.) [Hakim]

(Mümin, Allahın azabını bilseydi, Cenneti ümid etmezdi. Kâfir de Allahın rahmetini bilseydi, Cennetten ümdini kesmezdi.) [Müslim]

[Allahın rahmeti bu kadar bol iken Onun rahmetinden hiç ümit kesilir mi?]

(Allahı kullarına sevdirin ki, Allah da sizi sevsin!) [Taberânî]

(**Allahın rahmetinden ümit kestirip** [dinden] **nefret ettirene, Allah lânet etsin! Kolaylaştırın, güçleştirmeyin!**) [Şira]

(**Allahü teâlâ, hiç kimsenin hatırına gelmiyen bir mağfiretle, günahkâr müslümanları affeder.**) [Beyhekî]

(**Ömründe bir defa Allahı anan veya Ondan korkan Cehennemden çıkar.**) [Tirmizî]

(**Allahü teâlâ buyurdu ki, "Ey kulum, af dilersen, günahlarının çokluğuna bakmadan affederim. Günahların bulutlara kadar yükselse de affederim. Yer dolusu günahla gelsen, yer dolusu mağfiretle karşılarım. Yeter ki iman ile gel!"**) [Tirmizî]

Günah ve riyazet

Sual: Riyazet ve mücahede nedir?

CEVAP

Günahlar kalbi karartır. Günahkâr kimsede, ibâdet etme isteği kalmaz. Günahı silmek için iyilik ve ibâdet yapmak gerekir. Günah işlemeden iyilik ve ibâdet yapılırsa kalb daha parlar, cilalanır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: (**Bizim için, bizim uğrumuzda mücahede edenleri elbette kendi yollarımıza kavuştururuz.**) [Ankebut 69]

Nefs-i emmare ile cihad, iki yolla olur. Birincisine (Riyazet), ikincisine (Mücahede) denir.

Riyazet, nefsin arzularını yapmamak demektir. Nefs ahmak olduğu için her istediği kendi zararınadır. Nefs daima haramları ister.

Mücahede ise, nefsin istemediği şeyleri yapmaktır. Nefsimiz, iyilik ve ibâdet etmemizi istemez. Nefse, günahlardan kaçmak, ibâdet etmekten daha güç gelir. Onun için günahtan kaçmak daha sevabdır.

Yahya bin Muaz-i Razi hazretleri buyuruyor ki: **(Riyazet dört şeyle olur: Az yemek, az uyumak, az konuşmak ve günahlardan gelecek sıkıntıya katlanmakla.)**

Bir kimse mücahede ve riyazet yaparsa, yani bildiği hususlarda dinimizin emirlerine uymaya çalışırsa, bilmediği hususları da kolayca öğrenir. Hadis-i şerifte, (**Bildiği ile amel edene, Allahü teâlâ bilmediklerini de öğretir.**) buyuruldu. Allahü teâlânın bildirdiği yola girip o yolda yürümeye çalışana yaptığı işler kolaylaştırılır. Allahü teâlâ bir iyiliğe on mislinden yedi yüz misline kadar, hatta daha fazla sevab verir. Allahü teâlânın ihsanı boldur. Allahü teâlâ, hadis-i kudside, (**Bana bir karış yaklaşana, bir arşın yaklaşırım**) buyuruyor. Elbette bu yaklaşma manevî yaklaşmadır.

Birisine, yakın dostum demek, evimiz yakın demek değil, dostluğumuz iyi demektir. Allahü teâlânın yakınlığını da böyle anlamalıdır. (**Yere göğe sığmam, mümin kulların kalbine sığarım**) ve (**Müminlerin kalbindeyim**) hadis-i kudsileri de böyledir.

Hidayete sebep olmak

Sual: Hidayet ne demektir, hidayete sebep olmanın önemi nedir?

CEVAP

Hidayet, doğru yolu gösterme, Allahü teâlânın râzı olduğu yolda bulunma demektir.

Hidayetin bir başka anlamı da şudur: Cenâb-ı Hakkın insanın kalbinden her sıkıntı ve darlığı çıkarıp, yerine rahatlık, genişlik verip, kendi emir ve yasaklarına uymada tam bir kolaylık ihsân etmesi ve kulun rızâsını kendi kazâ ve kaderine tâbi eylemesi demektir.

İnsan yaratılışta; hidâyet ve dalâlet olmak üzere iki taraflıdır. Ona hidâyet, üstünlük tarafını tanıtabilmek ve bunu kuvvetlendirmeye çalışmasını sağlamak için bir rehbere, bir üstâda veya bir üstadın kitabına ihtiyaç vardır.

Ne yapan hidayete kavuşur?

Hidayete sebep olmanın önemi nedir?

Bu konulardaki hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Senin vasıtanla Allah'ın bir kişiye hidâyet vermesi, senin için üzerine güneşin doğup battığı herşeyden daha hayırlıdır.)

(Kim hidayete, yani doğru yola davet etse, ona girenlerin bütün hayırları kendisine de yazılır, diğerlerinin ecrinden bir şey eksilmez. Kim de bir sapıklığa davet ederse, ona da kendisine tabi olanların günâhlarının bir misli verilir. Bu diğerlerinin günâhlarından da bir şey eksilmez.)

(Kim, haktan batılı veya hidayetten dalaleti red için, ilimden bir bölüm talebi ile çıkarsa, bir adibidin kırk yıllık ibadeti gibi ecir alır.)

(Bir müslüman, arkadaşına, hidayetini arttıracak veya onu tehlikeden kurtaracak hikmetli bir sözden daha iyi bir hediye veremez.)

(Allahın kitabına uyan, hidayet üzere olur.)

(Allahü teâlâ, beni âlemlere rahmet ve hidayet için gönderdi.)

(Eshabım gökteki yıldızlar gibidir, onlardan birine uyan hidayete kavuşur.)

(Nimete kavuşunca şükreden, belâya uğrayınca sabreden, haksızlık yapınca af diler, zulme uğrayınca bağışlarsa, onlar emniyet ve hidayettedir.)

(Rehbersiz hidayete kavuşmak istiyen, dünyanın faydasız işlerinden yüz çevirsin!)

Hidayeti veren Allahü teâlâdır. **Hadi** de **Mehdi** de, Allahü teâlânın esma-i hüsnasındadır, hidayet eden, doğru yola ileten demektir. İnsanlar ise sadece hidayete sebep olurlar. Çünkü Peygamber efendimiz buyuruyor ki:

(Ben sadece tebliğ ediciyim. Hidâyet veren Allahtır.)

(Ben hakka davet edici ve Allahın emirlerini insanlara ulaştırıcı olarak gönderildim. Hidayet verme konusunda elimde hiçbir şey yoktur. Şeytan da Allahın yasak kıldığı şeyleri süslü gösterir. Saptırma konusunda onun da elinde hiçbir şey yoktur.)

Hidayet istemeli

Allahü teâlâdan hideyet istemek gerekir. Çünkü Peygamber efenhdimiz, (**Allahü teâlâ şöyle buyurdu: Ey kullarım! Benim hidayet ettiklerimden başka hepiniz yanlış yoldasınız. O halde benden hidayet isteyiniz ki, sizi doğru yola eriştireyim**.) buyuruyor.

İmam-ı Rabbanî hazretleri buyuruyor ki:

Allahü teâlânın feyzleri, nimetleri, ihsanları, yani iyilikleri, her an, insanların iyisine, kötüsüne, herkese gelmektedir. Rabbimiz, herkese mal, evlad, hidayet ve her iyiliği, fark gözetmeden göndermektedir. Fark, bunları kabulde, alabilmekte ve bazılarını da alamamak suretiyle, insanlardadır. Kur'an-ı kerimde, **(Allahü teâlâ, kullarına zulmetmez, haksızlık etmez. Onlar, kendilerini azaba sürükleyen çirkin işleri ile kendilerine zulmediyorlar)** buyurulmaktadır.

Alim veya halka rehber ve örnek durumunda olan kimselerin yaptıkları her kabahat büyük sayılır. Çünkü iyi ile kötüyü ayıramıyan birçok kimsenin o günahı işlemesine sebep olur.

Bir zamanlar, bir âlim, halkı dalalete sevkeder, onlara kötü örnek olur. Sonra tevbe edip, herkesi, iyiliğe, doğruluğa, hidayete davet etmeye çalışır. Allahü teâlâ, âlime söylenilmek üzere, o milletin peygamberine şöyle vahyeder: **(Eğer günahların benimle senin aranda olsaydı affederdim. Fakat birçok insanın sapıtmasına, Cehennemlik olmasına sebep oldun.)**

Ölüm korkunçtur

Sual: (Uzun emelli olmak) hususunda açıklama yapar mısınız?

CEVAP

Peygamber efendimiz, üç tane çubuk aldı. Birini önüne, birini de yanına dikti. Diğerini de uzaklara attı. Sonra, **(Bu çubuk insan, yanındaki de eceli, uzaktaki ise emelidir. İnsan emellerinin peşinde koşar; fakat eceli onu yakalar, emeline ulaşamaz.)** buyurdu.

Ölüm korkunç olduğu halde, insanların ölümden habersiz gibi yaşamaları, ölümü az düşündüklerindendir. Hatta dünya zevkleri ile meşgul olan kalb ile düşününce etkisi az olur veya hiç olmaz. Korkunç olan ölümün kolay geçmesi için, ölümü hatırdan hiç çıkarmamak gerekir. Bunun için de, kendi arkadaşlarından kendinden önce ölüp, çoluk çocuklarını, mallarını, dostlarını bırakarak toprak altına girenleri düşünmelidir. Makam sahibi olanların etki ve yetkilerinin kalmadığı, toprağın onları nasıl çürüttüğü, düşünülmelidir. Hayatta iken neler yapıyor, nasıl konuşuyorlardı. Yapılacak birçok işi vardı. Ölümü unutup yaşıyorlardı. Kimi malı ile kimi makamı ile, kimi gençliği ile gururlanıyordu. Ölüm bunları ansızın yakaladı. Şimdi hepsi unutulup gitti, hayal oldu.

İşte bir kimse de, bunları düşünüp mezarlarını ziyaret ederek kendisinin de aynı akıbete uğrayacağını bilirse, kalbi yumuşayabilir, dünyanın faydasız şeylerine dört elle sarılmaktan vazgeçebilir.

Uzun emelli olmaktan sakınmalıdır. Peygamber efendimiz buyuruyor ki:

(Sabahleyin akşama, akşam ise sabaha çıkacağını düşünme!)

(Uzun emelli olmanızdan korkuyorum. Uzun emel, dünya sevgisinden ileri gelir.)

(Ulaşamıyacağınız uzun emeller peşinde koşmaktan Allahtan korkun!)

(İnsan 99 ümit peşindedir. Umduklarını kaçırırsa ihtiyarlar.)

(Kişi yaşlandıkça uzun emeli ve mal sevgisi gençleşir.)

(Cenneti istiyen, uzun emelli olmasın, dünya işleri ile uğraşması, ona ölümü unutturmasın.)

Azrail aleyhisselamla kardeş gibi görüşen Yakub aleyhisselam dedi ki:

- Senden bir ricada bulunacağım. Ecelim yaklaşınca bana haber ver!

- Sana birkaç haberci gelir.

Bir müddet sonra Hz.Azrail yine gelir. Hz.Yakub sorar:

- Ziyaretime mi geldin?

- Canını almaya geldim.

- Hani bana birkaç haberci gelecekti?

- Sana haberci gelmedi mi? Saçların ağarmadı mı? Vücudun zayıflamadı mı? Dimdik duran belin bükülmedi mi?

Hikmet ehli zatlar buyuruyor ki:

İnsan öleceği zamanı bilseydi, aklı başından giderdi. İyi ki ölüm vakti gizlendi. Eğer gaflet olmasaydı, hiç kimse bir işine bakmazdı. Gaflet ve uzun emel, kötü olduğu kadar aynı zamanda iki büyük nimettir. Eğer bu ikisi olmasaydı, müslüman sokakta yürüyemez hale gelirdi.

İnsan genelde ahmak olarak yaratılmıştır. Eğer her şeyi inceden inceye düşünebilseydi, hiç kimse geçimi için çalışmazdı. Dünya, mamurluğunu, ahmakların gafletine borçludur.

Ne gariptir ki, ölüm senin peşinde, sen ise dünyalık peşindesin.

Zahitlik, kaba kumaş giymek değil, uzun emeli bırakmaktır.

Ölüm boyna asılı, dünya ise sırtınıza yüklenmiştir. İnsan, kılıç, boynuna vurulacak gibi ölüme hazır olmalıdır.

Hergün ölüme yaklaşmaktasın. Ecelin geldi denilmeden ölüme öyle hazırlıklı ol ki, Azrail aleyhisselam gelince, (Az izin ver de, bende hakkı olanlarla helallaşıyım, oğluma telefon edeyim, şu işimi şöyle yapsın, kiminde borcum var, kiminde alacağım var. Bu işlerimi bir halledeyim) demek ihtiyacını hissetmemek gerekir. Vasiyeti her zaman hazır bulundurmalıdır.

Uzun emelli olmanın sebepleri

Sual: Uzun emelli olmanın sebepleri nelerdir?

CEVAP

Uzun emelli olmanın iki sebebi vardır: Biri dünya sevgisi, diğeri de cahilliktir.

Dünya sevgisi nedir? İnsan, dünyanın faydasız ve günah olan zevklerine alışırsa, artık bunlardan ayrılması zor olur. Alışmış kudurmuşa benzer derler. Uyuşturucuya değil, tavlaya veya herhangi bir oyuna bile alışan ondan kolay kolay vazgeçemez. Bu faydasız veya zararlı şeylerin hepsine birden dünya denir. Bunları sevmesine de dünya sevgisi denir. Alıştığı bu sevgilerden mahrum kalacağını düşünerek ölümü düşünmek bile istemez. İnsan hoşlanmadığı şeyden nefret eder, ondan uzaklaşmak ister. Onun için ölümden çok korkar.

İnsan boş hayallerle doludur. Arzusuna uygun birçok şey ister. Arzularına kavuşmak için de dünyada uzun müddet kalmayı ister. Uzun müddet yaşamak için de, muhtaç olduğu şeyleri elde etmeye çalışır. Çoluk çocuk ister, ev ister, araba ister, bilgisayar ister. İster de ister. Kalbi bunlara bağlanır. Günleri bu işlerin meşgalesi ile geçer. İhtiyaçlar tükenmez, biri biter biri başlar.

Ahiret işini erteler

Ahiret işlerini ise hep erteler. Böylece yaklaşmakta olan ölümü unutur. Beklemediği bir anda ölüm onu yakar, fakat iş işten geçmiştir. Cehennemliklerin çoğunun çektiği ceza, bugünkü işi yarına bırakmalarındandır. Pişman olmamak için ölümü hiç unutmamalı, bugünkü ahiret işini yarına bırakmamalıdır**. (Kimi ve neyi seversen sev, sonunda ondan ayrılacaksın)** hadis-i şerifini unutmamalı, hiç ayrılık olmayan gün için hazırlanmalıdır.

Uzun emelli olmanın ikinci sebebi ise **cahillik**tir. Kimi gençliğine güvenir, ölümü çok uzak görür. Halbuki ihtiyarlar gençlerin onda biri bile değildir. Bunun sebebi de gençlerden daha çok kimse öldüğündendir. Bir yerde bir ihtiyar ölürse, bir tane çocuk, bir de genç ölür. Kimi de kendini sıhhatli gördüğü için ölümü uzak görür.

Sapasağlam kimselerin öldüklerini işitmiyor muyuz? Kimine kalb sektesinden gitti diyoruz, kimine başka bir sebep uyduruyoruz. Ölmek için mutlaka hasta mı olmak gerekir? Trafik kazaları, depremler, anarşistler hasta sağlam, genç ihtiyar demiyor. O ahlde yapacağı hayırlı işleri, ibadetleri ileriki günlere bırakmamalıdır. Peygamber efendimiz, **(Yarın yaparım diyenler helak oldu)** buyurdu.

Tevbeyi geciktirmek

Sonra tevbe ederim ve iyi şeyleri daha sonra yaparım diyorsan, ölüm daha önce gelebilir, pişman olup kalırsın. Yarın tevbe etmeyi, bugün etmekten kolay sanıyorsan, aldanıyorsun. Çünkü tevbe, geciktikçe zorlaşır ve ölüm yaklaşınca, hayvana yokuş önünde yem vermeye benzer ki, faydası olmaz. Senin bu hâlin, şu öğrenciye benzer ki, dersine çalışmayıp, imtihan günü hepsini öğrenirim sanır ve ilim öğrenmek için, uzun zaman lâzım olduğunu bilemez. Bunun gibi, nefsi temizlemek için de, uzun zaman mücâhede etmek lâzımdır. Ömür, boşuna geçince, bir anda, bunu nasıl yapabilirsin? İhtiyârlamadan önce gençliğin, hasta olmadan önce sıhhatin ve sıkıntı çekmeden önce rahatlığın ve ölmeden önce hayatın kıymetini bilmezsen çok pişmanlık çekersin.

Zor olsa da dünya sevgisini kalbden çıkarmaya çalışmalıdır. Ahiret gününe ve orada ya sonsuz cezaya veya sonsuz mükafata kavuşacağını kesin olarak bilen kimse, yavaş yavaş dünya sevgisini bırakmaya çalışır. Çünkü önemli şeyi sevmek önemsizi kalbden çıkarır. Bir arkadaş, (Çocuklarımı severdim, fakat torunlar olunca, onları sevmeye başladım. Hatta torunlardan önemli olan şeyleri sevince, torunları da unuttum) demiştir.

Demek ki aklı olan kimse, en önemli şey üzerinde durmalıdır. Ölüm bir gerçektir. Ahirette sonsuz kalınacaktır. Dünyaya tekrar dönüp iyi amel işleme imkanı olmayacağına göre, Peygamber efendimizin öğütlerine uyarak kendimizi ölmüş kabul etmek, ona göre geçici arzulardan uzak durmak gerekir.

Allah intikam alıcıdır

Sual: (Allah intikam alıcıdır) deniyor. Bu hususta açıklama yapar mısınız?

CEVAP

Kur’an-ı kerimde Allahü teâlânın, asilerden intikam alacağı bildiriliyor. Onun için hiçbir günahı küçük görmemeli. Çünkü Allahü teâlâ, intikam alıcıdır. İstediğini yapmakta hiç kimseden çekinmez. Gazabını günahlar içinde gizlemiştir. Küçük sanılan bir günah, intikamına, gazabına sebep olabilir. Yüzbin yıl ibadet eden bir kulunu, bir günah için, sonsuz olarak reddedebilir ve hiçbirşeyden çekinmez. Bunu Kur'an-ı kerim bildiriyor ve ikiyüzbin yıl itaat eden şeytanın, kibredip, secde etmediği için, ebedî mel'un olduğunu haber veriyor. Hz.Âdemin oğlunu, bir adam öldürdüğü için, ebedî tard eyledi.

Yere gömüldü

Hz. Musa zamanında, **Belam bin Baura** isimli bir zat, ism-i a'zamı biliyordu. Her duâsı kabul olurdu. İlmi o derecede idi ki, sözlerini yazmak için, ikibin kişi yanında bulunurdu. Bu Belam, Allahü teâlânın bir haramına, meylettiği için, imansız gitti. (**Onun gibiler köpek gibidir**) diye dillerde kaldı.

Karun, Hz. Musanın akrabası idi. Hz. Musa buna duâ etti, kimya ilmi öğretti. O kadar zengin olmuştu ki, yalnız hazinelerinin anahtarlarını kırk katır taşırdı. Zekat vermediği için, bütün malı ile birlikte, yer altına sokuldu.

Salebe, sahabe arasında çok ibadet ederdi. Bir kere sözünde durmadığı için, sahabîlik şerefine kavuşamadı, imansız gitti.

Allahü teâlâ bunlar gibi daha nice kimselerden, bir günah sebebi ile, böyle intikam almıştır. O halde, her müminin günah işlemekten çok korkmalıdır. Ufak bir günah işledikte tevbe, istiğfar etmelidir.

Yağmurların yağması, yıldırımların zarar vermesi, depremler, her ne kadar tabiat kanunu denilen olaylar içinde cereyan ediyorsa da, bunların asıl yaratıcısı Allahü teâlâdır. Çünkü imanın altı şartından biri de hayır ve şerrin Allahtan geldiğine inanmaktır. Şair ne demiş:

Cümle eşya Hâlıkındır, kul eliyle işlenir.
Emr-i Barî olmayınca, sanma bir çöp deprenir!

Trafik kazası olsa, birisi birini öldürse, bunları yaratan yine Allahü teâlâdır. O kişinin veya o kişilerin ölümüne o şeyleri sebep kılmıştır. Şair diyor ki:

Hak intikamını yine kul eli ile alır.
Ledün ilmini bilmiyen bunu kul yaptı sanır.

İvriz seli

Konya Ereğlisi’nden **Necdet Paksoy** anlatıyor:

1947 yılında, günahın, zulmün çok olduğu bir dönemde idi. İlçemize bağlı İvriz köyünde çayın etrafındaki piknik alanda içki içilir, kadınlarla çeşitli günahlar işlenirdi. Yine böyle âlemler yapılırken İvriz çayı kabarıyor, ahlaksızlık yapanların hepsini alıp götürüyor, orada taş üstünde taş, baş üstünde baş bırakmıyor. Sular bizim ilçeye kadar gelmişti. İvriz seli darbımesel haline gelmiş, (Günah işlemeyin İvriz seli gelir hepinizi götürür) denmeye başlanmıştır.

Terme ilçesinin **Kocaman** köyünde, edepsizin biri, çıkıyor, (Bu köyün Allahı benim. Kimse bana bir şey yapamaz) diyor. Yukarı köylerden gelen sel, Kocaman köyünün içinden geçer. Bu adam, sel içindeki bir ağaç kütüğünü almak ister, o kütüğü kenara çekmek isterken daha büyük bir sel gelir, (Kimse bana bir şey yapamaz) diyen adamı boğar.

Bir okuyucunun anlattığına göre, bu depremde, dinsiz birisi, (Dincilerle mücadeleme hiçbir güç, hatta onların tanrısı bile engel olamaz.) diyor ve Kuran-ı kerimi yakıyor. Gece içki aleminde sarhoş iken, bulunduğu bina yıkılıyor, denize gömülüyor.

Bir gazetede de, ateist bir yazar, deprem dolayısıyle, inanmadığı halde, Allaha dil uzatıyor. Maksadı müslümanları tahrik etmektir. Birçok okuyucu faks çekti. Bir yazı yaz dedi. Lüzum yok, Allah kendine dil uzatanları cezalandırmaktan aciz değil) dedim. Bütün dinsizler, ahirette büyük azaba düçar olacaklardır.

Kuralsız din olur mu?

Sual: Bir ateist, (Müslümanlık şekilcilik dinidir. Namazın, orucun, haccın belli şekilleri vardır. Kâbe etrafında dönmek, şeytan taşlamak, kurban kesmek tam bir şekilciliktir. Bir de günde beşvakit namaz çoktur. Hıristiyanlarınki gibi haftada bir olsa, örneğin sadece cuma namazı olsa, ben hemen müslüman olurum) diyor. Buna nasıl cevap vermeli?

CEVAP

Ateistin, yani dinsizin şekilcilikten maksadı, dinî kurallardır. Kuralsız bir din olamıyacağı gibi, kuralsız bir dernek bile olmaz. Hatta kuralsız oyun bile olmaz. Bir futbol oyununda birçok kural vardır. Mesela kale olmasa nasıl oynanır? Kuralsız, düzensiz hayat olmaz. Dünyanın dönüşü, Ay'ın ve yıldızların hareketleri belli bir kural içindedir.

Kâinatta, insan ve hayvan vücudu nasıl bir kurallar zinciri içinde ise, İslâmiyette de belli kurallar vardır. Kuralsız ibadet olmaz. Beş vakitteki namazın vakti, rekât sayısı, kıyam, rükû ve secdelerin nasıl yapılacağı, her yerde nelerin okunacağı bir kural hâlinde bildirilmiştir. Vakit girmeden namaz kılınamaz. Sabahın farzı ikidir, üç olarak kılınırsa kabul olmaz. Akşamın farzı üçtür, iki veya dört rekât kılınırsa kabul olmaz. Dini değiştirdiği için bid'at çıkarmış olur, diğer ibadetleri de kabul olmaz. Orucun hangi ayda tutulacağı, nelerin orucu bozacağı bir kural hâlinde bildirilmiştir. Haccın nasıl yapılacağı, tavafta nasıl dönüleceği, şeytanın ne zaman ve nasıl taşlanacağı, şükür kurbanının nerede ve ne zaman kesileceği ve hacıların, ihramlı iken neler yapamıyacağı bir kural hâlinde bildirilmiştir. Zekâtta zenginliğin ölçüsü ve ne oranda kimlere verileceği bir kural hâlinde bildirilmiştir.

Kimlerin kimlerle evleneceği veya evlenemiyeceği bir kural hâlinde bildirilmiştir. Mesela bir kimse mahremleri ile evlenemediği gibi, başkasının nikâhlısı ile de evlenemez.

Dinimizde hangi şeyin haram, hangisinin helal olduğu da bir kural hâlinde bildirilmiştir. Şekilsiz, kuralsız din arayan bulamaz. Amirsiz toplum olmaz. Bir köyde bile bir muhtar bulunur. Hatta bir ailede bile bir aile reisinin bulunması gerekir. Bir yerde iki reis, iki âmir olursa kargaşa çıkar. Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki: (**Allahtan başka bir tanrı olsaydı, kâinattaki nizam bozulur, karmakarışık olurdu.**) [Enbiya 22]

Ateist, (Namazı haftada bire indirelim) demekle, (dinî kuralları kendimiz koyalım, beğendiğimizi alalım, beğenmediğimizi atalım) demek istiyor. Dini biz mi kurduk da, değiştirmeye yetkimiz olsun. Dünya kanunlarını bile kim yapmışsa, yine aynı kimseler, aynı merciler değiştiriyor. Herkese bu değiştirme hakkını vermiyorlar.

Herkes dini değiştirirse, ortaya insan sayısı kadar din çıkar. Artık bu değişik şekillere de din denmez, felsefe denir. Din ile felsefeyi birbirinden ayırmak gerekir.

Şerefimizi koruyalım

Sual: Zengin olmak, dinini ve şerefini korumak için para vermek günah mıdır?

CEVAP

İslam âlimleri (Ahir zamanda para, insanın silahıdır. İnsan canını, sağlığını, dinini ve şerefini para ile korur) buyurulmuştur. Hadis-i şerifte de**, (Ahir zamanda zenginlik saadettir**) buyuruldu. Dinini ve şerefini korumak için para vermek günah değil, aksine sevaptır. Hadis-i şeriflerde

(Şerefinizi mal ile koruyun!) ve **(Kişinin, şerefini korumak için verdiği şey, kendisi için sadaka olur.)** buyuruldu. Her türlü tedbire rağmen, zengin olamıyan da, hâline şükretmeli, fakirliğe sabretmelidir. Çünkü hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Fakirlik, dünyada kusur ise de, ahirette süstür.)**

Mal ne kadar çok olursa hesabı vardır, haramdan kazanılmışsa azabı vardır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(O gün, size verilen her nimetten sorguya çekileceksiniz.) [Tekasür 8]

(Rabbin hakkı için, onların hepsine elbette hesap soracağız.) [Hicr 92]

(Zerre kadar hayır yapan sevabını, zerre kadar şer yapan da cezasını görür.) [Zilzâl 7, 8]

Eldeki mal ile de gururlanmak doğru değildir. Mal er geç birgün yok olacak, fakat hesabı kalacaktır. Atalarımız demiş ki:

Mala, mülke olma mağrur, deme var mı ben gibi
Bir muhalif rüzgâr eser, savurur harman gibi!

Kötülüğü önlemek

Sual: Bir komşum, (Senin inandığın Allaha ve senin inandığın peygambere...) diyerek sövüp saydı. Ona, (Bana niçin hakaret ediyorsun? Sen inanmadığın halde ben sana hakaret ediyor muyum?) dedim. Üsteleyince, (Sen dinsizsin) dedim. Sonra diğer komşular, (Sen yanlış yapmışsın, susacaktın. Bir şey söylemiyecektin) diyerek beni tenkit ettiler. Ben haklı mıyım, haksız mıyım? Bir fert olarak gücümüzün yettiği kötülükleri önlememiz gerekmez mi?

CEVAP

Tek hatanız, karşınızdaki dinsize, dinsiz diye hakaret etmenizdir. Hakaretin zararı bir tarafa faydası olmaz. Üstelik zararı da çoktur. Güzellikle anlatmaya çalışmalıdır. Güzellikle anlatmayan kimsenin, emr-i maruf ve nehy-i münker yapması, yani iyiliği tavsiye etmesi ve kötülükten uzaklaştırmaya çalışması doğru olmaz.

Emr-i maruf ve nehy-i münker, farz-ı kifayedir. Maruf, dinimizin emrettiği hususlardır. Münker ise, dinimizin yasakladığı, yani Allahü teâlânın razı olmadığı işlerdir.

İyiliği tavsiye

Emr-i maruf çok mühimdir. Emr-i maruf yapılmazsa, ilim yok olur. Cehalet ve sapıklık yayılır. Fitne her tarafı kaplar. Emr-i maruf, herkese değil, gücü yetene farzdır. Her gücü yetene de farz değildir. Bir yerde, bu işi yapanlar varsa, diğerlerine farz olmaz. Çünkü Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki:

(İçinizde, hayra çağıran, marufu emreden ve münkeri nehyeden bir topluluk bulunsun. İşte bunlar, kurtuluşa erenlerdir.) [A.İmran 104]

Gücü yeten müslümanlar, hakkı, doğruyu söylemezse, yani emr-i maruf ve nehy-i münker yapılmazsa, o ülkenin başına büyük belâların geleceğini dinimiz haber vermektedir.

(Allahü teâlâ, bir meleğe, bir beldenin altını üstüne getirmesini emreder. O melek, bu kasabada hiç günah işlemiyen bir zatın da olduğunu, o zatı kurtarıp kurtarmıyacağını suâl edince, Cenab-ı Hak, "Bütün şehir halkı ile onu da alt üst et! Çünkü o zat, günah işliyenlere yüzünü ekşitmemiştir" buyurdu.)

(İçinde peygamberler gibi ibâdet eden seksen bin kişi bulunan bir ülke azaba maruz kalmıştır. Çünkü onlar, Allah için buğzetmedi, emr-i maruf ve nehy-i münkerde bulunmadı.)

Peygamber efendimize, (İçinde iyilerin de bulunduğu bir ülke helak olur mu?) diye soruldu. Cevabında, (**Evet helak olur. Çünkü günah işlendiğinde, iyiler sükut edince, hepsi helak olur.**) buyurdu.

Emr-i maruf sevaptır

Emr-i maruf yapmanın sevabı çoktur. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlânın yeryüzünde şehidlerden üstün mücahidleri vardır. Bunlar, emr-i bil maruf ve nehy-i anil münker yapanlardır.)

(Bütün ibâdetlere verilen sevap, Allah yolunda savaşa verilen sevaba göre, deniz yanında bir damla su gibidir. Savaşın sevabı da, emr-i maruf ve nehy-i münker sevabı yanında denize göre, bir damla su gibidir.)

(Emr-i maruf ve nehyi münker yaparken öldürülen kimse şehiddir.)

(İmkânı var iken, emr-i maruf ve nehy-i münker yapmıyan bizden değildir.)

(Emr-i maruf ve nehy-i münker yapılmaması kıyamet alâmetidir.)

Abdulgani Nablüsi hazretleri buyuruyor ki:

(Söz ve yazı ile emr-i maruf âlimlerin vazifesidir. Kalb ile, duâ ederek günah işliyene mani olmaya çalışmak da her müminin vazifesidir. El ile müdahale ise devletin vazifesidir.) [Hadika]

Faydası olmıyacağı ve zarar geleceği bilindiği halde, her günah işleyene emr-i maruf yapmaya kalkmak doğru değildir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, kıyamet günü, bir kuluna, günah işliyeni gördüğü zaman niçin engel olmadığını soracak, o kimse de, "Onun zararından, düşmanlığından korktum, senin af ve mağfiretine güvendim." diyecek ve mazur görülecektir.)

İyilik Etmeli

Sual: (İyilik et kele, duyursun seni ele.), (İyilikten maraz doğar.), (İyiliğe iyilik olsaydı, kara öküze bıçak çalmazlardı.) atasözleri, iyiliğin mutlaka zararlı olduğunu göstermiyor mu?

CEVAP

Göstermiyor. Bazı kötü kimselere iyilik edince onlardan bazı uygunsuz hareketlerin gelebileceğini gösteriyor. Kötü kimselere de olsa, iyilik etmekten çekinmemelidir! Yapılan iyiliğin zayi olacağından korkmamalı! Allah rızası için yapılanlar zayi olmaz. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(İyilik zayi olmaz, kötülük unutulmaz. İstediğini yap, ettiğini bulursun!) [Beyhekî]

Şu atasözleri de iyilik etmeyi tavsiye etmektedir:

İyilik et, denize at, balık bilmezse Halık bilir.

İyilikten kötülük gelmez.

İyilik eden iyilik bulur.

İyilik etmeye devam etmelidir! Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(İnsan, kendine iyilik edene sevgi, kötülük edene de nefret duyacak şekilde yaratılmıştır.) [Ebu Nuaym]

(İyilikler fenalıkları giderir.) [Ebu Nuaym]

(En iyiniz, kendisinden hep iyilik beklenilen ve şerrinden emin olunandır, en kötünüz, kendisinden iyilik beklenilmiyen ve şerrinden emin olunmıyandır.) [Tirmizî]

Günaha Ortaklık

Bir kimse, yardım ettiği yerlere, okuduğu gazeteye dikkat etmelidir. Para vererek aldığı gazete, iyi ise, o gazetenin iyiliğine ortak olur. Kötü ise, vebali vardır, kötülüğe ortak olmuş olur. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Her iyilik bir hazinedir. Her hazinenin anahtarı vardır. İyiliği açan, kötülüğü kilitliyen bir anahtara sahip olana müjdeler olsun! Kötülüğü açan, iyiliği kilitliyen bir anahtarı olana da yazıklar olsun!) [İbni Mace]

(İyi işe vesile olan, hayatında ve öldükten sonra da o işi yapanlar kadar sevab kazanır. Kötü işe ön ayak olana da, bu iş terk edilinceye kadar, bunun günahı yazılır.) [Taberânî]

(Zulmen öldürülen her kişinin günahından Ademin ilk oğlunun [Kabilin] **de bir payı vardır. Adam öldürmeye ilk defa o sebep olmuştur.)** [Taberânî]

Şu hâlde, günah olan işlere yardımcı olmak, o günaha ortak olmak demektir. İnsanlığın dünya ve ahiret saadeti için çalışanlara yardımcı olmak da, onların sevablarına ortak olmak demektir.

Hayırlı İş

Bir kimsenin iyi veya kötü olduğu yaptığı işlerden anlaşılır. Bir kimse, kötülüklerden kaçıyor, iyi işler yapıyorsa, o kişinin Cennete gitme ihtimali çoktur. Onun için iyi kimselerle beraber olmaya çalışmalıdır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Allahü teâlâ, bir kula hayır murad ettiği zaman, dinini kayıran kimseler yanında çalışmayı nasip eder. Şerri murad edilen kul da, dinini kayırmayan kötülerin yanında çalışır.)** [Deylemî]

Kaderin suçu yok

Sual: Bazı dinsizler, istedikleri günahları rahatça, serbestçe işledikleri halde, (Benim günah işleyeceğimi Allah alnıma yazmışsa, günah işler, cehenneme giderim. Suç benim olmaz, kaderimi yaratan Allahın olur. Hem cehenneme gideceksem, o zaman ibadet yapmamın ne yararı olur ki) diyerek, işledikleri günahlara mazeret bulmaya çalışıyorlar. Bunlara nasıl cevap vermeli?

CEVAP

Allahü teâlâ, hiç kimseye zorla günah işletmez. İnsan, kendi isteği ile günah işler. Allahü teâlâ, her insanın başına geleceği işleri ezelde biliyordu. Buna kader [alın yazısı] denir. Ezeldeki takdîr, bir emir değil, bir ilimdir. Allahü teâlâ, kullarının kendi istekleri ile yapacakları işleri bilir. Bilmesi ise, insanların ibadet etmesine veya günah işlemesine etki etmez. Mesela bir öğretmen, tecrübesine dayanarak, çok tembel bir talebesi için, **(Bu imtihanı kazanamaz)** diye bir deftere yazsa, yazılan yazı, o talebenin imtihanını etkilemez. Talebe imtihanı kazanamayınca, **(Sen deftere yazdığın için ben imtihanı kazanamadım)** diye suçu öğretmene yüklemeye hakkı olmaz.

Takvimlere, bir yıl içinde güneşin ne zaman doğup, ne zaman batacağı hesaplanarak yazılmıştır. Güneş, takvimde bildirilen saatlerde doğup batar. Güneş, takvime öyle yazıldı diye mi, güneş o saatte doğup batıyor? Takvimlere yazılması, güneşin doğup batmasına hiç etki eder mi? Takvime öyle yazıldığı için güneş bu saatte battı veya doğdu denebilir mi? Suçu takvime bulmak akla uymaz. Levhi mahfuz denilen kaderimiz, sanki takvime benzemektedir. İşte Allahü teâlânın da, ezelî ilmi ile, kulların kendi istekleri ile, günah veya sevap işleyeceklerini Levhi mahfuza yazması, kulların işlerine zorla bir müdahale değildir. Sevap da, günah da işleyen kendi arzusu ile işlemektedir. Zaten öyle olmasa idi, sevap işleyene mükâfat, günah işleyene ceza verilmesi anlamsız olurdu.

(İbadete lüzum yok, kaderimde ne var ise onu görürüm) diyen birine, Resulullah efendimiz, (**İbadet et, herkese ezelde takdir edilmiş olanı yapmak kolay gelir**) buyurdu. Cennetliklerin ibâdet yapması ve cehennemliklerin günah işlemesi, genelde sağlıklı yaşaması ezelde takdir edilmiş olanın gerekli ilacı almasına; hastalanması takdir edilmiş olanın da, ilaç bulamamasına benzer. Hastalıktan ölmesi takdir edilmiş olana, ilaç almak nasip olmaz. Zengin olması takdir edilmiş olana, kazanç yolları açılır. Bunun gibi, ezelde cennetlik olana iman ve ibâdet etmesi nasip olur. Hadis-i şerifte, **(Cennetlik olan, cennete götürecek, cehennemlik olan da, cehenneme götürecek amel işler.)** buyuruldu. Cehennemlik kimse, (Herkesin cennetlik veya cehennemlik olduğu ezelde takdir edilmiş) der ve ibâdet etmez. Bol mahsul alması takdir edilene ise, tarlasını sürmek, tohum ekmek nasip olur. Cennetlik olanın iman edip ibâdet yapması, cehennemliğin de, isyan edip kâfir olması böyledir.

Cennetlik ve cehennemlik olmak, Allahü teâlânın iki hazinesi gibidir. Birinci hazinenin anahtarı, ibâdet, ikincinin anahtarı, günahtır. Cennetlik olan, Allahü teâlâya itaat eder. Cehennemlik olan, hep günah işler. Herkes, cennetlik veya cehennemlik olduğunu, amelinden anlayabilir. Her nimet, Allahü teâlâya ihlas ile ibâdet etmekten hasıl olur. Her kötülük ve sıkıntı da, günah işlemekten hasıl olur. Herkese dert ve belâ, günah yolundan, rahat ve huzur da, Allah'a itaat yolundan gelir. Bunu kimse, değiştiremez. Nefse kolay ve tatlı gelen şeyi iyilik, nefse güç ve acı gelenleri de felaket sanmamalıdır!

Ebüssüud efendi buyuruyor ki:Yapılacak her işi, Allahü teâlâ, ezelde biliyordu. Fakat, insanın iyiliği, kötülüğü, Cennetlik, Cehennemlik olacağı, son nefeste belli olur. Peygamber

efendimiz buyurdu ki: **(Bir kimse, bütün ömrü boyunca Cehenneme götürecek günahlar işler. Fakat ömrünün son günlerinde, Cennete götürecek iyilikler yaparak, Cennete gider.)** [Buharî]

Belli bir kâfirin muhakkak kâfir olarak öleceğini kimse söyleyemez. Allahü teâlâ, olacak şeyleri, olacağı için biliyor. Bir ressamın, at resmi yapması, at o şekilde olduğu içindir.

Yoksa, atın o şekilde olması, ressam öyle yaptığı için değildir. Allahü teâlânın, bazı kimselerin imana gelmeyeceklerini bilmesi ve haber vermesi, onlar, kendi arzuları ile küfür üzere kalmayı niyet edip, iman etmek istemedikleri içindir. Yoksa, bunların kâfir olması, Allahü teâlânın bunları kâfir bildiği ve haber verdiği için değildir.

İnsanın ömrü uzar mı?

Sual: Ömür uzayıp kısalır mı?

CEVAP

Ömür uzayıp kısalır, bereketi artar ve eksilir. Şeyhülislam İbni Kemal Paşazade hazretleri buyuruyor ki:

Rad suresinin **(Allahü teâlâ, dilediğini siler, dilediğini değiştirmez. Ümm-ül-kitab Ondadır)** mealindeki 39. ayet-i kerimesi, levh-i mahfuzu bildirmektedir. İnsanın işine göre, ömrü ve rızkı değişir.

Kaza-i muallak, levh-i mahfuzda yazılıdır. Eğer o kimse, iyi amel yapıp duâsı kabul olursa, o kaza değişir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Kader, tedbir ile, sakınmakla değişmez. Fakat kabul olan duâ, o belâ gelirken insanı korur.) [Taberânî]

(Kaza-i muallakı hiçbir şey değiştirmez. Yalnız duâ değiştirir ve ömrü, yalnız ihsan, iyilik artırır.) [Hakim]

(Sıla-i rahm ömrü uzatır.) [Taberânî]

Kaderin levh-i mahfuzda yazılması kazadır. Bir kimseye takdir edilen belâ, kaza-i muallak ise, o kimsenin duâ etmesi de takdir edilmişse, duâ eder, kabul olunca belâyı önler.

Değişen ecel olduğu gibi, değişmeyen de vardır. Araf suresinin **(Ecel bir an gecikmez ve vaktinden önce gelmez)** mealindeki 34. ayet-i kerimesi ecel-i müsemmayı göstermektedir. Ecel gelince gecikmez. Fakat ecel gelmeden önce, sadaka ile, duâ ile, salih amel ile ömür uzar. Fatır suresindeki, **(Herkesin ömrü ve ömürlerin kısalması hep yazılıdır)** mealindeki 11. ayet-i kerimesi bunu göstermektedir.

Duânın belâyı önlemesi de kaza ve kaderdendir. Şemsiye yağmura siper olduğu gibi, duâ da belâya siper olur.

Davüd aleyhisselamın yanına iki kişi gelip birbirinden şikayette bulundular. Azrail aleyhisselam da gelip (Bu iki kişiden birincisinin eceline bir hafta kaldı. İkincisinin ömrü de, bir hafta önce bitmişti; fakat ölmedi) dedi.

Davüd aleyhisselam hayret edip sebebini sordu. Azrail aleyhisselam, (İkincisinin bir akrabası vardı. Buna dargın idi. Bu gidip onun gönlünü aldı. Bundan dolayı Allahü teâlâ, buna yirmi yıl ömür takdir buyurdu) dedi. (Levh-i Mahfuz ve Ümm-ül-kitab)

Ecel-rızık münasebeti

Sual: Ecel-rızık münasebeti hakkında bilgi verir misiniz?

CEVAP

Her canlının rızkı tükenmeyince eceli gelmez, ölmez. Kimse kimsenin rızkını yiyemez. Rızık, ibâdet yapmakla artmaz, bereketlenir. Allahü teâlâ herkesin rızkını ezelde takdîr, tâyin etmiş, ayırmıştır. Bu, artmaz ve azalmaz.

Rızık endişesiyle, harama el uzatmamalı ve şu Hadis-i Şeriflerin muhatabı olmamalıdır:

(Bir zaman gelir ki, insanlar, yalnız malın, paranın gelmesini düşünür, helâlini ve haramını düşünmezler.) [Buhârî]

(Bir zaman gelir, insanın bütün kaygısı midesi olur, şerefi mal, kıblesi kadın, dîni para olur. Böyle kimseler, halkın kötüleridir.) [Sülemî]

Allahü teâlâ, herkesin rızkını ezelde takdîr etmiş, ayırmıştır. Rızık değişmez, azalıp çoğalmaz. Kimse kimsenin rızkını yiyemez. Allahü teâlânın 99 isminden biri **Rezzak**'tır, her

varlığın rızkını vericidir. Allahü teâlâ, **(Herkesin rızkı bana aittir)** buyuruyor. Rızık için Allahü teâlânın verdiği söze güvenmelidir!

Kur'ân-ı kerîmde buyuruluyor ki:

(Yeryüzündeki her canlının rızkı, Allaha âittir.) [Hûd 6]

(Nice canlı vardır, rızkını kendi elde edemez. Sizin de, onların da rızkını Allah verir.) [Ankebût 60]

(Rabbin, rızkı dilediğine bol verir, dilediğine daraltır.) [İsrâ 30]

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(Rızık için üzülmeyiniz, ezelde ayrılan rızık sizi bulur.) [İsfehânî]

(Eceliniz sizi nasıl takip ederse, rızkınız da öylece takip eder.) [Taberânî]

(Rızkı genişleten, daraltan, gönderen yalnız Allahü teâlâdır.) [R.Muhtâr]

(Allahtan kork, rızkını güzel yoldan ara, helâli al, haramı terket!) [İbni Mâce]

(Rızkını gecikmiş sayma! Hiç kimse, rızkına kavuşmadıkça ölmez.) [Hâkim]

(Hiç kimse, nasibinden fazla rızka kavuşamaz. Rızkına kavuşup yemedikçe de ölmez. İstemese de rızkı kendisine verilir.) [Hâkim]

(Allaha tam tevekkül etseydiniz, sabah aç kalkıp, akşam tok dönen kuşlar gibi sizi de rızıklandırırdı.) [Tirmizî]

**(Hak teâlâ, Hz.Âdem'e bin çeşit sanat öğretip buyurdu ki:
Neslin, bu sanatlardan biri ile rızkını arasın! Sakın dîni geçim vâsıtası yapmasın!)** [Hâkim]

(Zikrin hayırlısı hafî [gizli] **olanı, rızkın hayırlısı ise kâfi olanıdır.)** [Beyhekî]

(Allahü teâlâ sevdiğine, rızkını kâfi [yetecek kadar] verir.) [Ebûşşeyh]

(Allahın verdiği rızka kanaat eden mümin kurtulmuştur.) [Müslim]

(Helâl kazanmak için sıkıntı çekene, Cennet vâcib olur.) [İ.Gazâlî]

(En güzel rızık, helâle, harama dikkat edilerek kazanılandır.) [Nesâî]

Peygamber efendimiz, **(Eğer Allah korkusunu kendinize sermaye edinirseniz, rızkınız, ticaretsiz ve sermayesiz gelir)** buyurup şu meâldeki âyeti okudu: **(Kim Allahtan korkarsa, Allah ona bir çıkış yolu ihsân eder ve rızkını ummadığı yerden gönderir.)** [Taberânî-Talâk 2,3]

Allahü teâlâ emrettiği için çalışan, rızkını helâl yoldan arayan, ezeldeki rızkına kavuşur. Rızkı da bereketli olur. Bu çalışmaları için de sevâb kazanır. Eğer, rızkını haram yoldan ararsa, yine ezelde ayrılmış olan rızka kavuşur. Fakat, bu rızık ona hayırsız, bereketsiz olur, kazandığı günahlar da, onu felâketlere sürükler.

Hz.Hızır'ın tamir ettiği binanın altındaki altın levhada şunlar yazılı idi:

(Ölüm hak iken gülüp eğlenen, kadere inandığı hâlde üzülen, rızka Allahü teâlâ kefil iken zahmetlere giren, Kıyâmette sorgu-suâl varken gaflete dalan, fâniliğini bildiği dünyaya bel bağlayan kimseye nasıl hayret edilmez?)

Helal rızık aramak

Hadis-i şerıfte buyuruldu ki: **(Herkese dünyalıktan nasibi neyse, o şeyler ona kolaylaştırılır)** (Hakim)

Bir kimse kazancını kumardan elde etmeye çalışsa, zamanla kumar işinde mahareti artar. Marangoz, terzi gibi helal bir meslek edinmek isteyene de işleri kolaylaştırılır. Onun için daima helal kazanç yollarını aramalıdır. Hadis-i şerıflerde buyuruldu ki:

(Ey insanlar, Allahtan korkun ve rızkınızı aramada güzel yol tutun! Çünkü hiç bir kimse, rızkını ele geçirmeden ölmez. O hâlde Allahtan korkun ve rızkınızı güzel yollarla elde edin, helali alın, haramı terk edin!) [İbni Mace]

(Rızkınızı gecikmiş saymayın! Hiç kimse, takdir edilen rızkına kavuşmadıkça ölmez. O hâlde rızkınızı güzel yoldan arayın, helali alın, haramdan kaçın!) [Hakim]

Kısmeti Çıkmamak

Sual: Bir kız evde kalınca, "Kısmeti çıkmadı, kaderi böyleymiş" deniyor. Kaderin insan hayatında rolü nedir?

CEVAP

Her şey takdir iledir. Evlenmek, nasibi çıkmak veya çıkmamak da takdire bağlıdır. Allahü teâlâ, takdirine göre sebepler yaratmaktadır. Mesela bir kız duâ eder, (Ya Rabbi, evlenmek hakkımda hayırlı ise, evlenmeyi bana nasib eyle!) der. Duâsı kabul olursa evlenir. Evlenmek için tedbir almak ve sebeplere yapışmak gerekir. Mesela kötü birisi ile evlenip de suçu kadere yüklemek doğru değildir.

İnsan, irade-i cüziyyesini kullanarak iyilik yaratılmasını isterse sevab, kötülük yaratılmasını isterse günah kazanır. İnsan günah işlerse cezasını, sevab işlerse mükâfatını görür. Yani Allahü teâlâ hiç kimseye zorla günah işletmez. İnsan, irade-i cüziyye ile yaptığı işleri kendi yaratmıyor. Bu işlerin, hayrın ve şerrin yaratıcısı yalnız Allahü teâlâdır.

(Benim Cehenneme gideceğim alnıma yazılmışsa, yani kaderimde varsa, günah işler, Cehenneme giderim. Benim bunda ne suçum var. Suç kaderimdedir) diyenler çıkıyor. Hâlbuki, Allahü teâlâ kimseye zor ile günah işletmez. Kader Allahtandır. Ancak, cenab-ı Hakkın, kaderi kaza haline getirmesi, yani yaratması, insanın iradesini kullandıktan sonra oluyor. Mesela, (Filan kimse, kendi isteği ile şu günahları işliyecektir) şeklindedir.

Kader Nedir?

Kader, Allahü teâlânın ezelî ilmi ile, kullarının kendi istekleri ile yapacakları işleri bilmesidir.

Allahü teâlâ, ezelî ilmi ile, kullarının yapacakları işleri, Cennete ve Cehenneme gideceğini bilir. Bilmiyen ilah olmaz. İmam-ı Gazalî hazretleri buyuruyor ki: Kulların bütün işlerini Allahü teâlâ yaratır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Her şeyin halıkı Odur.) [Rad 16]

(Sizi de, yaptığınız işleri de yaratan Allahtır.) [Saffat 96]

(Yaratan, sinelerde olanları da bilir. Yaratan hiç bilmez mi?) [Mülk 13, 14]

Allahü teâlânın kullarının ne yapacaklarını bilmesi, kulun yapacağı işlere tesir etmez. İşte Allahü teâlânın da, kulların kendi istekleri ile günah veya sevab işleyeceklerini, Cennete veya Cehenneme gideceklerini bilmesi kulların işlerine müdahale sayılmaz. Mesela bir öğretmenin, tembel talebesinin imtihanı kazanamayacağını önceden bilmesi, o talebenin imtihanına tesir etmez. Talebe imtihanı kazanamayınca (Sen benim kazanamayacağımı imtihana girmeden önce söyledin) diyerek suçu öğretmene yüklemesi haksızlık olur.

Kadere inanmak, îmân esaslarındandır

Kader hakkında birçok âyet-i kerîme vardır. Birkaçının meâli şöyledir:

(Ölümü Allahın iznine bağlı olmıyan hiç kimse yoktur.) [A.İmrân 145]

(Ölüm zamanını takdîr eden ancak Allahtır.) [En'âm 2]

(Yaptıkları küçük büyük her şey, satır satır kitaplarda yazılmıştır.) [Kamer 52, 53]

(Herkesin bir eceli vardır, gelince ne bir an geri kalır, ne de bir an ileri gider.) [A'râf 4]

(Allah her canlının durduğu yeri ve sonunda bırakılacağı mekânı bilir. Hepsi açık bir kitapta [levh-i mahfûz'da] **dır.)** [Hûd 6]

(Yeryüzünde vuku bulan ve başınıza gelen bir musîbet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta [levh-i mahfûz'da yazılmış] **olmasın. Elbette bu, Allaha kolaydır.)** [Hadîd 22]

(Biz, herşeyi kader ile [bir ölçüye göre] **yarattık.)** [Kamer 49]

(Göklerde ve yerde zerre miktarı bir şey, O'ndan gizli kalmaz. Bundan daha küçük ve daha büyüğü de, apaçık kitaptadır.) [Sebe 3]

(Allahın bilgisi olmadan hiçbir dişi ne gebe kalır, ne doğurur. Bir canlıya verilen ömür ve ömrünün azaltılması da mutlaka bir kitaptadır.) [Fatır 11]

Peygamber efendimiz, bu âyet-i kerîmeleri açıklamıştır. Kadere inanmak, îmânın altı şartından biridir. Hadîs-i şerîflerde buyuruluyor ki:

(Îmân, Allaha, meleklere, kitaplara, peygamberlere, âhıret gününe, ölüme, öldükten sonra dirilmeye, Cennete, Cehenneme, hesâba, mîzâna, kadere, hayrın ve şerrin Allahtan olduğuna inanmaktır.) [Nesâî]

(Kadere inanmak, îmân esaslarındandır.) [Ebû Dâvüd, Tirmizî]

(Kadere îmân etmek, tevhîdin nizâmıdır.) [Deylemî]

(Âhır zamanda şerli kimseler kader hakkında konuşur.) [Hâkim]

(Kaderden bahsedilince dilinizi tutunuz!) [Taberânî]

(Kaderi inkâr eden helâk olur.) [Taberânî]

(Allahü teâlâ, "bana îmân edip de kadere, hayır ve şerrin benim takdîrimle olduğuna îmân etmiyen, benden başka Rab arasın" buyurdu.) [Şîrâzî]

(Allahü teâlâ, ilk önce Kalemi yaratıp, "Kaderi, olanı ve sonsuza kadar olacak olanı yaz" buyurdu.) [Tirmizî, Ebû Dâvüd]

(Her şey ezelde yazıldı. Allahın ilmine göre, kalem kurudu.) [Tirmizî]

[Takdîr son buldu ve kaleme yazacak bir şey kalmadı.]

(Kadere, hayra ve şerre îmân etmedikçe, başına gelenin aslâ şaşmayacağına, başına gelmemesi mukadder olanın da aslâ gelmeyeceğine inanmadıkça, hiç kimse îmân etmiş sayılmaz.) [Tirmizî]

İlim, Maluma Tabidir

Sual: Bir kimsenin Cehenneme gideceğini Allah biliyor ve bunu levh-i mahfuza yazmışsa, bunun ibâdet etmesine ne lüzum vardır? Cennete gideceği yazılı ise yine ibâdet etmesine lüzum yoktur. Cennete de, Cehenneme de gidecek olanın ibâdet etmesi gereksiz değil mi?

CEVAP

Bu konu ile ilgili kısa bir süre önce (Kaderin suçu yok) isimli bir yazı yazmıştım. Birkaç satır daha yazalım! Ebüssüud efendi hazretleri buyuruyor ki:

Yapılacak her işi, Allahü teâlâ, ezelde biliyordu. Fakat, insanın iyiliği, kötülüğü, Cennetlik, Cehennemlik olacağı, son nefeste belli olur. Peygamber efendimiz buyurdu ki:

(Bir kimse, bütün ömrü boyunca Cehenneme götürecek günahlar işler. Fakat ömrünün son günlerinde, Cennete götürecek iyilikler yaparak, Cennete gider.) [Buharî]

Bir günahkâr, bu hâl üzere yaşayıp ömrü bu hâlde tamamlanacağını Allahü teâlânın bildiğini nereden anladı ki kendini, son nefese kadar günah işlemeye mecbur sanıp, iyi olmaktan ümitsiz bulunuyor. Birçok inatçı, azgın kâfirlerin, son günlerinde, imana geldiği çok görülmüştür. Kendinin de, böyle düzeleceğine niçin ihtimal vermiyor. Niçin iyiliğe dönmüyor? Ölünceye kadar günah işliyeceği, kendisine bildirildi mi?

Belli bir kâfirin ebedi kâfir kalıp kalmıyacağını Allahü teâlâ bilir. Bunun muhakkak kâfir kalacağını, kimse söyleyemez. İlim, maluma tabidir. Allahü teâlâ, olacak şeyleri, olacağı için biliyor. Kur'an-ı kerimde haber verilen şeyler de, olacakları için bildiriliyor. Bir ressamın, at resmi yapması, at o şekilde olduğu içindir. Yoksa, atın o şekilde olması, ressam öyle yaptığı için değildir. Allahü teâlânın, bazı kimselerin imana gelmiyeceklerini bilmesi ve Kur'an-ı kerimde haber vermesi, onlar, kendi arzuları ile küfür üzere kalmayı niyet edip, iman etmek istemedikleri içindir. Yoksa, bunların kâfir olması, Allahü teâlânın bunları kâfir bildiği ve haber verdiği için değildir. Eğer Allahü teâlâ bildiği için, kâfir olmaya mecbur kalınsaydı, Allahü teâlânın kendi yaratmasında da irade, ihtiyar sahibi olmayıp, mecbur olması gerekirdi. Çünkü, kendi yaratacaklarını da, ezelde biliyordu. O hâlde bunlar, kendi irade ve ihtiyarları ile kâfir oluyor. Allahü teâlâ, ezelde bildiği için, haber verdiği için, kâfir olmaya mecbur değildir. (Kaza ve Kader Risalesi)

Şeytana aldanmamalı

Sual: Bazıları hiç ibâdet yapmayıp, haramlardan sakınmayıp "Allah kerimdir, rahimdir, kullarına acır, affı sonsuzdur, kimseye azab etmez" diyorlar. Böyle söylemek uygun mudur?

CEVAP

Ş.Yahya Müniri hazretleri buyuruyor ki: Allahü teâlâ, kerim, rahim olduğu gibi, azabı da şiddetlidir. Bu dünyada, çoklarına fakirlik ve sıkıntı veriyor. Çok kerim ve rezzak olduğu hâlde, çiftçilik sıkıntısı çekmiyene ekmek vermiyor. Herkesi yaşatan O olduğu hâlde, yiyip içmeyeni yaşatmıyor, ilaç kullanmayan hastaya şifa vermiyor.

Yaşamak, hasta olmamak ve mal sahibi olabilmek gibi dünya nimetlerinin hepsi için sebepler yaratmış, sebebine yapışmayana hiç acımayıp dünya nimetlerinden mahrum bırakmıştır. Ahiret nimetlerine kavuşmak da böyledir. Kâfirliği ve cahilliği, ruhu öldüren zehir yapmıştır. Tembellik de, ruhu hasta yapar. İlaç kullanılmazsa, ruh hastalanır, ölür. Küfrün ve cahilliğin tek ilacı, ilimdir. Tembelliğin ilacı da, namaz kılmaktır.

Bir kimse, zehir yer ve (Allah rahimdir, beni korur) derse, hastalanır, ölür. İshal olan müshil içerse, şeker hastası tatlı yerse, hastalık artar. Şehvete uymak, yani nefsin arzularını yapmak, kalbi hasta eder. Şehvete uymanın, günah olduğuna inanırsa, şehvete uyması, kalbini öldürmez. Günah olduğuna inanmazsa, kalbini öldürür. Çünkü, inanmayan kâfir olur. Küfür ise kalbin ve ruhun zehridir.

"Allahın bizim ibâdetimize ihtiyacı yok. İbadet yapan, boşuna sıkıntı çekiyor" diyene de rastlıyoruz. Böyle yanlış düşünen kimse, perhiz yapmayan hastaya benzer. Bu hastasa doktor, perhiz tavsiye ediyor. Bu ise, (Perhiz yapmazsam doktora hiç zararı olmaz) diyerek, perhiz yapmıyor. (Doktora zararı olmaz) demesi doğrudur. Fakat kendine zarar vermektedir. Doktor, kendine faydası olduğu için değil, onun hastalıktan kurtulması için, perhiz yapmasını tavsiye etmiştir. Doktorun tavsiyesine uyarsa şifa bulur, uymazsa ölür gider.

İbadete Lüzum Var

Eshâb-ı kirâmdan bir zât, **(Yâ Resûlallah, yaptığımız ve yapacağımız işler önceden takdîr edilip yazıldığına göre, iş yapmanın ne önemi var)** diye suâl etti. Peygamber efendimiz, **(Herkes, kendi işine hazırlanır)** buyurdu. (Müslim, Tirmizî)

Aynı suâli soran Hz.Ömere de buyurdu ki:

(Herkes önceden takdîr edilmiş olan işlere hazırlanır. Saâdet ehlinden olan, saâdet için çalışır; şekâvet ehlinden olan da şekâvet için çalışır.) [Tirmizî]

Aynı suâli soran, başka birine de, Şems sûresini okudu. İlgili kısmın meâli şöyle:

(Cenâb-ı Hak, hayrı ve şerri [veya tâ'at ve günâhı] **ve bu ikisinin hâllerini öğretip bunlardan birini tutmak için, ihtiyâr** [tercih hakkı, irâde-i cüz'iyye] **verdi. Nefsini tezkiye eden** [kötülüklerden temizleyip fazîletlerle dolduran] **kurtuldu. Nefsini günâhta, cehâlette, dalâlette bırakan, ziyân etti.)** [Şems 7-10 Beydâvî]

İnsan, irâde-i cüz'iyyesini kullanmakta serbesttir, mecbûr değildir. Yanî irâde-i cüz'iyye, iyiliğe kullanılırsa Allahü teâlâ iyilik, kötülüğe kullanılırsa, kötülük yaratır.
(İrâde-i cüz'iyye risâlesi M.Akkermânî)

Cennetliklerin ibâdet yapması ve cehennemliklerin isyan etmesi; genelde sağlıklı yaşaması ezelde takdir edilmiş olanın gerekli ilacı almasına; hastalanması takdir edilmiş olanın da, ilaç bulamamasına benzer. Hastalıktan ölmesi takdir edilmiş olana, ilaç almak nasib olmaz. Zengin olması takdir edilmiş olana, kazanç yolları açılır. Bunun gibi, ezelde cennetlik olanın iman ve ibâdet etmesi nasib olur. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Cennetlik olan, Cennete götürecek, Cehennemlik olan da, Cehenneme götürecek amel işler.) [Ebu Dâvud]

Cehennemlik kimse, (Herkesin cennetlik veya cehennemlik olduğu ezelde takdir edilmiş) der ve ibâdet etmez. Bol mahsul alması takdir edilene ise, tarlasını sürmek, tohum

ekmek nasib olur. Cennetlik olanın iman edip ibâdet yapması, cehennemliğin de, isyan edip kâfir olması böyledir.

Kaderim böyle mi?

Sual: Kötü birisi ile evlendim. Kaderim mi böyle idi?

CEVAP

Siz istemişsiniz, Allahü teâlâ da nasîb etmiştir. Allahü teâlâ, sizin ne yapacağınızı bildiği için bunu levh-i mahfûza yazıyor. Buna kader veya alınyazısı deniyor. Levh-i mahfûz'da yazılı oduğu için siz onu yapmıyorsunuz. Yapacağınız bilindiği için levh-i mahfûza yazılmıştır. Bundan dolayı, kötü bir iş yapıp, (Ne yapayım, kaderim böyle imiş) demek yanlıştır.

Kader ve kanaat

Sual: Bazıları İslâmiyeti bir lokma, bir hırka sözü ile kanaat etmekle suçlamaktadır. Böylece dinin çalışmaya mani olduğunu söylüyorlar.

CEVAP

Evet din, kadere inanmak ve kanaat etmektir. Fakat kader, çalışmamak, fazla istememek değildir. Kader, insanların ne yapacağını, Allahü teâlânın önceden bilmesi demektir. Allahü teâlâ, çalışmağı emrediyor. Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki:

(Cihad edenler, çalışanlar, uğraşanlar, oturduğu yerde ibâdet edip cihad etmiyenlerden daha üstündürler, daha kıymetlidirler.) [Nisa 94]

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(Çalışıp kazananları Allahü teâlâ sever.) [Beyhekî]

(İki gün bir derecede bulunan, ilerlemeyen aldandı.) [Beyhekî]

(İşlerinizi yarına bırakmayınız. Sonra yok olursunuz.) [İ. Gazalî]

(Yabancı dil öğrenin. Düşmanın şerrinden böylece kurtulursunuz!) [Faideli Bilgiler]

Müslümanlık, çalışıp kazanmağa emrediyor. Kanaat demek, bir hırkaya razı olup tembel oturmak demek değildir. Müslümanlar, asla böyle değildir. Kanaat demek, kendi kazandığına razı olup, başkasının kazancına göz dikmemek demektir.

Kanaat, sinir hastalıklarını önliyen, geçimsizliği, düşmanlığı gideren, cemiyyetlerin düzenlerini sağlıyan bir faktördür. Kanaat, islâmiyetin dünyaya yayılmasını, ilim ve fen abideleri kurmağı sağlamıştır. **(Çalışan kazanır)** ve **(Herkes yaptığını bulur)** meal-i alisinden olan ayet-i kerimeler ile **(Allahü teâlâ çalışıp kazananları sever)** ve **Münavi**deki **(Allahü teâlâ çalışmıyan gençleri elbette sevmez)** gibi, nice hadis-i şerifler, çalışıp ilerlemeği mi, yoksa uyuşukluğu mu emrediyor?

Müslümanların kurduğu Emevi, Abbasi, Gaznevi, Hind Timurları ve Endülüs ve Osmanlı medeniyetleri, çalışkanlığı mı, yoksa uyuşukluğu mu gösteriyor?

Bir dervişin, bir lokma, bir hırka sözü, Kur'an-ı kerimin ve hadis-i şeriflerin emirlerini değiştirebilir mi?

Tevbe-istiğfar

Sual: Tevbe-istiğfar nedir, nasıl yapılır?

CEVAP

İstiğfar etmek, **(estağfirullah)** demektir. Tevbe, haram işledikten sonra, pişman olup, Allahü teâlâdan korkmak, bir daha yapmamaya azmetmek, karar vermektir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Tevbe, günahtan sonra o günahı bir daha yapmamaktır.) [İ.Ahmed]

Günahtan hemen sonra tevbe etmek farzdır. Tevbeyi geciktirmek de büyük günahtır. Bunun için de, ayrıca tevbe etmek gerekir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Allaha tevbe edin!) [Nur 31]

(Allahü teâlâ, tevbe edenleri sever.) [Bekara 222]

(Allaha tevbe-i nasuh yapınız!) [Tahrim 8]

Nasuh kelimesine 23 mana verilmiştir. Bunlardan en meşhuru günahlara pişman olup, istiğfar etmek ve bir daha işlememeye karar vermektir. Nasuh tevbesinin ne olduğunu soran zata Peygamber efendimiz buyurdu ki:

(Tevbe-i nasuh, günahkârın işlediği günahtan pişman olması, Allahtan mağfiret dilemesi, bir daha böyle bir günah işlememesi demektir.) [Beyhekî]

İstiğfarın fazileti çok fazladır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(İstiğfar okuyunuz! İmdadınıza yetişirim.) [Hud 52]

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, günah işleyip pişman olanı, istiğfar etmeden önce affeder.) [Taberânî]

(Küçük günahlarda ısrar edilirse küçük kalmaz. Büyük günahlara istiğfar edilirse büyük kalmaz.) [Deylemî]

(İstiğfar eden, günde 70 defa aynı günahı işlese ısrar etmiş sayılmaz.) [Tirmizî]

(Günde 70 defa istiğfar edenin, 700 günahı affolur.) [Beyhekî]

(İstiğfara devam edeni, Allahü teâlâ, dertlerden, sıkıntılardan kurtarır. Ummadığı yerden rızıklandırır.) [Nesâî]

(Bir mümin günah işleyince, melek üç saat bekler, eğer o kimse istiğfar ederse, o günahı yazmaz.) [Hakim]

(Günahınız çok olup göklere kadar ulaşsa, pişman olunca, Allahü teâlâ, tevbenizi kabul eder.) [İbni Mace]

(Günahlar kalbi paslandırır, karartır. Kalblerin cilası ise istiğfardır.) [Beyhekî]

(Derdinizi ve devasını bildireyim. Derdiniz, günahlar, devası da istiğfardır.) [Hakim]

(Bir günahkâr, istiğfar eder, sonra bu günahı tekrar yapar, sonra istiğfar eder. 3üncüde yine yapar, yine tevbe ve istiğfar ederse, 4üncü defa yapınca, büyük günah yazılır.) [Deylemî]

(Tevbe eden günah işlememiş gibi olur.) [İ.Mace]

(Günaha devam edip, dili ile istiğfar eden, rabbi ile alay etmiş sayılır.) [Beyhekî]

(Herkes günah işler. Fakat günahkârların en iyisi tevbe edendir.) [Hakim]

(Günahına pişman olup abdest alıp, namaz kılanı ve günahı için istiğfar edeni, Allahü teâlâ affeder.) [Nesâî]

(Kıyamette, amel defterinde çok istiğfar bulunana müjdeler olsun!) [Beyhekî]

Peygamber efendimiz **("Estağfirullahellezi la ilahe illa hüverrahmanürrahim el-hayy-ül- kayyumüllezi la-yemutü ve etubü ileyh Rabbiğfir li " istiğfarını 25 defa okuyanın, odasında, ailesinde, evinde ve şehrinde kaza, belâ olmaz.)** buyurdu. Bunu her sabah ve akşam okumalıdır! Âlimlerin çoğu, talebelerine ve evlatlarına bunu okumalarını tavsiye etmişler, çok faydasını görmüşlerdir. Bu nimetlere kavuşabilmek için Ehl-i sünnet itikadında olmak ve dinimizin emir ve yasaklarına riayet etmek şarttır. İtikadı bozuk olanın, bid'at ehlinin okuması fayda vermez. (Mearicülhidaye)

Ehl-i sünnet itikadında olmak, kul haklarını ve kazaya kalan farzlarını ödemek ve haramlardan vazgeçmek şartı ile cuma günü sabah namazından önce, aşağıdaki duâyı okuyanın bütün günahlarının affedileceği hadis-i şerifle bildirildi. Duâ şudur:

(Estağfirullahelazim ellezi la ilahe illa hüvel hayyel kayyume ve etubü ileyh.) [Ramuz]

Günaha pişmanlık

Tevbe istiğfardan önce yapılmalıdır! Tevbe çirkin şeyi bırakıp güzel olana dönmek demektir. İstiğfar, günahın çirkinliğini görüp, ondan yüz çevirdikten sonra, mağfiret talep etmektir. Hadis-i şerifte **(Pişmanlık tevbedir.)** buyuruldu. (Hakim)

Yapılan günahları her hatırlayışta istiğfar etmelidir! Günahları hatırladıkça istiğfara devam edilirse, geçmiş günahlar affolur.

Tevbe edebilmek, Hak teâlânın büyük nimetlerinden biridir. Günah işleme korkusu ile tevbeyi asla geciktirmemelidir! Çünkü, hadis-i şerifte **(Sonra yaparım diyenler helak oldu)** buyuruldu. Yani tevbeyi ve diğer iyi işleri geciktirenler, bu günün işini yarına bırakanlar, aldandı, ziyan etti. (İ.Gazali)

Günah, kulun yanında küçük ve kıymetsiz görününce, Allahü teâlâ katında büyük olur. Kul küçük günahı büyük görünce, o günah Allahü teâlânın katında küçülür. Mümin, iman ve marifetiyle küçük günahları da büyük görür. Her günah işleyişte kalbi sızlar. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Mümin, günahını dağ gibi görüp, üstüne düşeceğinden korkar. Münafık ise, burnunun üzerine konan ve hemen uçacak sinek gibi görür.)** [Buharî]

Günah İşlediğini Bilmek

Şu hâlde, günah işlediğini bilmek büyük nimettir. O kişinin mümin olduğunu gösterir. Allahü teâlânın hakkı olan günahları için tevbe etmeli, pişmanlık ve üzüntü duymalı, günahı terketmeli, kefaret olması için çok sevap işlemelidir! Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(Günah işlediğin zaman, karşılığında onu mahvedecek sevab işle!)** [İ.Gazali]

Kul hakkının kefareti için, hak sahiplerine iyilik ve duâ etmelidir! Hak sahibi ölmüş ise, o kimseyi rahmetle anmalı, çoluk çocuğuna ve varislerine ihsanda bulunmalıdır! Günahları için istiğfara devam etmelidir! Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, istiğfara devam edeni, her sıkıntıdan kurtarır, her darlıkta bir genişlik verir ve ummadığı yerden rızıklandırır.) [Nesâî]

Bir kimse günah işleyince, Allahü teâlânın bu günahı işlerken gördüğünü bilse, Allahü teâlâ, kulunun kendisini hatırlaması sebebiyle günahını affeder. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **(İşlediği günahı, Allahü teâlânın bildiğine inanan, günahına tevbe etmese bile, Allahü teâlâ onu affeder.)** [Taberânî]

İşlediği günahı, Allahü teâlânın bildiğine inanan kimse, Allaha inanıyor demektir. Allahü teâlâya inanan kimse de günah işleyince, günahını Allahü teâlâ gördüğü için utanır ve ister istemez pişmanlık duyar. Pişmanlık ise tevbedir. Tevbe eden kimseyi de Allahü teâlâ affeder. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki: **(Ya Rabbi, iyilik edince müjdelenen, kötülük edince istiğfar edenlerden eyle)** [Buharî]

(Yatağa girince, 3 defa "Estağfirullahelazim ellezi la ilahe illa huv el-hayyel-kayyume ve etubü ileyh" diyenin günahları, deniz köpükleri kadar çok olsa da, affolur.) [Tirmizî]

(Mümin, günah işleyince, kalbinde siyah bir nokta hasıl olur. İstiğfar edince, nokta silinir, kalbi cilalanır. Tekrar günah işlerse, siyah nokta büyür, nihayet kalbini kaplar.) [Nesâî]

(Ey kullarım, koruduklarım hariç, hepiniz günahkârsınız, benden mağfiret dileyeni bağışlarım. Mağfiret etmeye kadir olduğuma inananı affederim.) [Tirmizî]

(Günahtan korunmayanı Allahü teâlâ da [dünya ve ahırette felaketlerden] **korumaz.)** [İ.Huzeyme]

(Müminler için, her gün 25 defa, istiğfar okuyanın kalbinden kin, hile ve hased çıkar. İsmi evliyalar arasına yazılır. Ona bütün müslümanlar sayısınca, sevab verilir. Kıyamette bütün müminler, "Ya Rabbi, bu kulun bizim için istiğfar okudu. Sen de onu affet!" derler.) Müminler için istiğfar: **(Allahümmağfir-li velîvalideyye velî üstaziyye velîl-müminine vel-müminat, vel-müslimine vel-müslimat, el-ahya-i minhüm vel-emvat, birahmetike ya erhamerrahimin.)** [Miftah-ün-necat]

Günah işlemeye devam eden kimse unutkan olur, ahmaklaşır, aklı da azalır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki : **(Günah işliyenin bir aklı gider, bir daha geri dönmez.)** [İ.Gazali]

Günahların hepsi Allahü teâlânın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. Hadis-i şerifte, buyuruldu ki: **(Ufacık bir günahtan kaçınmak, bütün cin ve insanların ibâdetleri toplamından daha iyidir.)** [R.Nasıhin]

Günahların affı için

Allahü teâlânın hakkı olan günahlar için tevbe etmeli, pişmanlık ve üzüntü duymalı, günahı terketmeli, kefaret olması için çok sevab işlemelidir! Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Günah işlediğin zaman, karşılığında onu mahvedecek sevab işle!) [İ.Gazali]

("Rabbim, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Kötü işlerde bulundum. Senden başka günahımı affedecek yoktur. Beni affet!" diyenin karıncalar sayısınca günahı olsa, Allahü teâlâ affeder.) [Beyhekî]

Günahı Küçük Görmek

Günahların bazısı, bazısına göre küçük görünse de, Allahü teâlânın emirlerini yapmamak olduğu için hepsi de büyüktür. Çünkü Allahü teâlânın gazabı günahlar içinde gizlidir. Hadis-i şerifte, **(Küçük günaha devam edilirse, büyük olur.)** buyuruldu. Küçük görülen günah büyür. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Günahların küçük görüneninden sakının! Bunlar toplanınca sahibini helak eder. Bu şuna benzer ki, bir kavim bir vadiye iner, çerçöp, odun ne bulurlarsa toplayıp getirirler. Böylece koca bir yığın olur. Bunu yakıp ateşinde ekmeklerini pişirirler. İşte küçük görünen günahlardan hesaba çekilen de helak olur.) [Taberânî]

(Hep günah işliyenin kalbi mühürlenir, artık sevab işleyemez olur.) [Bezzar]

Biri, 2-3 defa (Vay günahlarım) deyince, Resulullah **(Allahümme mağfiretüke evseu min zünubi ve rahmetüke erca indi min ameli diye duâ et.)** buyurup, o kişiye üç defa tekrarlattıktan sonra **(Allah seni affetti.)** buyurdu. (Hakim)

Yukarıdaki duânın tercümesi şöyle:

(Allahım, benim günahlarıma göre senin rahmetin çok fazladır. Ben amelime güvenmiyor, senin rahmetini ümit ediyorum.)

Günahlarına tevbe eden, pişman olan kimsenin kul borçları, namaz, oruç gibi kazaları hariç, günahları affolur. Borçlarını ödemeli veya helallaşmalıdır! Kazalarını da bir an önce bitirmelidir!

Hz. Beraya **"Kendinizi elinizle, tehlikeye atmayın"** ayeti düşmanla karşılaşıp şehit düşene kadar savaşan kimse hakkında mıdır?" diye sorulunca; Hz. Bera, **(Hayır! Bir günah işleyip sonra da Allah onu bağışlamaz diyen hakkındandır)** dedi. (Hakim)

Allah hakkı olan günahlara tevbedir. Farzları ve vacipleri terketmek ve Allahü teâlânın haram kıldığı şeyleri yapmak bu günahlardandır. Mesela, namaz kılmamak, zekât vermemek böyledir. Bu günahları yapan müminler, tevbe-i nasuh ile tevbe ettikleri zaman, Allahü teâlâ affeder.

Son Nefeste Tevbe

Bir terzi, büyüklerden birine sordu:

- Ölüm yaklaşınca tevbenin kabul edileceğini bildiren hadis-i şerifin açıklaması nasıldır?
- Evet tevbe kabul edilir; ama senin mesleğin nedir?
- Terziyim, elbise dikerim.
- Terzilikte en kolay iş nedir?
- Kumaşı makasla kesmektir.
- Kaç yıldır terzisin?
- Otuz yıldır.
- Canın gargaraya gelince kumaş kesebilir misin?
- Hayır kesemem.
- Otuz yıl kolaylıkla yaptığın işi, o zaman yapamazsan, ömründe hiç yapmadığın tevbeyi, can gargarada iken nasıl yapabilirsin? Bugün gücün yerinde iken tevbe eyle! O zaman yapman çok güç olur. Şimdi tevbe edersen, o zaman da tevbe etmek nasib olur.

Genç terzi tevbe edip, salihlerden oldu. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Beş şey gelmeden önce beş şeyin kıymetini biliniz! Ölmeden önce hayatın, hastalıktan önce sıhhatin, dünyada iken ahıreti kazanmanın, ihtiyarlıktan önce gençliğin, fakirlikten önce zenginliğin kıymetini biliniz!) [Hakim]

(Allah katında en sevgili olan, tevbe eden gençlerdir.) [R.Nasıhin]

(Tevbe eden bir gencin cenazesi kabristana getirilince, Allahü teâlâ, "Ey Melekler, bu kabristandan azabı kaldırın! Buraya tevbe eden bir genç getirildi. Onun olduğu yerdekilere azab etmeye hayâ ederim." buyurur ve bütün kabristandakilerden kırk gün, azab kalkar.) [R. Nasıhin]

Tevbe Eden Genç

Beni İsrail zamanında bir genç, kötü işler yapar, tevbe eder, tevbesinde durmazdı. Çok günah işlese de, çok tevbe ettiği için, tevfik-i ilahi imdadına yetişti. Büyük bir günah işledikten sonra pişman oldu. Sahraya çıkıp yüzünü, gözünü topraklara sürerek dedi ki: "Ya ilahi, ne kadar tevbe ettiysem tevbemi bozdum. Beni günahtan korumazsan yine tevbemi bozar, ebedi felakete düçar olurum. O zaman halim nice olur?"

Şöyle bir ses duydu: **"Ey kulum, sen günahından vazgeçtiğin için, sana rahmetle muamele ediyorum. Tevbeni kabul edip, kötü amellerini lutf ve keremimle affettim."** [R. Nasıhin]

Allahü teâlâ, çok merhametli olup, kullarına çok acıdığı için, bir günde ibâdete, yalnız beş vakit ayırmış, birkaç şeyi haram edip, çok şeyi mubah etmiş, izin vermiştir. O hâlde, gençlik zamanında, sıhhatin, gücün kuvvetin, malın ve rahatlığın bir arada iken, bu zamanı değerlendirmek gerekir. Sonsuz saadete kavuşturacak sebeplere yapışmalı, iyi işler yapmalı, bugünün işini yarına bırakmamalıdır. Ömrün en iyi zamanı olan gençlik günlerinde, işlerin en iyisi sahibin, yaratanın emirlerini yapmak, Ona ibâdet etmek, İslâmiyetin yasak ettiği haramlardan sakınmaktır. Günde bir saat tutmayan bir zamanı, Allahü teâlânın emrini yapmak için ayırmamak, sayılamıyacak kadar çok olan, mubahları bırakıp da, haram ve şüpheli olana uzanmak ne kadar kötüdür. (M.Rabbani)

Gözyaşı rahmettir, ganimettir

Sual: Ağlayıp gözyaşı dökmenin Allah korkusu ile bir ilgisi var mıdır?

CEVAP

Günah işleyerek kalbi kararan, katılaşan kimseler, çok güldükleri hâlde, ağlayamazlar. Şefkat ve merhamet ehli olanların kalbleri rikkatlidir. Allahü teâlâyı çok sevenler, bu sevgiden mahrum kalma korkusu ile gözyaşlarını tutamazlar. Allah korkusu ile ağlamanın fazileti büyüktür. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Allahı anarken, Allah korkusu ile gözünden yaş akana, kıyamette azab olmaz.) [Hakim]

(Allah korkusu ile ağlayan göze, cehennem ateşinin dokunması haramdır) [Nesâî]

(Kıyamette herkes ağlayıp gözyaşı dökecektir. Ancak dünyada Allah korkusu ile, bir damlacık gözyaşı dökenler ağlamıyacaktır.) [İsfehani]

(Allah korkusu ile, gözünden yaş akan mümini, Hak teâlâ ateşten koruduğu gibi, ateşi de onun nurundan korur.) [İbni Mace]

(Allah için gözlerinden yaş akan müminin vücudunun, Cehennem ateşinde yanması haramdır. Bir damla gözyaşı ile yanağı ıslanan kimsenin yüzü, hiçbir zaman darlığa düşmez. Kıyamette her şey ölçülür, tartılır. Bunlardan Allah korkusu ile akan gözyaşı, ateş deryasını söndürecek güçtedir.) [Beyhekî]

Günahları Dökmek İçin

(Vücudu Allah korkusu ile ürperen kimsenin günahları, ağaçtan yaprakların dökülmesi gibi dökülür.) [Beyhekî]

(Allahü teâlâ, Hz. Musaya buyurdu ki: "Benden korkup ağlıyarak yapılan ibâdet, diğer ibâdetlerden üstündür.") [Taberânî]

(Cenab-ı Hak, yemin ile buyuruyor ki: "Dünyada benden korkarak ağlayanı, Cennette ebedi güldürürüm.") [Beyhekî]

(Sağılan süt, tekrar memeye girmediği gibi, Allah korkusundan ağlayan da ateşe girmez.) [Tirmizî]

(Allahü teâlânın, himayesinden başka hiçbir himayenin bulunmadığı kıyamette, himayesine aldığı yedi kimseden biri de, yalnız iken Allahı anıp gözünden yaş akan kimsedir.) [Buharî]

(Allah korkusu ile gözden akan bir damla göz yaşından veya Allah yolunda akıtılan bir damla kan damlasından daha kıymetli, Allah indinde bir damla yoktur.) [Tirmizî]

(Ağlayın, ağlıyamazsanız, kendinizi zorlayın, hüzünlenin! Kıyametteki azabın dehşetini bilseniz, ayakta duramayacak hâle gelinceye kadar namaz kılar, sesiniz kısılıncaya kadar ağlarsınız.) [Buharî]

(Her mümin dağlar kadar günah ile mescidimizde bulunsa, ağlıyan şu kişinin hürmetine oradakilerin hepsinin günahları affolur. Çünkü melekler "Ya Rabbi, ağlıyanları, ağlamıyanlara şefaatçi kıl!" derler.) [Beyhekî]

İbni Ömer hazretleri buyurdu ki: (Allah korkusu ile bir damla gözyaşı akıtmak, binlerce altın sadaka vermekten daha kıymetlidir.) [İhya]

Günahım çok

Sual: Günahım çok, ne yapsam Allah beni affetmez demek doğru mudur?

CEVAP

Çok yanlıştır. Çünkü cenab-ı Hak, tevbe edilen her günahı affeder. Bir kâfir, küfrüne tevbe ederse, mümin olur, bütün günahları affolur. Bir mümin de Allaha şirk koşsa, sonra pişman olup tevbe etse Allah affeder. Bir ayet-i kerime meali:

(Ey günahta haddi aşanlar, Allahın rahmetinden ümid kesmeyin! Zira Allah, bütün günahları affeder. O, gafururrahimdir, affı, merhameti çoktur) [Zümer 53]

Kolaylaştırın Güçleştirmeyin!

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Allahın rahmetinden ümid kestirip [dinden] nefret ettirenlere Allah lânet etsin! Kolaylaştırın, güçleştirmeyin!) [Nesâî]

(Allahı kullarına sevdirin ki, Allah da sizi sevsin!) [Taberânî]

(İnsanlara Rablerinden bahsederken, korku ve sıkıntı veren şeylerden söz etmeyin!) [Beyhekî]

(Tevbe eden, günah işlememiş gibi olur.) [İbni Mace]

(Hak teâlâ buyurdu ki, kulumun, günahı göklere kadar yükselse, benden ümid kesmeyip, af dilerse affederim.) [Tirmizî]

(İhlasla "La ilahe illallah" diyen Cennete girer.) [Beyhekî]

(Bir kimse, yakinen Allahın Rab, benim de peygamber olduğuma inansa, Cehennem ona haram olur.) [Hakim]

(Allah, günahını affından büyük görene şiddetli gazap eder.) [Deylemî]

(Kâfir Allahın rahmetinin çokluğunu bilse, cennetten ümit kesmezdi.) [Müslim]

(İyilik ve ibâdet edene büyük ecir verileceğini müjdeleyin, nefret ettirmeyin!) [Şira]

(Ömründe bir defa Allahı anan veya Ondan korkan Cehennemden çıkar.) [Tirmizî]

(Allahü teâlâ buyurdu ki, "Ey kulum, af dilediğin müddetçe, günahlarının çokluğuna bakmadan affederim. Günahların bulutlara kadar yükselse de yine affederim. Yer dolusu günahla gelsen, yer dolusu mağfiretle karşılarım. Yeter ki iman ile gel!") [Tirmizî]

Allahü teâlâ, Davüd aleyhisselama vahyetti ki:

- Ya Davüd beni sev, beni seveni sev! Beni de kullarıma sevdir!
- Ya Rabbi bunu nasıl yapayım?
- Nimet ve ihsanlarımı onlara hatırlat, onlar benden ancak iyilik beklesinler.

İbadet yapmamak, günahlardan kaçmamak insanın kalbini karartır, zamanla küfre sokar. Yani kâfir olur. Ebedi Cehennemde kalır. Günahların hepsi Allahın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. Hadis-i şerifte, **(Çok küçük bir günahtan kaçmak, bütün cin ve insanların ibâdetleri toplamından daha iyidir.)** buyuruluyor. Tevbe edilmiyen günahların cezası verilirse, bu cezaya katlanmak çok zordur.

Allahü teâlânın gazabı günahlar içinde saklıdır. Kişi, bir günah yüzünden büyük azaba maruz kalabilir. Yüz bin sene ibâdet eden makbul bir kulunu ebediyyen Cehenneme koyabilir. Mesela iki yüz bin sene itaat eden İblis, kibredip secde etmediği için sonsuz olarak Cehennemlik oldu. Âdem aleyhisselamın oğlu, bir adam öldürdüğü için ebedi Cehennemlik oldu. Her duâsı kabul olan Belam-ı Baura, bir günaha meylettiği için imansız gitti. Karun zekât vermediği için malı ile helak oldu.

Allahü teâlâya Hüsn-i zan

Müslüman ömrünün sonlarına doğru, öleceği zaman Allahü teâlâya daha çok hüsn-i zan etmelidir! Yani (Ben her ne kadar günahkâr isem de, Allahü teâlâ beni affeder.) diye ümid etmelidir! Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Ölürken mutlaka Allahü teâlâya hüsn-i zan etmelisiniz.) [Müslim]

(Allahü teâlâ, "Ben kulumun zannı üzereyim. Beni nasıl zannederse öyle bulur" buyurdu.) [İbni Hibban] (Yani "Allah, beni affeder" diye ümid ediyorsa onu affeder. Allahtan ümidini keserek, "Ben mutlaka Cehennemliğim" diyorsa Cehenneme gider.)

Ölüm döşeğindeki birisi, Peygamber efendimize (Cehenneme gitmekten korkuyorum; fakat Allahın rahmetinden de ümidimi kesmiyorum.) dedi. Resul-i ekrem, **(Müminin kalbinde korku ile ümid varsa, Allahü teâlâ da ona umduğunu verir, korktuğundan da emin eder.)** buyurdu. (Tirmizî)

Pişmanlığın Fazileti

Sual: Büyük bir günah işleyenin, artık Allah beni affetmez diye düşünmesi doğru mu?

CEVAP

Çok yanlıştır. İnsan ne kadar büyük günah işlerse işlesin, Allahü teâlânın rahmetinden ümidini kesmemelidir. Bir günah işleyince, hemen tevbe etmelidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Eskiden bir kimse 99 adam öldürür, sonra pişman olur. Bir rahibe gidip sorar:
- Benim tevbem kabul olur mu?
Rahip der ki:
- Hayır tevben kabul olmaz.
Adam bunu da öldürür. Sonra büyük bir âlimi bulur. Ona da durumu anlatıp sorar:
- Tevbem kabul edilir mi?
Âlim der ki: Elbette her günahın tevbesi vardır. Ancak ülkene gitme, orada kötü insanlar var. Bunu, iyi insanların bulunduğu başka bir yere gönderir. Adam giderken yolda ölür. Azab melekleri ile rahmet melekleri gelir. Ölüyü almak isterler. Başka bir meleği hakem tayin ederler. Bu melek de o kimsenin, çıkış yeri ile gideceği köy arasını ölçer. İyi insanların bulunduğu yere bir karış yakın olduğu için ölüyü rahmet meleklerine verir. Allahü teâlâ, iyi insanların bulunduğu köyü yakınlaştırdığından melekler orayı daha yakın bulurlar. Böylece ölü mağfiret olur.) [Buharî]

Ölülerin diriltilmesi

Sual: Bir hukukçu, ölmüş insanın dirilmesinin mümkün olmıyacağını söylüyor. Dirilişle ilgili Kur'anda ayet yok mudur?

CEVAP

Dirilişle ilgili ayet-i kerime çoktur. Bir müşrik, eline bir insan kemiği alır, Resulullah efendimizin yanına gelir, kemiği ufalayıp üfledikten sonra der ki:

- Bütün ölülerin, dirilip mahşere geleceğini söylüyorsun. Bu çürümüş kemik, nasıl canlanır?

Resulullah aleyhisselam buyurur ki:

- Elbette, kainatı yaratan Allahü teâlâ, onu canlandırır ve seni de öldürüp, diriltir ve Cehenneme sokar. (Beydavi)

Sonra şu ayetler nazil olur:

(İnsan bilmez ki, biz onu bir damla nutfeden yarattık. O, apaçık düşman kesilip kendi yaratılışını düşünmeden bize karşı örnek getirmeye kalkışarak "şu çürümüş kemikleri kim diriltir" dedi. Ey Resulüm, de ki, o çürümüş kemikleri, hiç yokken var eden, onu diriltir.) [Yasin 77- 79]

Dirilişi bildiren ayet-i kerimelerden birkaçı şöyle:

(Öldükten sonra bizi kim diriltir derler. De ki, sizi ilk defa yaratan Allahü teâlâ, can verip, diriltir. Bunun üzerine onlar sana alaylı bir tarzda başlarını sallayıp "Ne zamanmış o?" derler. De ki, yakındır.) [İsra 51]

(Allah hakkın ta kendisidir. O, ölüleri diriltir ve her şeye hakkıyla kadirdir. Kıyamet vakti de gelecektir; bunda şüphe yoktur. Allah kabirlerdekileri diriltip kaldıracaktır.) [Hac 7]

(Göğün ve yerin Onun emri ile durması da Onun [Allahın varlığının] **delillerindendir. Sonra sizi çağırdı mı hemen topraktan** (kabirlerinizden) **çıkıverirsiniz.)** [Rum 25]

(O gün yer yarılıp, halk kabirlerinden süratle çıkar. Bunları diriltip haşretmek bizim için kolaydır.) [Kaf 44]

(Kâfirler, öldükten sonra dirilmiyeceklerini sandılar. De ki, Rabbime yemin ederim ki, elbette diriltileceksiniz ve işledikleriniz size bildirilecektir. Bu Allah için kolaydır.) [Teğabün 7]

(Şüphesiz ki ölüleri ancak biz diriltiriz.) [Yasin 12]

Dinimize göre yas tutmak

Sual: Ölü için ağlamak, yas tutmak uygun mudur?

CEVAP

Ölü için sessiz ağlamak câizdir. Zira **(Müminin ölümüne gökler ağlar)** buyuruldu. **(Şerh-us-sudûr)**

Ölü için yüksek sesle ağlamak, matem tutmak, siyah elbise giymek, siyah perdeler ve rozetler, işaretler asmak, matem işaretleri, resmini taşımak câiz değildir. **(S.Ebediyye)**

Cenazeye ve cenaze çıkan yere siyah örtmek ve siyah giyinmek câiz değildir. **(Hazânet-ür-rivâyât)**

Ebu Seleme'nin kızı Hz.**Zeynep** anlatır: Resulullahın zevcesi Ümmü Habibe validemizin babası ölünce başsağlığı dilemek için yanına gittiğim zaman dedi ki: "Resulullahın, (**Allaha ve âhiret gününe inanan bir kadının, ölen yakını için üç günden fazla yas tutması helâl değildir.**) dediğini duydum." Cahş kızı Zeynebin kardeşi şehit olunca, o da aynı şeyleri söyledi. (**Buhari)**

Dinimiz, nimetlere şükretmeyi, musibetlere de sabır ve susmayı emrediyor. Çocuk olunca, akika kesmeyi bildiriyor. Ölünce, hayvan kesmeyi veya başka bir şey yapmayı emretmiyor. Bağırıp çağırmayı, yas tutmayı yasak ediyor. **(Es-Siret-üş-Şamiyye**)

Dinimize göre, hem sevinç, hem de üzüntü bulunan bir günün yıl dönümlerinde, üzülmeyip, sevinmek, o gündeki sevinçli şeyleri hatırlayıp, üzüntülü şeyleri düşünmemek gerekir. Çünkü İslâmiyette yas tutmak yoktur. Bütün hadis kitapları, Peygamber efendimizin ölü için yüksek sesle ağlamanın ölüye sıkıntı vereceğini bildirmektedir. Bu hadis-i şeriflerden bazıları şöyledir:

(Ölüyü överek ağlamak cahiliyet âdetidir.) [Buhârî]

(Ölü, yakınlarının kendisine bağırarak ağlamasından sıkılır.) [Buhârî]

(Yas tutan, ölmeden tövbe etmezse, kıyamette şiddetli azap görür.) [Müslim]

(Ölü için yas tutmak insanı küfre sürükler.) [Müslim]

(Ölü için ağlayana da, onu dinleyene de lanet olsun.) [Ebu Davud]

(Üzülünce, elbisesini yırtan ve bağırıp çağıran bizden değildir.) [Buharî]

Matem yapmak, bağırıp çağırmak, ilk olarak Muhtar-ı Sekafi tarafından ortaya çıkarıldı. Bu bid'at, zamanla bir ibâdetmiş gibi yayıldı. Halbuki Muhtar-ı Sekafi, bunu Kufe halkını aldatıp, onları Emevilerle harbe sürüklemek, böylece hükumeti ele geçirmek için bir hile olarak yapmıştı.

Peygamberlerden Hz. Zekeriyya ile Hz. Yahya'yı keserek şehit etmişlerdi. İlk islam şehidi Hz. Yaser ve hanımı Sümeyye hatun idi. Resullah efendimizin sevgili amcası Hz. Hamza da feci şekilde şehit olmuştu. Peygamber efendimiz, şehit olan peygamberlerin, Hz. Yaser ile hanımının ve Hz. Hamzanın şehit edildiği günün yıldönümlerinde matem tutmadı. Matem tutmayı yasakladı.

Matem yasak olmasaydı, herkesten önce Yahudi kadının bir yıl kadar önce yediği zehirli yemeğinin neticesinde vefat eden Peygamber efendimizin ölümü için matem tutulurdu. Hz. Hamza gibi; Hz. Ömer, Hz. Osman Hz. Ali de şehit oldu. Hz. Hasan da zehir verilerek şehit edildi. Milyonlarca müslümanın mezhep imamı olan İmam-ı a'zam hazretleri de şehit edildi. Resulullah efendimizin emrine uyularak bu büyük zatlar için de yas tutulmadı. Yas tutmamak o büyük zatları sevmemek anlamına gelmez. Babası gibi Hz. Hüseyin gibi yüce bir imamın şehit edilmesi de, bütün Müslümanlar için büyük üzüntüdür. Ama yas tutmak, ölüm yıldönümlerinde dövünmek asla caiz değildir.

Canlar nasıl alınır?

Sual: Dünyanın çeşitli yerlerinde, binlerce, hatta milyonlarca insan, trafik kazası, deprem, savaş gibi sebeplerle aynı anda ölüyor. Bazı kimseler, "Ölüm meleğinin bir anda bunların canını nasıl aldığını aklımız almıyor." diyorlar. Bunun izahı mümkün mü?

CEVAP

Azrail aleyhisselamın kudretinden şüphe etmek, Allahü teâlânın kudretinden şüphe etmeğe kadar gidebilir. Allahü teâlânın kudretinin büyüklüğünü bilen kimse, sebebini bilmese de, İslâma teslim olup, Allahın her şeye gücü yetebileceğine inanması gerekir.

Bugün bir düğme ile bir veya birkaç şehrin bütün elektrikleri aynı anda söndürülebilmektedir. Ölüm meleği de ruhları bundan daha tez almaktadır. İbrahim aleyhisselam, ölüm meleğine suâl etti ki:

- Ey ölüm meleği, eceli gelen insanların bir kısmı doğuda, bir kısmı batıda olsa, yahut kuzeyde ve güneyde aynı anda zelzele olup ölseler, yahut da dünyanın çeşitli yerlerinde savaş olsa, aynı anda binlerce, milyonlarca insan ölse, aynı anda bunların hepsinin ruhlarını nasıl alıyorsun?

Ölüm meleği cevap verdi:

- Allahın izniyle onların ruhlarını çağırırım, derhal avucumun içinde oluverirler.

İslâm âlimlerinden biri buyuruyor ki:

(Dünya, ölüm meleği için küçük bir leğen gibidir. Oradan eceli gelenlerin ruhlarını alır.)

Süleyman aleyhisselam, ölüm meleğine suâl etti:

- İnsanların ruhlarını kimini genç yaşta, kimini bebekken, kimini ihtiyarlayınca alıyorsun. Ruhları almada ölçün nedir?

Ölüm meleği dedi ki:

- Bana eceli gelenlerin listesi verilir. Ben verilen listeyi tatbik ederim. Başka işe karışmam.

Ölüm meleği gelip, Süleyman aleyhisselamın yanında oturan bir kimseye dikkatli bakmaya başladı. Sonra çıkıp gitti. O zat, Süleyman aleyhisselama suâl etti:

- Kimdi o bana öyle can alacak gibi bakan?

- Ölüm meleğiydi.

- Beni onun pençesinden kurtar! Rüzgara emret, beni Hindistana götürsün!

O zatın bu isteği derhal yerine getirildi. Ölüm meleği ikinci defa Süleyman aleyhisselamın yanına gelince, Hz. Süleyman suâl etti:

- Geçen gelişinde yanımdaki zata niçin öyle bakmıştın?

- Şimdi onun ruhunu alıp geldim. Bana onun ruhunu Hindistanda almam emredilmişti. Ömrü biterken, hâlâ burada bulunduğu için öyle bakmıştım.

Cenaze ve bid'atler

Sual: Cenâze götürülürken yüksek sesle tekbir getirilebilir mi?

CEVAP

Cenâze götürülürken, yüksek sesle tekbîr, tehlîl, ilâhîler okumanın bid'at ve günâh olduğu Halebî, Merâkıl-felâh, Tahtâvî hâşiyesinde, Ni'met-i islâm ve Şir'a şerhinde yazılıdır.

Cenâzeyi kabir başına koyunca, iş yapmıyanlar oturmalı veya çömelmeli, gayrı müslimler gibi ayakta durmamalıdır.

Meyyit defnedilirken, Kadr, Kâfirûn, Nasr, İhlâs, Felâk, Nas ve Fâtiha sûrelerini okumak, meyyit için duâ ve istigfâr etmek müstehabdır. Bekara sûresinin başını ve sonunu okumak da müstehabdır.

Kur'ân-ı kerîm sessiz olarak okunur. Yüksek sesle okumak mekrûhtur.

Kabir yanında nutuk söylemek kâfirlerin âdetidir. Kâfirler gibi nutuk söylemek, meyyiti kendinde bulunmıyan şeylerle övmek câiz değildir. Kendinde bulunan sıfatlar ile de övmekte fayda ve lüzûm yoktur.

Meyyit için yüksek sesle ağlamak, mâtem tutmak, siyah elbise giymek, siyâh perde ve rozet, işâret asmak, mâtem işâretleri, resmini taşımak câiz değildir. (Hazânet-ür-rivâyât)

Meyyit için, çeşitli kimselerin sessiz olarak çeşitli cüz'ler okuyup, Kur'ân-ı kerîmi hatm etmeleri ve herbirinin okuduğunun sevâbını ölünün rûhuna göndermeleri veya birinin hepsi yerine hediye etmesi, ya'nî hatm duâsını yapması, okuyanların da (Âmîn) demeleri câiz ve çok faydalı olur.

Delinin Durumu

Sual: Mümin veya kâfir iken deliren kimse, deli iken ölse, delirmeden önceki durumuna göre mi muamele edilir?

CEVAP

Evet.

Ölü Yanında

Sual: Ölü yıkanmadan yanında Kur'an-ı kerim okumanın mekruh olduğu söylenmektedir. Doğru mudur?

CEVAP

Ölü yıkanmadan önce, yanında Kur'an-ı kerim okumaya mekruh diyen âlimler var ise de, ölünün üzeri örtülü iken ve yatağına bitişik olmıyarak, sessiz okumak caizdir. (R. Muhtar)

Cenaze namazında

Sual: Cenaze namazı kılarken, ayakkabıyı çıkarmak gerekir mi?

CEVAP

Temiz ayakkabı ile temiz yerde namaz kılınır. Altı kirli, üstü temiz olan ayakkabının üzerine basılırsa, yer necis olsa da zarar vermez. (Tahtavî)

Doğup Ölen Çocuk

Sual: Doğup ölen veya cansız doğan çocuğun namazı kılınır mı?

CEVAP

Doğduktan sonra hemen ölen çocuk yıkanır, namazı kılınır ve ismi konur. Cansız doğan çocuk dört aylık ise, yıkanır kefenlenir, namazı kılınmadan gömülür. Dört aylıktan küçük ise, yıkanmaz ve namazı kılınmaz. (Bedayi)

Hadis-i şerifte **(Çocuk doğarken ses verirse, namazı kılınır, ses vermezse** [canlılık alametleri görülmezse] **namazı kılınmaz)** buyuruldu. (Mevkufat)

Ölünün terlemesi

Sual: Müslüman bir ölünün terlemesi ve gözünden yaş gelmesi neye alâmettir?

CEVAP

Hayra alâmettir.

Toprağı bol olsun

Suâl: Müslüman ölü için, (toprağı bol olsun) demek câiz midir?

CEVAP

Hayır. Kâfir için söylenir.

- SON -